

A close-up photograph of a hand reaching up towards a cluster of pink cherry blossoms. The sun is shining brightly in the background, creating a lens flare effect. The background is a clear blue sky with some blurred branches and blossoms.

Årsredovisning 2018

JAK Medlemsbank

En annorlunda bank

JAK Medlemsbank är en idéburen bank med drygt 34 000 medlemmar spridda över hela Sverige. Som medlem är du en del i en folkrörelse med möjlighet att påverka de ekonomiska villkoren för både dig själv och andra.

Som ekonomisk förening ska vi främja våra medlemmars ekonomiska intressen. Det gör vi genom att bedriva bankverksamhet som verkar för en hållbar utveckling för människa, miljö och ekonomi. Våra produkter och tjänster är prissatta efter de kostnader som banken har samt det överskottsbehov som finns för att framtidssäkra verksamheten och den långsiktiga medlemsnyttan. Vi strävar efter att minska skuldsättningen i samhället genom att erbjuda låneprodukter som främjar låntagaren att bli skuldfri.

Vi har ideellt aktiva medlemmar runtom i Sverige som ordnar studiecirklar, utställningar, informationsmöten och andra aktiviteter.

Innehållsförteckning

Styrelsens ordförande har ordet	4
Vd har ordet	5
Hållbarhetsrapport.....	6
GRI standard index	11

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Förvaltningsberättelse	13
Resultaträkning	24
Rapport över totalresultat	24
Balansräkning	25
Rapport över förändring i eget kapital	26
Kassaflödesanalys	27

NOTER TILL DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Not 1 Uppgifter om banken	28
Not 2 Redovisningsprinciper	28
Not 3 Riskhantering	36
Not 4 Räntenetto.....	47
Not 5 Provisionsintäkter	47
Not 6 Provisionskostnader	47
Not 7 Nettoresultat av finansiella transaktioner	48
Not 8 Övriga rörelseintäkter	48
Not 9 Allmänna administrationskostnader	48
Not 10 Övriga rörelsekostnader	53
Not 11 Kreditförluster, netto	54
Not 12 Skatter.....	54
Not 13 Belåningsbara statsskuldförbindelser.....	55
Not 14 Utlåning till kreditinstitut	55
Not 15 Utlåning till allmänheten.....	55
Not 16 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	59
Not 17 Aktier och andelar.....	59
Not 18 Immateriella anläggningstillgångar.....	59
Not 19 Materiella tillgångar	60
Not 20 Övriga tillgångar	60
Not 21 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	61
Not 22 Skulder till kreditinstitut	61
Not 23 Inlåning från allmänheten	61
Not 24 Övriga skulder	62
Not 25 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	62
Not 26 Eventualförpliktelser och åtaganden	62
Not 27 Närstående.....	63
Not 28 Finansiella tillgångar och skulder	63
Not 29 Eget kapital.....	65
Not 30 Viktiga uppskattningar och bedömningar	65
Not 31 Kapitaltäckning	67
Not 32 Händelser efter balansdagen.....	70

Styrelsens ordförande har ordet

Året 2018 har varit i stort sett lika omvälvande som föregående år och har inneburit en rad utmaningar och tuffa beslut. Det har under ett par år blivit allt tydligare att vårt egenutvecklade banksystem inte räcker till när kraven på oss som bank ökar. Därför står en enhällig styrelse bakom beslutet under året om att byta banksystem. Arbetet med att förbereda bytet sattes omedelbart igång och har tagit en stor del av bankens resurser i anspråk.

Styrelsen har under året fokuserat på styrning och tydlighet i rapportering samt uppföljning för att säkerställa att bankens mål att stabilisera ekonomin uppfylls.

Årets höstseminarium handlade om strategi och vision, medlemsengagemang samt en mycket givande diskussion kring reglementet och stadgarnas ändamålsparagraf i förhållande till vad vi faktiskt gör och vad vi önskar uppnå.

Förändringar i personalorganisationen har medfört att hela organisationen setts över utifrån både arbetsätt och mål. Ett tufft men nödvändigt arbete.

Efter en positiv utveckling av resultat och en stark kapitalbas lämnades en ansökan om återbetalning av låneinsatser till Finansinspektionen i november.

Sammanfattningsvis kan jag konstatera att året på flera sätt varit avgörande för medlemsbankens framtid. Fortfarande finns det ett starkt medlemsengagemang som trots ett antal tuffa år fortsätter med lokala aktiviteter och viktigt deltagande på seminarier och stämmor.

Det stora arbete som lagts ner på att stabilisera ekonomin har givit resultat och årets resultat visar positiva siffror. Under 2019 är min förhoppning att vi kommer att se resultatet av det hårda arbete som lagts ner under 2018.

*Monjia Manai Sonnius
Styrelseordförande*

Året 2018 blev ett år som till stor del fylldes av en omfattande intern rannsakan för JAK Medlemsbank. Ett år då vi vågade erkänna att vi inte arbetade på det sätt vi ville, att vi inte nådde våra mål. Med detta som grund gav vi oss in på en omfattande transformationsresa, för att göra om och för att göra rätt. Målet, att öka medlemsnyttan och samtidigt verka för en hållbar utveckling för människa, miljö och ekonomi.

När vi går in i 2018 har jag innehaft min position i sex månader. Under den tiden har vi genomfört en minutiös rekonstruktion av bankens ekonomiska organisation. Med fyra år av negativa resultat bakom oss måste vi nu visa att vår affärsmodell står sig; att vi affärsmässigt klarar av att bedriva idéburen bankverksamhet samtidigt som vi lever upp till såväl regulatoriska krav som krav från våra medlemmar.

Att vi för 2018 visar svarta siffror på sista raden ser jag som ett kvitto på att vi har kommit en god bit på vägen i detta arbete. Men vi är inte framme än.

Med en ekonomi i balans kunde jag under året fatta ett avgörande beslut i syfte att framtidssäkra medlemsbankens verksamhet och den långsiktiga medlemsnyttan. I september månad ingicks avtal med den danska banksystemleverantören SDC. SDC:s affärsmodell bygger på samverkan och de flesta av deras kunder har valt att gå in som delägare i företaget, vilket även vi kommer att göra. Som delägare kommer vi kunna påverka

kommande satsningar i banksystemet. Övergången till det nya systemet planeras till maj 2019.

Ytterligare ett väsentligt arbete som påbörjades under året avser hur vi ska kommunicera vad vi som medlemsbank står för och hur vi vill verka i samhället. Som tudelad visionär och pragmatiker ligger dessa frågor mig varmt om hjärtat. Det är här jag känner att mitt brinnande engagemang för vår medlemsbank har sitt rotfäste. Under arbetet har vi varsamt sovrat oss igenom organisationens historia, stött och blött femtiotre år av drömmar. Vissa förverkligade, andra fortfarande i sitt idéstadium. Arbetet kommer kulminera i mitten av 2019, då vi lanserar en ny hemsida med en ny grafisk profil.

Avslutningsvis vill jag tacka alla medarbetare och engagerade medlemmar för ett enastående år. Utan er hade vi aldrig varit där vi är i dag. Med tillförsikt.

Johan Thelander
Vd

Hållbarhetsrapport

Verksamheten i JAK Medlemsbank (nedan JAK) bygger på ansvar och transparens. Det är medlemmarna som vid föreningens högsta beslutande organ, föreningsstämman, beslutar om föreningens ändamål.

JAKs första hållbarhetsrapport publicerades i samband med föregående års årsredovisning den 24 april 2018.

För 50 år sedan var Sverige på väg in i en omvälvande tid med ny politisk medvetenhet och ifrågasättande av gamla värderingar. Många unga engagerade sig i den nya tidens protesterörelse och särskilt universitetet och studentkårerna fängade upp tidens unga samhällskritiker. Några av dessa bildade 1965 Riksföreningen för ekonomisk frigörelse med inspiration från danska JAK, vars ideologi grundade sig på en hållbar och rättvis räntefri ekonomi. Under årens lopp växte riksföreningen och utvecklades så småningom till JAK Medlemsbank, som ända sedan start har kopplat ihop ekonomi med krav på ekologisk uthållighet och en hållbar ekonomi. I dag är JAK Medlemsbank Sveriges största medlemsbank med drygt 34 000 medlemmar, som tillsammans äger en bank som tar hänsyn till människa och miljö.

I JAK verkar vi för ett samhälle med ekonomiska spelregler som inte skapar klyftor mellan människor och regioner. Rättvisa och hänsyn till människor och miljö är en del av vår ideologi. Det präglar vår syn på ekonomi och hantering av pengar. Den del av inlåningen som inte lånas ut till medlemmar placeras med

hög säkerhet hos framförallt kommuner och bidrar på så sätt till utvecklingen av vår gemensamma välfärd.

På uppdrag av FN skrevs 1987 den så kallade Brundtlandrapporten till Världskommissionen för miljö och utveckling. I rapporten lanserades begreppet hållbar utveckling som definieras utifrån ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet. Det innebär för oss:

- Ekologisk hållbarhet – att ta hänsyn till jordens resurser; att naturresurser används utan att förbrukas.
- Social hållbarhet – att samhället är jämställt och jämlikt; att människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader.
- Ekonomisk hållbarhet – att ökning av ekonomiskt kapital inte sker på bekostnad av en minskning i naturkapital eller socialt kapital.

EKOLOGISK HÅLLBARHET

I bankens dagliga verksamhet strävar vi efter att i alla delar tänka miljö och hållbarhet.

Vi begär ekologiskt, närproducerat och Fairtrade i så stor utsträckning som möjligt och har vegetarisk mat som norm vid våra riksarrangemang och styrelsemöten. Detta gäller även vid inköp av mat och fika till kontoret.

Koldioxidutsläpp 2018 (2017 års siffror i parantes)

Transport & hotell

6,74 ton
(9,02 ton)

EI

9,76 ton
(12,08 ton)

Mat

1,01 ton
(1,02 ton)

Papper

0,18 ton
(0,33 ton)

Totalt:

17,69 ton
(22,45 ton)

Avfallet källsorteras och vi är anslutna till fjärrvärmenäten och använder miljömärkt el. På webben utvecklar vi våra digitala tjänster, både i vår internetbank och på hemsidans portal för aktiva, där medlemmar kan beställa informationsmaterial direkt hos tryckeriet och själva ladda ner mallar i samband med lokala aktiviteter. När vi reser gör vi det med tåg och annan kollektivtrafik.

Bankens hållbarhets- och miljöarbete regleras i hållbarhetspolicyn, kreditpolicyn och placeringspolicyn.

SOCIAL HÅLLBARHET

Många av våra medlemmar har valt JAK som ett aktivt ställningstagande för hållbar utveckling. Minskade ekonomiska klyftor i samhället bidrar till en social hållbarhet. JAK verkar för att medlemmar ska bli skuldfria inom rimlig tid. Därför har vi amorteringskrav på alla lån. Det finns även möjlighet för medlemmen att under amorteringstiden, genom ett kombinerat sparande, bygga upp ett eget kapital som kan minska behovet av lån i framtiden. Medlemmarnas inlånade pengar lånas i första hand ut till andra medlemmar.

Villkor och pris för våra produkter och tjänster är samma för alla medlemmar.

EKONOMISK HÅLLBARHET

Utlåning i JAK sker endast med, från medlemmar, inlånade medel. Detta tillsammans med att banken inte ger någon inlåningsränta innebär att banken inte har några räntekostnader för upplåning av kapital. Detta i sin tur gör att bankens kostnader inte påverkas av marknadsräntan. Den ränta som låntagare i JAK betalar baseras på de kostnader som banken har för sin verksamhet

samt det överskottsbehov som finns för att framtids-säkra verksamheten och den långsiktiga medlemsnyt-tan.

Som del i vårt arbete för ekonomisk hållbarhet har vi som mål att vår verksamhet ska minska skuldsättningen i Sverige.

KLIMATKOMPENSATION

JAK klimatkompenserar dubbelt upp för koldioxidutsläpp från trycksaksproduktion, pappersförbrukning, transporter, mat och el.

Kompensationen sker genom att JAK bidrar till trädplantering via ett Gold Standard projekt i Etiopien via Tricorona och därmed främjar ekologisk balans samt bättre och tryggare försörjning för lokalbefolkningen. Projektet syftar till att vända avskogningstrenden och stärka det naturliga ekosystemet. Projektet involverar de lokala samhällena och vinsten som projektet genererar återinvesteras i samhällsstärkande initiativ som utbildning och skola. Vidare tar träden upp koldioxid från atmosfären, vilket bidrar till att minska den globala uppvärmningen.

RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

JAK finansierar inget som bryter mot demokratiska metoder eller mot de mänskliga rättigheterna enligt FN:s konvention, Barnkonventionen och humanitär-rätten. JAK respekterar och ställer sig bakom internationella principer och konventioner enligt bankens hållbarhetspolicy, se närmare i bankens hållbarhetspolicy som finns på bankens hemsida.

JAKs ställningstagande för rättvisa och demokrati återfinns i bankens reglemente.

	SJ	
	 Tåg	 Bil
Jämförelse tågtransport med bil		
Totalt antal resta kilometer	77 300	77 300
Koldioxid (CO2) växthuseffekt (kg)	0,20	9 507
	 Tåg	 Flyg
Jämförelse tågtransport med flyg*		
Totalt antal resta kilometer	77 300	77 300
Koldioxid (CO2) växthuseffekt (kg)	0,20	5 539

*Siffrorna avser endast sträcka där flyg är ett alternativt färd sätt.

MOTVERKANDE AV KORRUPTION

JAK följer svensk skattelagstiftning och har ingen rådgivande funktion i finans- eller skattefrågor.

Banken har tydliga riktlinjer att inte acceptera eller erbjuda gåvor, representation eller andra personliga fördelar som rimligen kan antas påverka en affärsuppgörelse.

Banken ger inga lån till företag som avser att använda dem för spekulation, skatteplanering, placering i så kallade skatteparadis eller till mutor.

Bankens motverkande av korruption regleras i anvisningar för inköp vid jäv och rutin för avtal. JAK står även bakom flera internationella principer och konventioner, se närmare i bankens hållbarhetspolicy som finns på bankens hemsida.

UTLÅNING TILL JURIDISKA PERSONER

JAK är i första hand en medlemsbank för privatpersoner. En mindre del, cirka 88,8 miljoner kronor totalt, lånas ut till företag, föreningar och stiftelser. JAK spekulerar inte i aktier eller andra derivatinstrument. Vi säger nej till all form av finansiering gällande vapen, krigsmateriel, fossil utvinning, gruvindustri, skatteplanering, mutor, pornografisk verksamhet, tobak och droger.

Utlåning till juridiska personer regleras i bankens kreditpolicy och hållbarhetspolicy, som inkluderar de nationella och internationella principer och förordningar som JAK ställer sig bakom.

PERSONAL

I JAK arbetar vi internt efter fyra kärnvärden; Ansvarfulla, Tydliga, Positiva och Konstruktiva. Med detta som utgångspunkt vill vi skapa förtroende hos våra medlemmar, respekt medarbetare sinsemellan och en stark organisationskultur. För våra medarbetare ska JAK vara en attraktiv och utvecklande arbetsplats och för omvärlden ska JAK vara en tydlig, relevant och uppskattad medlemsbank. Alla medarbetare är anslutna till kollektivavtal med KFO och Finansförbundet.

Under året slutade två personer i bankens ledning, bankchef och medlemschef. Johan Thelander blev under april anställd som ordinarie vd efter nio månader som tillförordnad vd. Arbetspressen är fortsatt hög i organisationen och totalantalet anställda har minskat. Ledningen följer löpande upp och utvärderar personalens arbetsmiljö och arbetar för att förbättra denna. Under året har ett stort utvecklingsarbete pågått och flera nya arbetsverktyg har implementerats för att effektivisera arbetsflöden och -processer.

Alla i JAK ska behandlas och bemötas på samma villkor, oavsett kön, etnicitet, ålder, sexuell läggning, funktionsnedsättning, religion eller annan trosuppfattning. För att säkerhetsställa detta samt för att kartlägga stressnivån, trivsel och engagemang i organisationen har JAK fortsatt genomfört kvartalsvisa medarbetarundersökningar samt den obligatoriska skyddsronden. Resultatet av medarbetarundersökningarna diskuteras på ledningsnivå och insatser har gjorts för att förbättra enskilda medarbetares arbetssituation.

Löneskillnaderna mellan män och kvinnor och icke-binäras heltidslöner är mindre än någonsin tidigare. Kvinnorna och icke-binäras löner har mellan 2014–2018 legat på runt 95 procent av männens när det gäller samtliga tjänstemän, utom chefer. Efter lönerevisionen 1 januari 2019 är kvinnornas och icke-binäras medelheltidslöner 2 procent högre än männens. Vi kan alltså se att arbetet med att minska löneskillnaderna nått framgång.

Under året har utbildningar inom penningtvätt- och regelefterlevnadsområdet genomförts för att förbättra kunskapen inom dessa områden. Gällande fortbildning har vi börjat anamma metoden *train the trainer* (utbilda utbildaren). Praktiskt innebär metoden att ansvariga för respektive område på banken kommer att gå externa utbildningar för att sedan utbilda övriga medarbetare som berörs av området.

Det arbetssätt som tillämpas i valberedningen avseende sammansättning av styrelsen, bl.a. avseende mångfald, beskrivs i bankens reglemente.

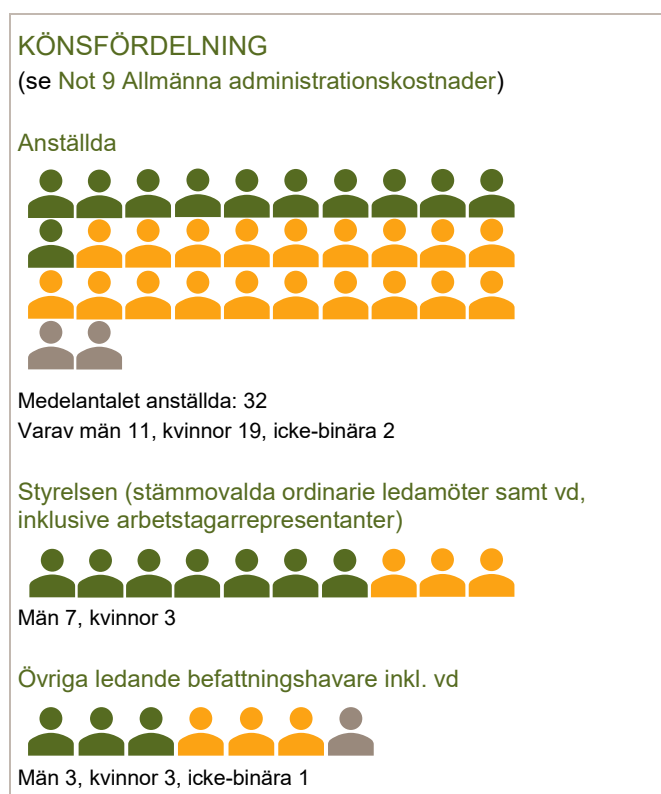
HÅLLBARHETSPROJEKT SOM JAK DELTAR I

Bortom BNP-tillväxt

Mellan 2014–2018 deltog JAK i en referensgrupp till ett forskningsprojekt som syftar till att göra scenarier för ett hållbart samhällsbyggande. Projektet Bortom BNP-tillväxt var tvärvetenskapligt med forskare från KTH (Kungliga Tekniska högskolan), IVL Svenska Miljöinstitutet, VTI (Statens väg- och transportforskningsinstitut), Lunds universitet, Södertörns högskola och Tillväxtanalys.

Cirkulär ekonomi

JAK deltar sedan början av 2018 i ett projekt i cirkulär ekonomi, "Finansiering av cirkulära affärsmodeller – risker och möjligheter". Projektet vill skapa banbrytande ny kunskap inom området cirkulär finansiering – hur bank och finansbranschen/marknaden kan stödja och stärka arbetet inom området. Projektet drivs av forskningsinstitutet RISE (Research Institutes of Sweden) med bidrag från VINNOVA.

Om Fair Finance Guide

Fair Finance Guide är ett internationellt initiativ som granskar hur hållbart banker investerar och lånar ut pengar.

Genom en internationell metod kartläggs bankernas riktlinjer och sedan görs granskningar av hur de följs i praktiken. Via webbsidan kan man enkelt jämföra bankernas resultat och sedan säga vad man tycker, genom att skicka ett meddelande till banken. På detta sätt får bankerna direkt feedback från sina kunder och pressas/uppmuntras till förbättring.

Fair Finance Guide grundades 2009 i Nederländerna och finns idag i nio länder: Nederländerna, Sverige, Frankrike, Japan, Norge, Indonesien, Belgien, Tyskland och Brasilien.

HÖGT BETYG I HÅLLBARHETSGRANSKNING

Under 2018 ökade JAK till 94 procent godkänt i den årliga rankingen av bankernas hållbarhetsarbete, som genomförs av det internationella initiativet Fair Finance Guide (FFG). Högst betyg får JAK för sitt hållbarhetsarbete inom områdena mänskliga rättigheter, arbetsvillkor, biologisk mångfald, skatteflykt och korruption. Förutom den årliga kartläggningen av bankernas hållbarhet, gör Fair Finance Guide även fallstudier i efterhand för att kontrollera att efterlevnaden följs. JAK har relativt låga hållbarhetsrisker eftersom banken bara lånar ut till små företag som är verksamma i Sverige.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Hållbarhetsrapporten ingår i JAKs årsredovisning 2018 och redovisningen är enligt GRI-standard, core nivå.

Underlaget är hämtat från bankens interna finansiella system, styrdokument samt medarbetarnas rapportering. Företaget ZeroMission har hjälpt oss med uträkning av årets klimatpåverkan.

Det finns ingen tredjepartsgranskning på GRI-redovisningen.

RISKER OCH HUR VI HANTERAR DEM

Bankens förhållningssätt till risk innebär att banken undviker att låna ut eller placera med hög risk. Mer information om bankens riskhantering finns i avsnittet Riskhantering i förvaltningsberättelsen samt i **Not 3 Riskhantering**.

KONTAKTPERSON

Kontaktperson för hållbarhetsrapporten är stf. vd Emma Lustig, emma.lustig@jak.se.

GRI standard index

STANDARDUPPLYSNING	INDIKATOR	SIDA
102-1	Organisationens namn	6
102-2	Aktiviteter, varumärke, produkter och tjänster	13
102-3	Lokalisering av huvudkontoret	13
102-4	Länder där verksamhet bedrivs	13
102-5	Ägarstruktur och bolagsform	6
102-6	Marknadsnärvaro	8
102-7	Organisationens storlek	9, 17
102-8	Information om anställda	8, 52
102-9	Leverantörskedja	14
102-10	Väsentliga förändringar i organisationen	16
102-11	Försiktighetsprincipen ¹	Se fotnot
102-12	Externa riktlinjer som efterlevs	Se Hållbarhetspolicy på jak.se
102-13	Medlemskap i organisationer	14
102-14	Vd-ord	5
102-15	Påverkan, risker och möjligheter	19
102-16	Organisationens värderingar	8, 14
102-17	Riktlinjer i etiska frågor	6, 7
102-18	Struktur för styrning	15
Intressentengagemang		
102-40	Intressentgrupper	14
102-41	Kollektivavtal	8
Redovisningspraxis		
102-45	Enheter som inkluderas i redovisningen	8, 14
102-46	Process för att definiera redovisningens innehåll och avgränsning	6
102-47	Frågor som identifieras som väsentliga	6
102-48	Förändringar av information	-
102-49	Förändringar av redovisningen	-
102-50	Redovisningsperiod	13
102-51	Datum för publicering av senaste redovisningen	6
102-52	Redovisningscykel	13
102-53	Kontaktperson för redovisningen	10
102-54	Rapportering i enlighet med GRI-standarder	10

¹ JAK Medlemsbank tillämpar försiktighetsprincipen enlighet med gällande svensk lagstiftning.

STANDARDUPPLYSNING	INDIKATOR	SIDA
102-55	GRI innehållsindex	11
Ekonomi		
201-1	Skapat och fördelat ekonomiska värde	14
203-2	Skapat indirekt ekonomiskt värde	8
Miljö		
302-1	Företagets egen energiförbrukning	8
Sociala frågor		
404-2	Kompetensutveckling	8
405-1	Styrelsens sammansättning	9, 52
405-2	Löneskillnader mellan kön	8

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktör för JAK Medlemsbank (nedan JAK) lämnar härmed årsredovisning för bankens verksamhetsår 2018, det tjugoförsta året som medlemsbank. Föregående års värden presenteras inom parentes och beloppen anges i tusental kronor om inget annat uppges.

SAMMANFATTNING

	2018	2017	Δ
Utlåning till allmänheten	926 260	978 394	-5,3%
Inlåning från allmänheten	1 521 135	1 589 758	-4,3%
Räntenetto	28 388	26 019	9,1%
Kostnader	-33 860	-35 519	-4,7%
Kreditförluster	-34	-1 277	+1 243
Rörelseresultat	1 700	-2 232	+3 932
K/I-tal, %	95	106	-10,4%
Medelantalet anställda, #	32	38	-15,8%
Medlemmar, #	34 362	36 340	-5,4%

VERKSAMHETENS ART, INRIKTNING OCH AFFÄRSMODELL

JAK är en idéburen bank, vi är demokratiskt styrda och har varken vinstutdelning eller bonusar.

Bankens huvudkontor och enda kontor är beläget i Skövde och verksamheten riktar sig till medlemmar i hela Sverige, främst till hushåll.

Kärnan i verksamheten utgörs av in- och utlåning samt folkbildning. Genom Kooperation erbjuds medlemmarna långsiktigt hållbara finansiella produkter och tjänster.

Organisationens historia

Organisationens rötter sträcker sig tillbaka till 1930-talet i Danmark då danska bönder startade JAK Danmark för att organisera sig mot de ockerräntor som drev folk från sina gårdar. I Sverige bildades en motsvarighet inom den gröna alternativrörelsen på 1960-talet, vilken syftade till ekonomisk frigörelse samt att driva påverkansarbete för att skapa ett mer rättvist finansieringssystem.

Genom organisationens historia löper en röd tråd i kritiken gentemot ränta i bemärkelsen att tjäna pengar på passivt ägande, något som varit tabu och omoraliskt i många kulturer och religioner i tusentals år.

Syfte

JAK ska bidra till ett hållbart samhälle för människa, miljö och ekonomi genom att arbeta för en lägre skuldsättning i samhället och ett minskat resursuttag från miljön.

Utöver att vara en aktör på bankmarknaden vill vi också göra skillnad, ett positivt avtryck i världen, tillföra något som andra banker inte gör.

Kooperation

Verksamheten grundar sig på Kooperationens sju principer.

1. Medlemskap – alla som vill använda medlemsbankens tjänster och kan axla det ansvar som medlemskapet innebär är välkomna som medlemmar.
2. Demokrati – vi styrs av aktiva medlemmar. De förtroendevalda är ansvariga inför medlemmarna. Alla medlemmar har lika rösträtt enligt principen en medlem, en röst.
3. Ekonomiskt deltagande – medlemmarna bidrar på ett rättvist sätt till medlemsbankens kapital.
4. Självständighet – vi är fristående och styrs av medlemmarna. I de fall avtal ingås med andra organisationer sker detta så att demokratin och självständigheten säkras.
5. Utbildning – vi erbjuder utbildning till våra medlemmar, förtroendevalda och anställda så att de kan bidra till verksamhetens utveckling.
6. Samarbete – vi samarbetar med andra kooperativa verksamheter för att skapa än större gemensam medlemsnytta.
7. Samhällshänsyn – vi strävar efter en verksamhet som tar hänsyn till det omgivande samhället.

Folkbildning

Genom kurser och vår medlemstidning arbetar vi kunskapsbyggande avseende hållbar ekonomi. Syftet är att öka den allmänna medvetenheten kring hur hushålls- och samhällsekonomi fungerar. Kurserna hålls ofta av ideella resurspersoner, i dialog med och stöttning av vår kommunikationsavdelning.

Folkbildningsarbetet syftar även till att öka medlemmarnas engagemang för och kunskap om JAKs värdegrund, produkter och tjänster.

Kapitalförsörjning

Kapitalförsörjning avseende likviditet sker genom inlåning från allmänheten (medlemmarna). Likviditet lånas inte upp på marknaden utanför medlemskretsen. I den händelse att det uppstår kapitalbrist skapas en kö för utlåningen.

Kapitalförsörjning avseende eget kapital sker genom överskott och medlemsinsatser:

- Grundinsats – betalas av alla medlemmar som fyllt 18 år. Återbetalas ej.
- Låneinsats – betalas i samband med att lån tas. Återbetalas efter att lånet är slutamorterat och efter tillstånd från Finansinspektionen.
- Frivillig medlemsinsats – betalas in frivilligt och kan vara olika belopp och bindningstider. En frivillig insats betalas tillbaka efter avtalstidens utgång och efter tillstånd från Finansinspektionen.

Prissättning

Vi använder oss av en enkel och transparent prissättning utan individuella rabatter. Det innebär att alla medlemmar erbjuds samma villkor oberoende av vem de är.

Skuldfrihet

Vi har alltid haft amorteringskrav då utgångspunkten är att varje låntagare ska kunna avbetala hela skuldbeloppet under lånets löptid.

Därtill har flera av våra produkter, genom vårt unika sparlånesystem, krav på sparande, som antingen kan göras före ett lån tas eller under tiden som lånet löper. Sparande under lånets löptid fungerar som ett bundet sparande och släpps efter att lånet slutamorterats.

Marknadsföring

För att bli fler medlemmar och för att få fler av våra medlemmar att använda våra produkter och tjänster använder vi oss av mun till mun marknadsföring. Det innebär att vi först och främst förlitar oss på att nöjda medlemmar sprider budskapet om JAKs fördelar till både befintliga och potentiella medlemmar. Detta kompletteras av annonser och marknadsföring via sociala medier.

Vi har sedan många år tillbaka ett system med lokalavdelningar runtom i landet där engagerade medlemmar kan samlas för att arrangera evenemang tillsammans.

Intressenter, leverantörer och samarbetspartner

De intressenter vi ska ha en dialog med är bankens medlemmar, förtroendevalda, medarbetare och samarbetspartners. Andra viktiga intressenter är leverantörer, myndigheter, ideella organisationer/stiftelser, revisorer och andra finansiella aktörer.

Exempel på några av JAKs samarbetspartners är Ekobanken (systerorganisation), SDC A/S (bankens kommande IT-leverantör), Transcendent Group (riskkontroll och regelefterlevnad) och WaterCircles (försäkringsförmedlare).

JAK är en liten medlemsbank med ett begränsat antal leverantörer. Vid val av leverantör premierar vi lokala leverantörer. För att säkerställa att nya produkter och tjänster möter våra medlemmars och bankens egna krav utvärderas nya produkter och tjänster enligt NPAP (new produkt approval process).

MEDLEMSBANKENS ORGANISATION

Föreningsstämman är föreningens högsta beslutande organ. Föreningsstämman beslutar om föreningens övergripande styrdokument, stadgar och reglemente, samt utser förtroendevalda. Se bankens reglemente för uppdragsbeskrivningar till respektive föreningsorgan.

Styrelsen har det fulla och yttersta ansvaret för föreningens verksamhet. Styrelsen utser den verkställande direktören.

Den operativa verksamheten leds av den verkställande direktören i fyra huvudsakliga avdelningar; affärsrörelse, affärsstöd, utveckling och kontrollfunktioner.

Affärsrörelse

Denna avdelning är fokuserad på vår affär; banktjänster och -produkter. Personal här arbetar både med privat och företagssidan för produkter och tjänster samt med medlemservice.

Affärsstöd

Denna avdelning är fokuserad på att bistå ledning och andra avdelningar med stöd för att driva verksamheten. Personalen här arbetar med marknad & kommunikation, ekonomi & redovisning, IT, personal & administration samt säkerhet, risk och penningtvätt.

Utveckling

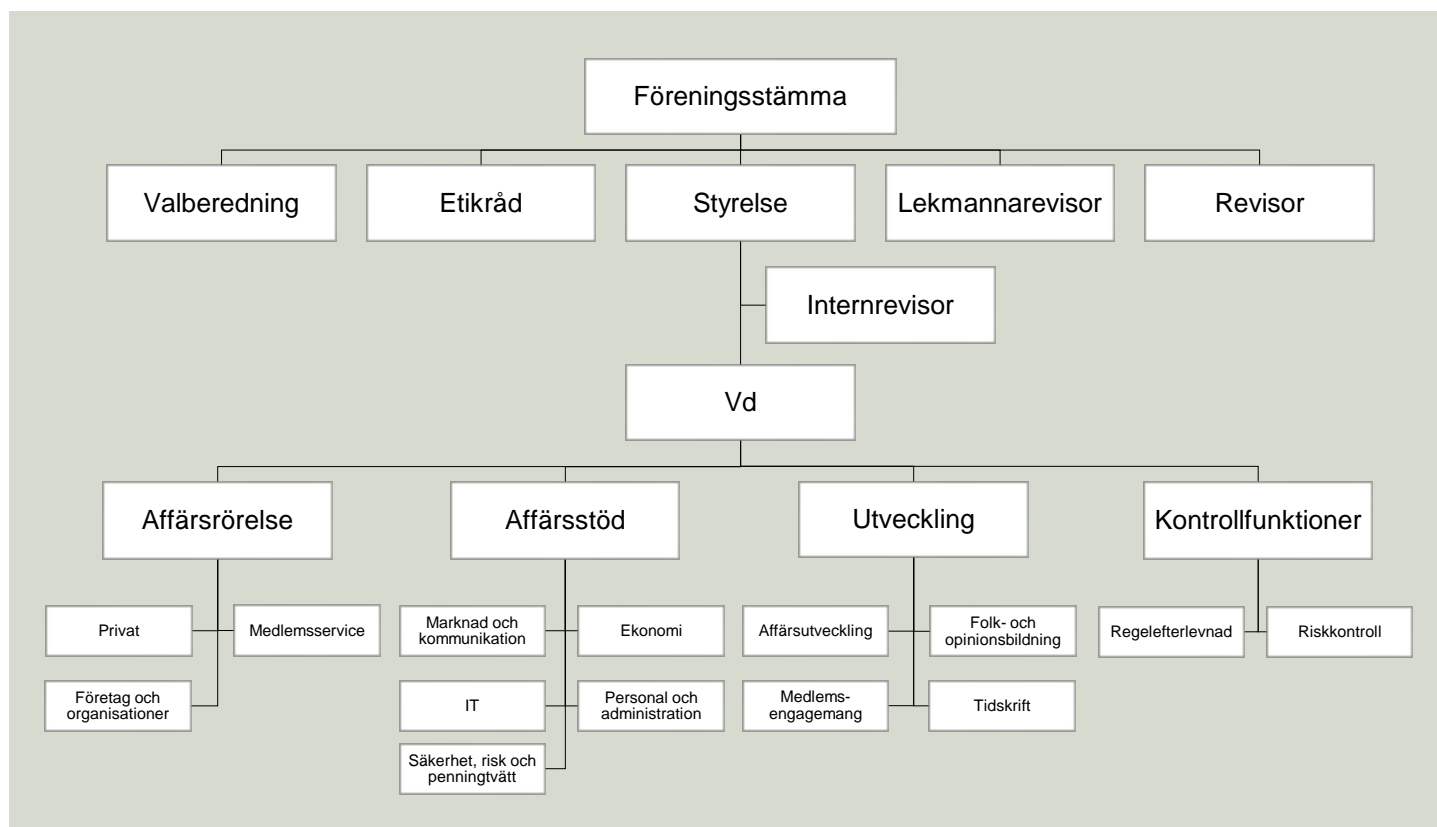
Denna avdelning är fokuserad på att driva utveckling och förändring, både genom internt arbete och i dialog med medlemmarna. Personalen här arbetar med affärsutveckling, medlemsengagemang, folk- & opinionsbildning samt medlemstidningen.

Kontrollfunktioner

Denna avdelning är bankens andra försvarslinje och är bemannad externt via Transcendent Group.

ALLMÄNT OM ÅRET SOM GÅTT

Utmärkande för året är den satsning som gjorts på ett omfattande internt förändringsarbete, ett arbete som påbörjades redan sommaren 2017 och som har löpt genom hela 2018. Resultatet av arbetet har ännu inte

synts utåt i någon större omfattning utan kommer märkas först under 2019.

Förändringsarbetets första delmål var att få en ekonomi i balans. Dels för att visa att vår affärsmodell står sig, dels för att frigöra resurser till investeringar som styrelse och ledning bedömde som nödvändiga för att framtidssäkra verksamheten och den långsiktiga medlemsnyttan. Arbetet med att återfå lönsamhet i verksamheten skedde både genom att öka intäkterna och att minska kostnaderna. På intäktssidan har vi justerat prissättningen för att bättre spegla de kostnader som banken har för den verksamhet som bedrivs. På kostnadssidan har vi genomfört en noggrann kostnadsinventering och därigenom uppnått en ökad kostnadskontroll. Under året har personalstyrkan minskat, till stor del genom naturliga avgångar. Några enstaka medarbetare sades upp på grund av arbetsbrist på ort. Dessa arbetade på annan ort än Skövde och erbjöds samtliga anställningar på kontoret i Skövde, samtliga tackade nej till erbjudandet. Detta delmål får anses uppnått med det positiva resultat som banken redovisar för 2018.

Det andra delmålet i förändringsarbetet var att säkerställa ett byte av banksystem. Detta både utifrån de ökade regulatoriska krav som ställs på banken i dag och utifrån de förväntningar som våra medlemmar har på våra produkter och tjänster. Detta delmål har delvis uppfyllts i samband med att vi ingick avtal med den danska banksystemleverantören SDC i september månad. SDC används i dag av ca 120 banker i Norden och JAK går in som både delägare och kund i SDC. Bytet till det nya banksystemet sker under en åtta månader lång process och planeras att slutföras i maj 2019.

Till följd av domen i Patent- och marknadsdomstolen, som vid vite förbjuder banken att kalla sig räntefri och använda andra begrepp än ränta för kreditkostnad (undantaget avgifter), har det utåtriktade arbetet satts på sparlåga under året. Detta då vi inom ramen för det pågående förändringsarbetet arbetat med att ta fram en ny kommunikationsplattform, grafisk profil och hemsida. Dessa lanseras i mitten av 2019.

Under året har aktiva medlemmar arrangerat kurser, informationsmöten och föreläsningar samt deltagit vid mässor för att sprida information om JAK.

SÄRSKILDA HÄNDELSER UNDER ÅRET

Verkställande direktör

Efter nio månader som tillförordnad verkställande direktör utsåg styrelsen Johan Thelander till ordinarie verkställande direktör i JAK Medlemsbank, från och med april månad.

Årsstämma

Helgen den 21–22 april hölls föreningens årsstämma. Flera ändringar genomfördes i stadgar och reglemente. Styrelsen uppdrogs av stämman att se över föreningens ändamålsparagraf.

Ny kommunikationsplattform

I augusti inleddes samarbete med en kommunikationsbyrå och en webbbyrå, båda lokala företag i Skövde. Syftet med samarbetet är att ta fram en ny kommunikationsplattform, grafisk profil och hemsida för JAK.

Avtal om nytt banksystem

I september ingicks avtal med den danska banksystemleverantören SDC. Syftet med systembytet är att framtidssäkra verksamheten både vad gäller regelefterlevnad och utveckling av produkt- och tjänsteutbud.

Besök hos Finansinspektionen

Den 18 september besökte vd och redovisningsansvarige Finansinspektionen för att informera om bankens förändringsarbete samt för att presentera bankens finansiella ställning och prognoser.

Höstseminarium

Den sista helgen i september genomfördes ett höstseminarium på Axevalla folkhögskola, belägen mellan Skövde och Skara. Styrelseledamöter samt vd och utvecklings/IT-chef deltog tillsammans med ett 30-tal medlemmar. Syftet med seminariet var att medlemmar tillsammans med styrelse och bankledning skulle få tillfälle att diskutera ett antal viktiga frågor. På programmet stod såväl diskussioner kring medlemsengagemang och ändringsförslag avseende föreningens ändamålsparagraf, som genomgång av processen för återbetalning av medlemsinsatser och verksamheten i allmänhet.

Ansökan om återbetalning av medlemsinsatser

Den 27 november skickades en ansökan till Finansinspektionen där banken söker tillstånd att återbetala insatser till de som slutbetalat sina lån under perioden juni–november 2015.

MEDLEMSUTVECKLING

Under året fick vi 1 414 nya medlemmar och 3 392 medlemmar valde att lämna JAK. Det innebar att medlemsantalet sjönk med 1 978 personer och vid utgången av 2018 var vi totalt 34 362 medlemmar.

Att medlemsantalet sjunkit under året kan förklaras dels med att bankens utåtriktade arbete satts på sparlåga i väntan på en ny kommunikationsplattform och hemsida, dels som en naturlig konsekvens av att banken ännu inte erhållit tillstånd att återbetala medlemsinsatser till de medlemmar som slutbetalat sina lån sedan juni 2015. Dessa medlemmar känner sig besvikna på JAK och flera har valt att lämna banken.

UTLÅNING

Nyutlåningen landade på totalt 185 (267) miljoner kronor och snittlånet var 305 000 (267 000) kronor. Antalet utbetalda lån är lägre än föregående år samtidigt som storleken på lånen har ökat.

Den totala utlåningen till allmänheten efter kreditförluster uppgick till 926,3 (978,4) miljoner kronor, en minskning med 5,33 procent.

Minskad nyutlåning samt minskad lånestock kan förklaras dels med förändrade interna krav vid kreditgivning, dels som en naturlig följd av att banken inte återbetalat medlemsinsatser sedan januari 2016, dels som en konsekvens av domen den 30 juni 2017 i Patent- och marknadsdomstolen, som vid vite förbjuder banken att kalla sig räntefri och använda andra begrepp än ränta för kreditkostnad (undantaget avgifter).

INLÅNING

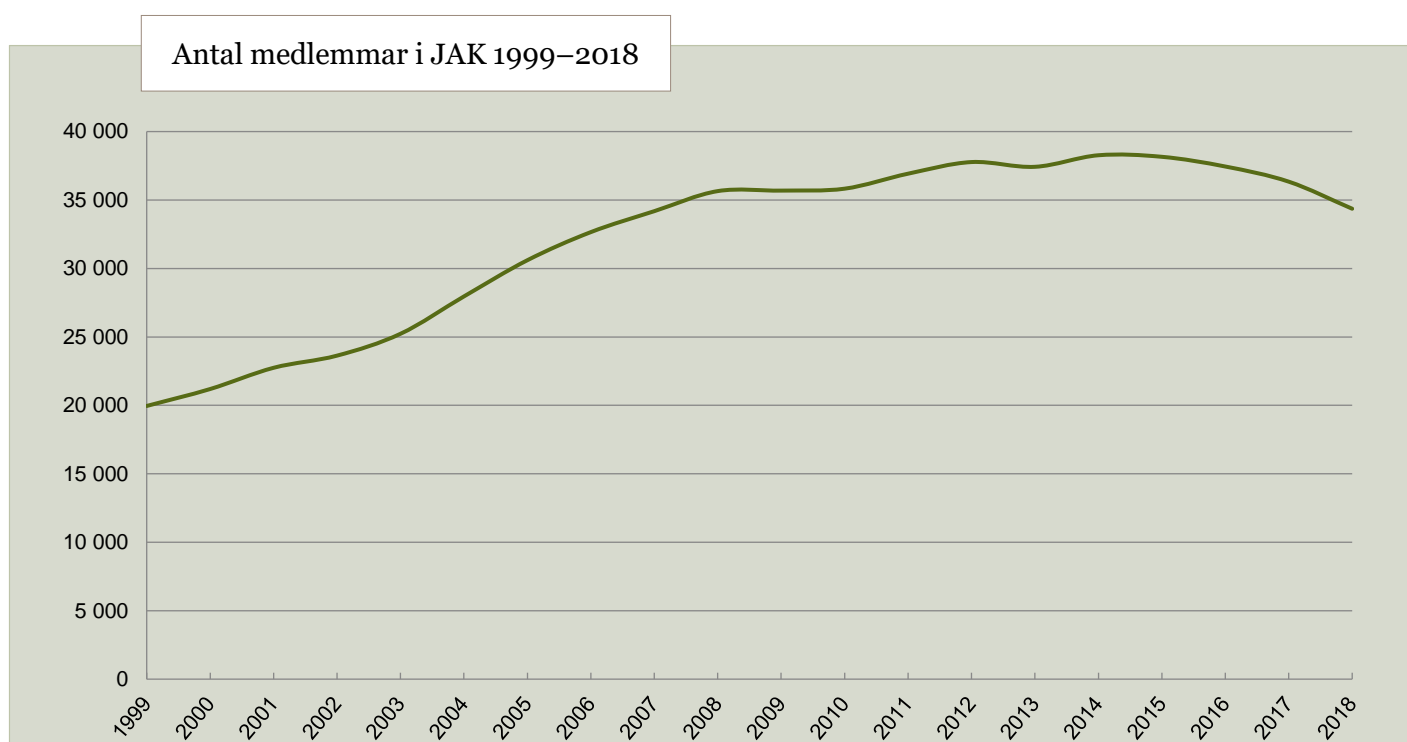
Den totala inlåningen uppgick till 1 521,1 (1 589,8) miljoner kronor. Av inlåningen är 449,0 (480,8) miljoner kronor bundet sparande. Det bundna sparandet minskade med 6,6 procent under året och det fria sparandet minskade med 3,3 procent.

Minskat fritt sparande kan förklaras med att antalet medlemmar sjunkit under året.

Minskat bundet sparande kan förklaras med bankens förändrade produktutbud, där en ny låneproduktfamilj lanserades under 2017 som, till skillnad från tidigare låneprodukter, inte kräver en motprestation i sparande från låntagaren.

BALANSOMSLUTNING

Balansomslutningen uppgick vid årets slut till 1 646,9 (1 710,3) miljoner kronor. Bankens egna kapital uppgick till 118,3 (113,5) miljoner kronor och en soliditet på 7,18 (6,64) procent.

RESULTAT

Årsresultatet uppgick till 1,7 (-2,2) miljoner kronor. Borträknat jämförelsestörande poster mellan jämförelseåren, en återbetalning från Folksam Liv på 1,13 miljoner kronor och en extra avskrivning på 0,65 miljoner kronor 2017 samt en extra avskrivning på 2,79 miljoner kronor och en positiv återförd kreditreservering till följd av IFRS 9 på 0,88 miljoner kronor 2018, innebär periodens rörelseresultat en resultatförbättring på 6,29 miljoner kronor.

Räntenettet ökade med 9,1 procent och var 28,4 (26,0) miljoner kronor, detta trots den fortsatta negativa avkastningen på likvida medel och likviditetsreserv som var -1,2 (-1,2) miljoner kronor. Ökningen av räntenettet kan förklaras dels med en hög stockomsättning (ca 20 %/år), dels med att det är en högre snittränta på nyutlåning jämfört med snitträntan på stocken, dels med att banken inte har någon räntekostnad för upplåning av kapital. Läs mer i [Not 4 Räntenetto](#).

Bankens kostnader före kreditförluster uppgick till 33,9 (35,5) miljoner kronor, en minskning med 4,7 procent. Kostnadsminskningen kan förklaras med att banken under året genomfört en noggrann kostnadsinventering och därigenom uppnått en ökad kostnadskontroll. Därtill har arbetsprocesser effektiviserats som möjliggjort att minska personalstyrkan, till stor del genom naturliga avgångar.

Kostnad för kreditförluster var 0,0 (1,3) miljoner kronor. Kostnadsskillnaden gentemot jämförelseåret är till större del en konsekvens av regelverket IFRS 9 som trädde i kraft 1 januari 2018. Läs mer i [Not 11 Kreditförluster, netto](#).

LIKVIDITET OCH PLACERINGAR

Likviditet som inte lånas ut till medlemmar placeras i certifikat och obligationer utgivna av stat, kommun, företagscertifikat och kreditinstitut. Likviditet finns också på konto hos andra banker. Behållning finns också på skattekontot. Placeringarna sker med låg risk och endast i svenska kronor.

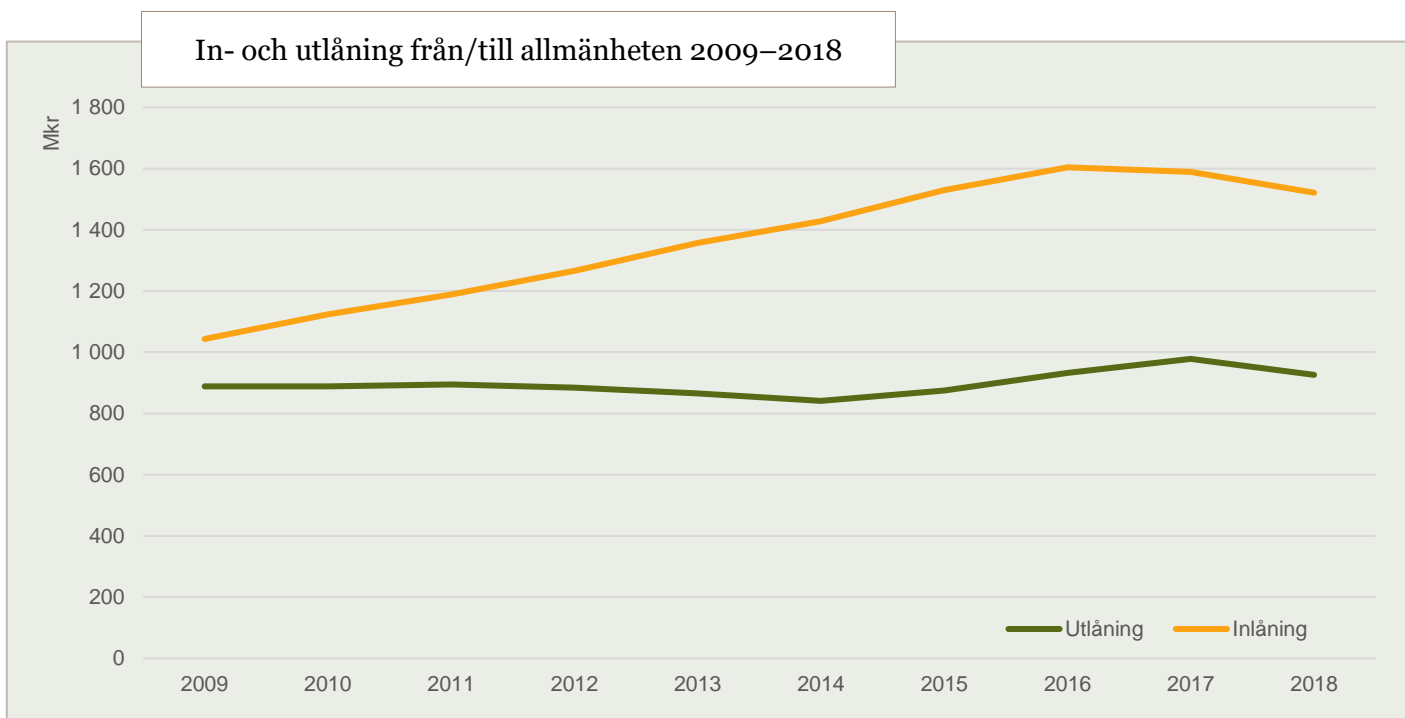
Det finns krav på att alla banker ska ha tillräckligt med likvida tillgångar för att klara verkliga och simulerade kassautflöden under trettio dagar och JAKs likviditetsreserv ska enligt interna regler vara minst 10 procent av den fria inlåningen.

Likviditetstäckningsgraden (LCR) var vid utgången av 2018 1 349 procent.

Kvoten utlåning i förhållande till inlåning uppgår till 0,61 (0,62). Uppföljning av likviditeten sker dagligen. Stresstester och prognoser för likviditet genomförs i bankens interna kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU).

KAPITALBAS – KAPITALRELATION

JAKs kapitalbas uppgår efter årets resultat till 111,4 (106,9) miljoner kronor. Kapitaltäckning ska ske för

kredit- och operativa risker. För kreditrisk tillämpas schablonmetoden och för operativ risk tillämpas basmetoden. JAK har en kapitalbas som överstiger det lagstadgade minimikapitalkravet, inklusive kapitalkrav för kapitalkonserveringsbuffert och kontracyklisk kapitalbuffert. Kapitalbasen täcker även kravet för ytterligare identifierade risker i verksamheten i IKLU. IKLU-processen är ett verktyg som säkerställer att banken på ett tydligt och korrekt sätt identifierar, värderar och hanterar alla de risker banken är exponerad för samt gör en bedömning av det interna kapitalbehovet i relation till detta. Läs mer i [Not 31 Kapitaltäckning](#).

RISKHANTERING

En risk innebär den samlade bedömningen av sannolikheten för en oönskad händelse och konsekvensen om händelsen skulle inträffa. En risk är en framtida händelse som negativt kan påverka bankens måluppfyllelse. Risktagandet inom banken ska begränsas inom ramen för vad som är ekonomiskt försvarbart och främjar medlemmarnas ekonomiska intressen.

Styrelsen har det övergripande ansvaret för bankens riskhantering. Riskhanteringen ska utgå från den av styrelsen fastställda riskaptiten och bör i så stor utsträckning som möjligt relateras till mål och av styrelse och ledning fastställda limiter. Analys och värdering av sannolikhet och konsekvens för olika risker sker löpande, liksom uppföljning av att kontroller finns på plats och är ändamålsenliga.

Banken har oberoende funktioner för riskkontroll och regelefterlevnad (compliance) som är direkt underställda vd och som rapporterar till styrelsen. Läs mer i [Not 3 Riskhantering](#).

RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Fördröjd återbetalning av medlemsinsatser

I april 2017 meddelade Finansinspektionen att de nekade vår ansökan per 1 juli 2016 om att återbetala medlemsinsatser (låneinsatser) till de medlemmar som slutbetalat sina lån under perioden juni–november 2015. Senaste återbetalningen av låneinsatser som banken erhöll tillstånd från Finansinspektionen för genomfördes i januari 2016.

I takt med att antalet låntagare som väntar på att återfå sin insats har ökat ser banken en tydlig trend i minskad nyutlåning². Att nyutlåningen minskar är en väntad konsekvens av att insatserna inte återbetalas. När en låntagare fullgjort sina förpliktelser gentemot banken förväntar sig låntagaren att banken ska göra likadant. När banken då inte återbetalar insatsen som låntagaren räknat med att återfå medför detta en följdriktig irritation och sannolikheten att låntagaren avråder andra att låna i banken ökar markant.

JAK har per den 27 november skickat en ansökan till Finansinspektionen där banken återigen söker tillstånd att återbetala insatser till de som slutbetalat sina lån under perioden juni–november 2015.

Den risk som föreligger omfattar att återbetalning av medlemsinsatser fördröjs ytterligare, något som styrelse och ledning bedömer medför en signifikant risk för bankens intjäningsförmåga och således på sikt framtida förpliktelser.

Från och med sommaren 2018 görs kvartalsvisa interna prövningar om det finns utrymme att göra återbetalningar av medlemsinsatser. Görs bedömningen att det finns utrymme söks tillstånd hos Finansinspektionen om att få återbetala medlemsinsatser inom ramen för detta utrymme. Återbetalning kommer, efter att tillstånd från Finansinspektionen erhållits, ske i turordning där de som väntat längst återfår sin insats först. Vår bedömning är att det kan komma att ta 4–5 år innan vi återgått till ett normalläge och arbetat bort den extra väntetiden.

En bank i transformation

Den stora transformation som banken genomgår just nu medför många förändringar. Både för medarbetare och medlemmar. Under 2019 kommer banken i stort sett att nylanseras med nytt banksystem (inkluderande ny internetbank och mobilapp), ny grafisk profil och ny hemsida. Dessa satsningar görs för att möta och vända de nedåtgående trender vi ser i antal medlemmar samt in- och utlåning.

Risken som föreligger är att den transformation som banken genomgår inte får den förväntade effekten (att vända nedåtgående trender), alternativt att effekten tar

² Denna trend har även påverkats av domen den 30 juni 2017 i Patent- och marknadsdomstolen, som vid vite förbjuder banken att kalla sig räntefri och använda andra begrepp än ränta för kreditkostnad (undantaget avgifter).

längre tid än beräknat. För att mitigera denna risk använder banken en försiktighetsprincip i alla prognoser.

Nya regelverk

Nya omfattande och komplexa regelverk och en allt snabbare digital utveckling på bankmarknaden utgör stora utmaningar för oss som liten bank.

Risker som föreligger omfattar bl.a. bankens kapacitet att öka medlemsnyttan för att fortsatt vara ett aktuellt bankalternativ för våra medlemmar samt att klara av att hålla en god framförhållning vad gäller regelefterlevnad.

FÖRVÄNTAD FRAMTIDA EKONOMISK UTVECKLING

Trots att det utåtriktade arbetet varit på sparlåga under året samt att återbetalning av medlemsinsatser fortsatt är fördröjd har vi en fortsatt god, om än minskad, efterfrågan på lån hos medlemmarna. Tack vare en hög stockomsättning (ca 20 %/år), en högre snittränta på nyutlåning jämfört med snitträntan på stocken samt att banken inte har någon räntekostnad för upplåning av kapital bedömer vi att vårt räntenetto fortsatt kommer öka under kommande år.

Efter att banken bytt banksystem i maj 2019 kommer bankens produkt- och tjänsteutbud att utvecklas, något som bedöms få genomslag under 2020.

Det är vår bedömning att vi, genom fortsatt noggrann kostnads kontroll, förbättrad intäkts generering och välavvägda satsningar, kommer generera överskott under kommande år.

Med detta sagt har vi valt att justera ned vår utlåningsprognos utifrån ökade regelkrav vid kreditgivning, ett osäkert politiskt klimat både på hemmaplan och i omvärlden samt att vi räknar med ett lågt ränteläge i Sverige ytterligare några år. När marknadsräntan höjs räknar vi med att våra låneprodukter ökar i attraktivitet.

Utifrån ovanstående är vår bedömning att det kan komma att ta upp till 2–3 år innan banken visar en betryggande lönsamhet, något som definieras som ett K/I-tal <85 %.

HÄNDELSE EFTER BALANS DAGEN

Inga väsentliga händelser som inträffat efter balansdagen har haft någon påverkan på resultat- och balansräkning.

FEM ÅR I SAMMANDRAG

NYCKELTAL (TKR)	2018	2017	2016	2015	2014
Utveckling					
Utlåning ultimo	926 260	978 394	932 472	874 633	841 165
Förändring under året, %	-5,33	4,92	6,61	3,98	-2,84
Inlåning ultimo	1 521 135	1 589 758	1 604 194	1 529 888	1 427 982
Förändring under året, %	-4,32	-0,90	4,86	7,14	5,21
Kapital					
Soliditet (beskattat eget kapital + 78 % av obeskattade reserver i % av balansomslutningen)	7,18	6,64	5,71	5,15	5,87
Summa riskvägt exponeringsbelopp	507 655	496 596	471 939	481 194	483 440
Kärnprimärkapitalrelation, %	21,95	21,52	18,92	16,10	15,49
Primärkapitalrelation, %	21,95	21,52	18,92	16,10	15,49
Total kapitalrelation, %	21,95	21,52	18,92	16,10	15,49
Resultat					
Rörelseresultat/volym (rörelseresultat i % av volym)	0,07	-0,09	-0,10	-0,09	-0,11
Avkastning totala tillgångar (Årets resultat i % av balansomslutning)	0,10	-0,13	-0,14	-0,62	-0,16
K/I-tal efter kreditförluster (summa kostnader inkl. kreditförluster i relation till räntenetto + rörelseintäkter)	0,95	1,06	1,07	1,07	1,07
Kostnader/medlemsavgift (administrativa kostnader, avskrivningar samt övriga rörelsekostnader, i förhållande till medlemsavgifter)	3,97	4,08	3,87	4,46	4,70
Kreditförluster					
Kreditförlustnivå (kreditförluster i % av ingående balans för utlåning till allmänheten)	0,00	0,14	0,13	0,18	0,25
Övriga utgifter					
Medelantal anställda	32	38	36	35	36

RESULTAT- OCH BALANSRÄKNINGAR	2018	2017	2016	2015	2014
Resultaträkning					
Räntenetto	28 388	26 019	24 301	24 030	26 148
Provisionsnetto	-1 656	-1 690	-987	-11	-90
Nettoresultat av finansiella transaktioner	62	0	0	0	-25
Övriga intäkter	8 800	10 235	9 392	7 947	8 072
Summa intäkter	35 594	34 564	32 706	31 966	34 105
Allmänna administrationskostnader	-28 464	-30 259	-29 920	-27 768	-29 068
Övriga rörelsekostnader ³	-5 396	-5 260	-4 101	-4 864	-5 291
Kreditförluster	-34	-1 277	-1 127	-1 523	-2 133
Summa kostnader	-33 894	-36 796	-35 148	-34 155	-36 492
Rörelseresultat	1 700	-2 232	-2 442	-2 189	-2 387
Skatter	0	0	0	-7 831	0
Årets resultat	1 700	-2 232	-2 442	-10 020	-2 387
Balansräkning					
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	72 712	78 577	58 767	6	4
Belåningsbara statsskuldförbindelser	172 441	104 005	105 146	91 145	304 860
Utlåning till kreditinstitut	181 004	170 496	103 961	196 062	196 782
Utlåning till allmänheten	926 260	978 394	932 472	874 633	841 165
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	156 843	336 027	463 343	408 932	120 087
Aktier och andelar	349	536	536	526	526
Materiella och immateriella tillgångar	9 711	10 740	12 772	11 371	11 874
Uppskjuten skattefordran	0	0	0	0	7 834
Övriga tillgångar	106 128	3 159	1 104	959	617
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21 425	28 336	31 874	36 749	40 207
Summa tillgångar	1 646 873	1 710 270	1 709 975	1 620 383	1 523 956
Skulder till kreditinstitut	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Inlåning från allmänheten	1 521 135	1 589 758	1 604 194	1 529 888	1 427 982
Övriga skulder	3 200	2 512	3 439	2 502	1 699
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	3 269	3 490	3 787	3 614	3 855
Summa skulder	1 528 604	1 596 760	1 612 420	1 537 004	1 434 536
Eget kapital	118 269	113 510	97 555	83 379	89 420
Summa skulder och eget kapital	1 646 873	1 710 270	1 709 975	1 620 383	1 523 956

³ Inklusivt avskrivningar på immateriella och materiella anläggningstillgångar.

INSATSBELOPP

Låneinsatser avseende lån lösta mellan 1 december år 2016 och 30 november år 2017 på totalt 13,1 miljoner kronor skulle ha återbetalats under 2018. Återbetalningarna har inte kunnat genomföras då ansökan om återbetalning av låneinsatser avseende lån lösta mellan 1 juni och 30 november år 2015 på totalt 6,6 miljoner kronor nekades av Finansinspektionen den 11 april 2017.

Då banken saknar tillstånd för återbetalning av låneinsatser som normalt skulle återbetalats under juli 2016 och under 2017 och 2018, kommer även återbetalningar som skulle skett under 2019 att skjutas upp. Beloppet för 2019 avser 13,9 miljoner kronor. Senaste återbetalningen av låneinsatser som banken erhöll tillstånd från Finansinspektionen för genomfördes i januari 2016 och var ett belopp på 6,4 miljoner kronor.

Från och med sommaren 2018 görs en intern prövning kvartalsvis om det finns utrymme att göra återbetalningar av medlemsinsatser. Görs bedömningen att det finns utrymme söks tillstånd hos Finansinspektionen om att få återbetala medlemsinsatser inom ramen för detta utrymme. Återbetalning kommer ske i turordning där de som väntat längst återfår sin insats först. Vår bedömning är att det kan komma att ta 4–5

år innan vi återgått till ett normalläge och arbetat bort den extra väntetiden.

En ny ansökan om återbetalning av låneinsatser överlämnades till Finansinspektionen den 27 november 2018 och ansökan avsåg ett belopp om 6,4 miljoner kronor. Något svar har ännu inte erhållits.

Bankens ekonomiska ställning ger inte upphov till annan bedömning än att banken förväntas fullgöra sina förpliktelser. Styrelsens bedömning är att bankens egna kapital så som det redovisas i årsredovisningen är tillräckligt stort i förhållande till verksamhetens omfattning.

Beträffande bankens resultat och ställning i övrigt, hänvisas till efterföljande resultat- och balansräkningar med tillhörande bokslutskommentarer.

FÖRSLAG TILL BEHANDLING AV ÅRETS RESULTAT

Styrelsen föreslår stämman att årets resultat i sin helhet överförs i ny räkning enligt nedan.

(kr)

Balanserat resultat	-50 247 454
Årets resultat	1 699 807
Balanseras i ny räkning	-48 547 647

Resultaträkning

1 JANUARI–31 DECEMBER (TKR)	NOT	2018	2017
Ränteintäkter		30 344	28 508
Räntekostnader ⁴		-1 956	-2 489
Räntenetto	4	28 388	26 019
Provisionsintäkter	5	1 386	1 480
Provisionskostnader	6	-3 042	-3 170
Nettoreultat av finansiella transaktioner		62	
Övriga rörelseintäkter	8	8 800	10 235
Summa rörelseintäkter		7 206	8 545
Summa räntenetto och rörelseintäkter		35 594	34 564
Allmänna administrationskostnader	9	-28 464	-30 259
Avskrivningar på immateriella och materiella anläggningstillgångar	18, 19	-3 744	-3 475
Övriga rörelsekostnader	10	-1 652	-1 785
Summa kostnader före kreditförluster		-33 860	-35 519
Resultat före kreditförluster		1 734	-955
Kreditförluster, netto	11	-34	-1 277
Rörelseresultat		1 700	-2 232
Skatt på årets resultat	12	0	0
Årets resultat		1 700	-2 232

Rapport över totalresultat

1 JANUARI–31 DECEMBER (TKR)	NOT	2018	2017
Årets resultat		1 700	-2 232
<i>Poster som kommer återföras till resultatet</i>			
Förändring verkligt värde på finansiella tillgångar som kan säljas ⁵		0	150
Skatt hänförlig till komponenter i övrigt totalresultat		0	-33
Årets övrigt totalresultat		0	117
Årets totalresultat		1 700	-2 115

⁴ Kostnad för insättningsgaranti och resolutionsavgift.

⁵ Förändring på verkligt värde på tillgångar som kan säljas innehåller värdet förändring på belåningsbara statsskuldförbindelser, obligationer och andra räntebärande värdepapper för jämförelseåret. I samband med införandet av IFRS 9 omklassificerades dessa poster till upplupet anskaffningsvärde och redovisas således inte över totalresultatet 2018.

Balansräkning

31 DECEMBER (TKR)	NOT	2018	2017
Tillgångar			
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker		72 712	78 577
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	13	172 441	104 005
Utlåning till kreditinstitut	14	181 004	170 496
Utlåning till allmänheten	15	926 260	978 394
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	16	156 843	336 027
Aktier och andelar	17	349	536
Immateriella anläggningstillgångar	18	5 123	5 757
Materiella tillgångar	19	4 588	4 983
Aktuell skattefordran	12	331	174
Övriga tillgångar	20	105 797	2 985
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	15, 21	21 425	28 336
Summa tillgångar		1 646 873	1 710 270
Skulder och eget kapital			
Skulder till kreditinstitut	22	1 000	1 000
Inlåning från allmänheten	23	1 521 135	1 589 758
Övriga skulder	24	3 200	2 512
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	25	3 269	3 490
Summa skulder		1 528 604	1 596 760
Eget kapital			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Grundinsatser		8 899	9 322
Låneinsatser		132 437	122 962
Frivilliga medlemsinsatser		5 474	5 419
Reservfond		20 006	19 219
Fond för utvecklingsavgifter		0	2 306
<i>Fritt eget kapital</i>			
Fond för verkligt värde	29	0	491
Balanserat resultat		-50 247	-43 977
Årets resultat		1 700	-2 232
Summa eget kapital		118 269	113 510
Summa skulder och eget kapital		1 646 873	1 710 270

Rapport över förändring i eget kapital⁶

JANUARI–31 DECEMBER 2018 (TKR)

	Grund- insatser	Låne- insatser	Frivilliga medlems- insatser	Reserv- fond	Fond för utveckling savgifter	Fond för verkligt värde	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Ingående eget kapital 1 januari 2018	9 322	122 962	5 419	19 219	2 306	491	-43 977	-2 232	113 510
Justering för tillämpning IFRS 9						-491	-6 344		-6 835
Justerat eget kapital 1 januari 2018	9 322	122 962	5 419	19 219	2 306	0	-50 321	-2 232	106 675
Förändring av insatser	364	9 475	55						9 894
Till reservfond överförda insatser	-787			787					0
Omföring fond utvecklingsavgifter					-2 306		2 306		0
Omföring föregående års resultat							-2 232	2 232	0
Periodens resultat								1 700	1 700
Utgående eget kapital 31 december 2018	8 899	132 437	5 474	20 006	0	0	-50 247	1 700	118 269

1 JANUARI–31 DECEMBER 2017 (TKR)

	Grund- insatser	Låne- insatser	Frivilliga medlems- insatser	Reserv- fond	Fond för utveckling savgifter	Fond för verkligt värde	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Ingående eget kapital 2017-01-01	11 552	107 585	3 348	16 367	1 253	374	-40 482	-2 442	97 555
Förändring av insatser	622	15 377	2 071						18 070
Till Reservfond överförda grundinsatser	-2 852			2 852					0
Omföring fond utvecklingsavgifter					1 053		-1 053		0
Omföring resultat							-2 442	2 442	0
Årets totalresultat						117		-2 232	-2 115
<i>Varav:</i>									
<i>Årets resultat</i>								-2 232	
<i>Årets övrigt totalresultat</i>						117			
Utgående eget kapital 2017-12-31	9 322	122 962	5 419	19 219	2 306	491	-43 977	-2 232	113 510

⁶ En beskrivning av vad olika delar av eget kapital består av finns i Not 2 Redovisningsprinciper.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är gjord med indirekt metod.

1 JANUARI–31 DECEMBER (TKR)	2018	2017
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat	1 700	-2 232
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet ⁷		
Avskrivningar	4 414	3 475
Kreditförluster exkl. Återvinningar	-558	903
Övriga justeringsposter (Inkl ändringar i samband med anpassningar IFRS9 2018)	-6 835	-32
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	-1 279	2 114
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Förändring värdepapper	110 748	128 607
Förändring utlåning till allmänheten	52 692	-46 825
Förändring inlåning från allmänheten	-68 623	-14 436
Förändring utlåning till kreditinstitut	-9 944	-29 259
Förändring skulder till kreditinstitut	0	0
Förändring övriga tillgångar	-96 058	1 483
Förändring övriga skulder	467	-1 224
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-11 997	40 460
Investeringsverksamheten		
Förvärv av materiella och immateriella tillgångar	-3 385	-1 443
Förändring aktier och andelar	187	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-3 198	-1 443
Finansieringsverksamheten		
Insatser från medlemmar	9 894	18 069
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	9 894	18 069
Årets kassaflöde	-5 301	57 086
Likvida medel vid årets början	188 006	130 920
Likvida medel vid årets slut	182 705	188 006
Följande delkomponenter ingår i likvida medel		
Kassa	8	9
Riksbanken	72 704	78 568
Utlåning till kreditinstitut (exkl. bunden utlåning)	109 993	109 429
Summa	182 705	188 006

Utlåning till kreditinstitut och kortfristiga placeringar klassificeras som likvida medel enligt följande utgångspunkter: de har en obetydlig risk för värdefluktuationer, de kan lätt

omvandlas till kassamedel och ränteskillnadsersättningen är oväsentlig, de har en löptid om högst tre månader från anskaffningstidpunkten.

⁷ Ingen skatt har betalats, kassaflödet påverkas därför inte. De inbetalda räntorna från utlåning till allmänheten är i närheten av de intäktsförda beloppen i **Not 4 Räntenetto**. Nettot av inbetalda positiva räntor och betalda negativa räntor för övriga poster uppgår i **Not 4 Räntenetto** till 1 177 tusen kronor och räntekostnaderna i form av avgift till insättningsgaranti och stabilitetsfond är betalda.

Noter till de finansiella rapporterna

Not 1 Uppgifter om banken

Årsredovisningen avges per 31 december 2018 och avser JAK Medlemsbank med organisationsnummer 516401-9969 och med säte i Skövde.

Postadressen är Box 216, 541 25 Skövde. Besöksadressen är Vasagatan 14.

Not 2 Redovisningsprinciper

ÖVERENSSTÄMMELSE MED NORMGIVNING OCH LAG

Bankens årsredovisning är upprättad enligt Lag (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (ÅRKL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25) och i enlighet med tillämpliga ändringsföreskrifter från tidigare år och Rådet för finansiell rapporteringers rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer. Banken tillämpar s.k. lagbegränsad IFRS och med detta avses standarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden, så långt detta är möjligt inom ramen för årsredovisningslagen och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning, ska tillämpas.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen den 15 mars 2019. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställelse på bankens årsstämma den 13–14 april 2019. De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår.

VÄRDERINGSGRUND VID UPPRÄTTELSE AV BANKENS FINANSIELLA RAPPORTER

Tillgångar och skulder är redovisade till historiska anskaffningsvärden. Finansiella tillgångar och skulder är redovisade till upplupet anskaffningsvärde, förutom tillgångar som värderas till verkligt värde bestående av aktier och andelar. Tidigare perioder redovisades vissa finansiella tillgångar, delar av belåningsbara statsskuldförbindelser samt obligationer och andra räntebärande värdepapper som tillgångar som kan säljas och värderades till verkligt värde via totalresultatet. Se Not 13 Belåningsbara statsskuldförbindelser, Not 16 Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Not 28 Finansiella tillgångar och skulder.

FUNKTIONELL VALUTA OCH RAPPORTERINGSVALUTA

Bankens funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusental.

BEDÖMNINGAR OCH UPPSKATTNINGAR I DE FINANSIELLA RAPPORTERNA

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med lagbegränsad IFRS kräver att bankens ledning gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Resultatet av dessa uppskattningar och antaganden används sedan för att bedöma de redovisade värdena på tillgångar och skulder som inte annars framgår tydligt från andra källor. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkar denna period, eller i den period ändringen

görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar gjorda av ledningen vid tillämpningen av lagbegränsad IFRS som har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna och gjorda uppskattningar som kan medföra väsentliga justeringar i påföljande års finansiella rapporter beskrivs närmare senare i denna not samt i Not 30 Viktiga uppskattningar och bedömningar.

ÄNDRADE REDOVISNINGSPRINCIPER FÖRANLEDDA AV NYA ELLER ÄNDRADE REDOVISNINGSPRINCIPER

Nedan beskrivs vilka ändrade redovisningsprinciper som banken tillämpar från och med 1 januari 2018. Övriga ändringar av IFRS med tillämpning från och med 1 januari 2018 har inte haft någon väsentlig effekt på bankens redovisning.

IFRS 15 Intäkter från avtal med kunder tillämpas för första gången 1 januari 2018 och ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal med tillhörande tolkningar. Enligt IFRS 15 redovisas intäkten när kunden får kontroll över varorna eller tjänsterna. En kartläggning över bankens intäkter har gjorts som utvisar att endast marginella förändringar mot tidigare skett. Totala intäkter från IFRS 15 för 2018 är Intäkter från finansiella instrument, försäkrings- och leasingavtal påverkas inte.

Banken tillämpar IFRS 9, utgiven av IASB juli 2014, från 1 januari 2018. Denna tillämpning har resulterat i förändringar i redovisningsprinciper och justeringar av belopp som tidigare har redovisats i de finansiella räkningarna. Banken har inte förtids tillämpat IFRS 9 under tidigare perioder.

Som tillåts i övergångsreglerna till IFRS 9 har banken valt att inte räkna om jämförelsesiffror. Justeringar av bokförda värden av finansiella tillgångar vid övergången till IFRS 9 har redovisats i öppningsbalansen i balanserat resultat för perioden.

Följdändringar i IFRS 7 gällande notupplysningar har endast tillämpats för innevarande räkenskapsår medan jämförelsesiffror för tidigare perioder endast är en upprepning av tidigare års upplysningar.

Tillämpningen av IFRS 9 har resulterat i förändringar i bankens redovisningsprinciper för redovisning, klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder och förlustreserveringar av finansiella tillgångar. IFRS 9 har också haft påverkan på andra standarder som behandlar finansiella instrument som t.ex. IFRS 7 "Finansiella instrument: Upplýsingar".

Längre fram i noten visas upplysningar relaterade till påverkan från tillämpningen av IFRS 9 på ingångsbalansen 2018.

Klassificering och värdering

Banken har analyserat kassaflödena för respektive finansiell tillgång och grupperat dessa utifrån deras avtalsenliga kassaflödesmässiga egenskaper samt bedömt affärsmodellen av förvaltningen av den finansiella tillgången.

När det gäller klassificering och värdering av utlåning till allmänheten innehas dessa tillgångar i en affärsmodell vars mål är att inneha finansiella tillgångar i syfte att inkassera avtalsenliga kassaflöden, samt att dessa vid bestämda tidpunkter ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av kapitalbelopp och ränta på

det utestående kapitalbeloppet. Det innebär att banken även fortsättningsvis kommer att redovisa och värdera utlåning till allmänheten till upplupet anskaffningsvärde.

När det gäller klassificering och värdering av belåningsbara stats-skuldförbindelser och obligationer och andra räntebärande värdepapper, har dessa tillgångar tidigare och till största delen redovisats till verkligt värde över totalresultatet och till en mindre del till upplupet anskaffningsvärde. Vidare har utlåning till kreditinstitut och till godohavande hos centralbanker redovisats till upplupet anskaffningsvärde. Då både statsskuldförbindelser och obligationer och andra räntebärande värdepapper samt utlåning till kreditinstitut och till godohavande hos centralbanker innehas i en affärsmodell vars syfte är att erhålla kontraktssenliga kassaflöden på fastställda tidpunkter och fastställda belopp kommer dessa att redovisas till upplupet anskaffningsvärde.

Aktier och andelar redovisades tidigare till anskaffningsvärde på grund av att verkligt värde inte ansågs kunna fastställas på ett tillförlitligt sätt. Dessa värderas nu till verkligt värde via resultaträkningen.

Om banken ändrar affärsmodell så kommer en omklassificering genomföras och redovisas. Sådana förändringar förväntas dock inträffa mycket sällan och fastställs av verkställande ledning till följd av yttre eller inre förändringar.

Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde är skuldinstrument som förvaltas med målet att realisera instrumentens kassaflöden som endast utgörs av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet. Försäljningar kan undantagsvis förekomma t.ex. till följd av störningar på kapital- och penningmarknad eller i nära anslutning till instrumentets förfallotidpunkt. Ett krav för att en finansiell tillgång ska kunna redovisas till upplupet anskaffningsvärde är att de avtalsenliga kassaflödena enbart utgörs av återbetalning på utestående fordran och ränta på utestående fordran.

Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Tillgångarna i denna värderingskategori är föremål för beräkning av reservering för förväntade kreditförluster.

För klassificering och värdering av bankens finansiella skulder innebär IFRS 9 inte några förändringar jämfört med IAS 39.

NEDSKRIVNINGAR

De nya redovisningsprinciperna IFRS 9 innebär att även förväntade kreditförluster redovisas, inte som tidigare då endast inträffade kreditförluster i osäkra lån redovisades. De nya redovisningsprinciperna innebär därtill att förlustreserveringar beräknas både på utlåning till allmänheten och på upplupna räntor från utlåning till allmänheten. Beräkning av förlustreserveringar görs även för belåningsbara statsskuldförbindelser, utlåning till kreditinstitut samt obligationer och andra räntebärande värdepapper som redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Beräkning av förlustreserveringar görs även för garantier, beviljade ej utbetalda skuldebrev och lånelöften. Om framräknat reserveringsbelopp, totalt för värdepapper, utlåning till kreditinstitut, garantiförbindelser och åtaganden hamnar under beslutat väsentlighetsbelopp så tas beloppet inte upp i redovisningen. Beslutat väsentlighetsbelopp är 1 procent av omsättningen för påverkan på resultaträkning och 1 procent av kapitalbasen för påverkan på balansräkning.

Redan vid den initiala redovisningen redovisas en förlustreserv baserat på vad som statistiskt kan förväntas för de kommande 12 månaderna (stadie 1). För de fall det uppstår en betydande ökning av kreditrisken beräknas i stället förlustreserven för hela den återstående förväntade löptiden (stadie 2 eller om exponeringen betraktas som kreditförsämrad – stadie 3).

Reserven för kreditförluster värderas enligt en modell för förväntade kreditförluster och speglar ett sannolikhetsvägt belopp som bestäms genom att utvärdera en rad möjliga utfall med hänsyn tagen till rimlig och verifierbar information som är tillgänglig på rapporteringsdagen utan orimlig kostnad eller ansträngning. Kreditförlustreserveringarna värderas utifrån om det inträffat en betydande ökning av kreditrisken jämfört med första redovisningstillfället för ett instrument.

- Stadie 1 omfattar finansiella instrument där ingen betydande ökning av kreditrisken inträffat sedan första redovisningstillfället

och de motparter som omfattas av bankens policy för låg kreditrisk vid rapporteringstillfället.

- Stadie 2 omfattar finansiella instrument där en betydande ökning av kreditrisk inträffat sedan första redovisningstillfället men där det vid rapporteringstillfället saknas objektiva belägg för att fordran är osäker.
- Stadie 3 omfattar finansiella instrument för vilka objektiva belägg har identifierats för att fordran är osäker. Redovisning av förväntade kreditförluster – utlåning till allmänheten inklusive upplupna räntor från utlåning till allmänheten.

REDOVISNING AV FÖRVÄNTADE KREDITFÖRLUSTER – UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN INKLUSIVE UPPLUPNA RÄNTOR FRÅN UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

Fastställande av en betydande ökning av kreditrisk

En kredit som varit föremål för en betydande ökning av kreditrisk ingår inte längre i stadie 1 utan i stadie 2 (förutsatt att den inte är kreditförsämrad). Banken bedömer om det skett en betydande ökning av kreditrisk i modellerna för utlåning till allmänheten baserat på kreditens aktuella PD-värde jämfört med dess ursprungliga PD-värde. Om PD-värdet i absoluta tal har ökat med mer än 10 procentenheter anses en betydande ökning av kreditrisk föreligga.

När en låntagare har förfallna obetalda belopp äldre än 30 dagar, så betraktas dessa exponeringar alltid som exponeringar som har en väsentlig ökning av kreditrisk. Om värden i den statistiska modellen i ett senare skede har förbättrats i tillräcklig grad och med en tillräcklig tidshorisont (vanligtvis mellan 6 och 12 månader men även 24 månader kan förekomma) så att en betydande ökning av kreditrisk inte längre föreligger kommer krediten att återföras till föregående stadie.

Kreditförsämrade lån

För kreditförsämrade exponeringar kommer förlustreserven att redovisas för den återstående löptiden när en eller flera händelser som har en negativ inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena för den finansiella tillgången har inträffat, stadie 3. Ett lån anses vara kreditförsämrat när det är 90 dagar sent i betalningar eller när det finns andra belägg i form av observerbara uppgifter:

- Betydande finansiella svårigheter hos emittent eller låntagare.
- Ett avtalsbrott, så som uteblivna eller oreglerade betalningar.
- Långgivaren har beviljat eftergift till låntagaren med anledning av att denne har ekonomiska svårigheter som långgivaren annars inte skulle överväga.
- Det är sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller annan finansiell rekonstruktion.

Värdering av förväntade kreditförluster lån

Beräkningen av förlustreserven görs med utgångspunkt från interna riskklassificeringsmodeller och utifrån tillgångarnas kontrakterade kassaflöde. Nuvärdet av den förväntade kreditförlusten beräknas genom att multiplicera den förväntade exponeringen vid fallissemang (EAD) med risken för fallissemang (PD) och förlust givet fallissemang (LGD). Dessa beräkningar härleds från egenutvecklade statistiska modeller som tar både historiska data och sannolikhetsviktade framåtblickande scenarier i beaktning, genom att använda en Cox PH-modell som är en regressionsanalys för att prediktera tid till händelse; i vårt fall är händelsen att en kredit fallerar. I analysen som ligger till grund för modellerna har statistik på alla lån från 2010 eller när de utbetalades använts.

Diskonteringsräntan som används är exponeringens ursprungliga effektivränta. Den övervägande delen av alla krediter löper med fast ränta. I beräkning av makroekonomisk påverkan på sannolikhet för fallissemang används sannolikhetsviktade scenarier för den kommande utvecklingen. Banken tar hänsyn till minst tre scenarier, ett basscenario, ett positivt och ett negativt scenario. Parametrar som används är bland annat utvecklingen på fastighetsmarknaden, BNP-gap och Riksbankens reporänta.

Varje finansiell tillgång hänförs till stadie 1 då den redovisas första gången med undantag för tillgångar som det finns objektiva belägg för att de är kreditförsämrade och har en högre risk för fallissemang. För tillgångar i stadie 1 redovisas den förväntade kreditförlusten för de kommande 12 månaderna. Om tillgångens kreditrisk ökar väsentligt sedan den initiala redovisningen så kommer förlustreserven för

exponeringen i stället att beräknas och redovisas på den förväntade återstående löptiden och flyttas till stadie 2. En betydande ökning av kreditrisk anses vara när en betalning är 30 dagar sen eller när statistiskt beräknade interna kreditrisker ökat. När en tillräcklig förbättring av krediten skett och internt bedömda kriterier för kreditrisk inte längre föreligger kan krediten återföras till föregående stadie. I stadie 1 och 2 beräknas ränteintäkten utifrån effektivräntan på det bokförda värdet utan hänsyn tagen till någon reservering av förlustrereserv. Krediter flyttas till stadie 3 om de är 90 dagar sena med betalning eller om annan indikation på att förlustrisken ökat finns. Om särskild information finns om kreditengagemang görs som tidigare även individuella reserveringar som grundar sig på information om den specifika krediten och låntagarens aktuella finansiella situation. Ränteintäkten i stadie 3 beräknas utifrån effektivräntan på upplupet anskaffningsvärde, efter avdrag för reserveringar.

Ett instruments löptid är relevant för både bedömningen av väsentligt ökad kreditrisk, vilken tar hänsyn till förändringar i sannolikheten för fallissemang för återstående löptid och värderingen av förväntade kreditförluster för tillgångens återstående löptid. Flera typer av krediter i det så kallade sparlånesystemet är bundna under hela lånets löptid men har också avtal om ett bundet sparande parallellt med amortering. Inbetalt sparandet är också säkerhet för lånen. För bankens kreditkort beräknas en löptid om tre år då ingen fastställd sluttid för krediten finns.

Banken bedömer och beräknar förlustrereserver för osäkra kreditexponeringar individuellt när det kommer till kännedom om betydande finansiella svårigheter eller genom analys av finansiella rapporter, inkomstdeklarationer eller på annat sätt i den löpande utvärderingen av medlemmens kreditvärdighet. Som reserveringar för dessa kreditexponeringar upptas ett belopp som motsvarar skillnaden mellan lånefordrans redovisade värde och bedömt återvinningsvärde.

Beräkningen av förlustrereserv på upplupna räntor för lån tagna före 2011 skiljer sig från utlåning till allmänheten. För krediter tagna före 2011 betalar låntagaren samma summa i ränta vid alla betalningstillfällen och inte i förhållande till aktuell skuld. Från 2007 intäktsförs ränta i förhållande till aktuell skuld vilket innebär en diskrepans mellan vad som har intäktsförts och vad som har inbetalats av lånets ränta. Den upplupna ränteposten som skapas har dels risken för fallissemang för den underliggande krediten, dels risken för att krediten löses in i förtid. Den upplupna posten hamnar i samma stadie som den underliggande krediten och följer även med vid stadieflyttningar. Utöver detta görs ytterligare beräkningar för sannolikheten att krediten förtidsinlöses, dessa beräkningar bygger på historiska data för tidigare förtidsinlösen. Posten saknar säkerhet vid beräkningen av förlustrereserv. Ytterligare information se **Not 15 Utlåning** till allmänheten.

När ett lån modifieras men inte tas bort från balansräkningen görs fortsättningsvis en bedömning av väsentliga öknings av kreditrisken jämfört med den ursprungliga kreditrisken i nedskrivningssyfte. Modifieringar resulterar inte automatiskt i en minskning av kreditrisken utan krediten kommer att fortsätta att bedömas. Vidare kommer en modifieringsvinst eller förlust att redovisas i resultaträkningen på raden för kreditförluster. När ett lån modifieras och tas bort från balansräkningen anses datumet då modifieringen gjordes vara det första redovisningstillfället för det nya lånet i syfte att bedöma nedskrivningsbehov. När ett nytt lån bedöms vara osäkert vid första redovisningstillfället klassificeras det som en utgiven osäker fordran och stannar i stadie 3 till dess lånet är återbetalat eller avskrivet.

REDOVISNING AV FÖRVÄNTADE KREDITFÖRLUSTER – RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Räntebärande värdepapper består av utlåning till stat och kommun, säkerställda obligationer samt företagscertifikat. Förlustrereserver be-

räknas även på räntebärande värdepapper som efter omklassificering redovisas till upplupet anskaffningsvärde i balansräkningen. Ursprunget till använda parametrar PD, LGD och EAD skiljer sig dock åt jämfört med utlåning till allmänheten. PD härleds utifrån den externa rating som värdepappren har och LGD-faktorn bestäms av om värdepappren är säkerställda, har annan förmånsrätt samt typ av motpart. Då bankens placeringar i värdepapper har låg risk uppgår de förväntade kreditförlusterna till oväsentliga belopp och förlustrereserven beräknas men redovisas inte.

REDOVISNING AV FÖRVÄNTADE KREDITFÖRLUSTER – TILLGODOHAVANDE HOS CENTRALBANKER SAMT UTLÅNING TILL KREDITINSTITUT

Utlåningen till centralbanker är i sin helhet återbetalningsbar på anfordran och i svenska kronor. Även utlåning till kreditinstitut är i svenska kronor och utgörs av utlåning som är återbetalningsbar på anfordran men också bunden utlåning. Den bundna utlåningen utgörs till övervägande del av bindningstider som är kortare än 3 månader. Även dessa poster är inom tillämpningsområdet för redovisning av förväntade kreditförluster men då det rör sig om oväsentliga belopp så redovisas inte förlustrereserven. Om framräknat reserveringsbelopp, totalt för värdepapper, utlåning till kreditinstitut, garantiförbindelser och åtaganden hamnar under beslutat väsentlighetsbelopp så tas beloppet inte upp i redovisningen. Beslutat väsentlighetsbelopp är 1 procent av omsättningen för påverkan på resultaträkning och 1 procent av kapitalbasen för påverkan på balansräkning.

REDOVISNING AV RÄNTEINTÄKTER

Ränteintäkterna i stadie 1 och 2 redovisas på bruttoredovisat värde (före kreditförluster) och ränteintäkter i stadie 3 redovisas på nettoredovisat värde (efter kreditförluster).

REDOVISNING I RESULTAT- OCH BALANSRÄKNING

Förlustrereserven redovisas som en nedskrivning av tillgångarnas redovisade värde i balansräkningen. Förändringen i förlustrereserven redovisas på raden kreditförluster netto i resultaträkningen. I de fall när ett finansiellt instrument består av två komponenter, för bankens del kreditkort, redovisas hela förlustrereserven som en nedskrivning av tillgången i balansräkningen och förändring av förlustrereserv redovisas på raden kreditförluster netto. Kreditkorten består av två komponenter med både en utnyttjad del som redovisas i balansräkningen som en fordran och ett beviljat icke utnyttjat belopp som redovisas under åtagande i **Not 26 Eventualförpliktelser och åtaganden**.

UPPLYSNINGAR

IFRS 9 har medfört följändringar av upplysningskraven i IFRS 7 Finansiella instrument som gäller upplysningar som ska lämnas i årsredovisningen. Ändringar kommer medföra att ett antal tidigare upplysningar inte längre behöver lämnas och ett antal nya upplysningar om främst förväntade kreditförluster behöver lämnas.

ÖVERGÅNGEFFEKTER FRÅN TILLÄMPNING AV IFRS 9 Redovisning enligt IFRS 9 har införts per 2018-01-01 och påverkat öppningsbalanserna för år 2018. Jämförelsetal för tidigare perioder har inte omräknats. Nedanstående tabell visar den kvantitativa påverkan som införandet av IFRS 9 medfört. Belåningsbara statsskuldförbindelser samt obligationer och räntebärande värdepapper redovisades tidigare enligt IAS 39 till verkligt värde via totalresultatet men har till öppningsbalansen per 2018-01-01 redovisats till upplupet anskaffningsvärde, se tabellen nedan. Det innebär att fond för verkligt värde i eget kapital återförts. Även skatteeffekten som beaktats har återförts. Aktier och andelar redovisades enligt IAS 39 till anskaffningsvärde men redovisas enligt IFRS 9 i öppningsbalansen till verkligt värde över resultatet.

FÖRÄNDRING ÖPPNINGSBALANSER IFRS 9

Tkr	2017-12-31				2018-01-01			
	Värderingskategori IAS 39	Redovisat värde IAS 39	Varav reservering IAS 39	Förändring IAS 39	Förlustreserv IFRS 9	Förändring redovisat värde IFRS 9	Värderingskategori IFRS 9	Redovisat värde IFRS 9
Finansiella tillgångar								
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	Upplupet anskaffningsvärde	78 577					Upplupet anskaffningsvärde	78 577
Belåningsbara statsskuldförbindelser	Upplupet anskaffningsvärde	28 445					Upplupet anskaffningsvärde	28 445
Belåningsbara statsskuldförbindelser	Verkligt värde via totalresultat	75 560				-453	Upplupet anskaffningsvärde	75 107
Utlåning till kreditinstitut	Upplupet anskaffningsvärde	170 496					Upplupet anskaffningsvärde	170 496
Utlåning till allmänheten	Upplupet anskaffningsvärde	978 394	-3 805		-1 803		Upplupet anskaffningsvärde	976 591
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	Verkligt värde via totalresultat	336 027				-176	Upplupet anskaffningsvärde	335 851
Aktier och andelar	Anskaffningsvärde	536					Verkligt värde via resultatet	357
Aktuell Skattefordran		-138				138		0
Upplupna ränteintäkter	Upplupet anskaffningsvärde	27 016		104	-4 362		Upplupet anskaffningsvärde	22 758
Summa finansiella tillgångar		1 694 913	-3 805	104	-6 165	-670		1 688 182
Finansiella skulder								
Skulder till kreditinstitut	Upplupet anskaffningsvärde	1 000					Upplupet anskaffningsvärde	1 000
Skulder till allmänheten	Upplupet anskaffningsvärde	1 589 758					Upplupet anskaffningsvärde	1 589 758
Summa skulder		1 590 758						1 590 758
Summa eget kapital		113 510			-6 165	-670		106 675
Förlustreserver								
			IAS 39		Förlustreserv IFRS 9			Total förlustreserv
Stadie 1					-4 650			-4 650
Stadie 2					-876			-876
Stadie 3			-3 805		-639			-4 444
Summa			-3 805		-6 165			-9 970

NYA IFRS SOM ÄNNU INTE BÖRJAT TILLÄMPAS

IFRS 16 Leasing är en ny standard avseende redovisning av leasing som gäller från 1 januari 2019. För leasingtagare försvinner klassificeringen enligt IAS 17 i operationell och finansiell leasing och ersätts med en modell där tillgångar och skulder för leasingavtal ska redovisas i balansräkningen. Undantag för redovisning i balansräkningen finns för leasingkontrakt av mindre värde samt kontrakt som har en löptid på högst 12 månader. Standarden godkändes av EU november 2017. Banken planerar att använda undantag i RFR 2 som avser juridisk person och förväntas därför inte påverka banken.

RÄNTEINTÄKTER SAMT RÄNTEKOSTNADER

Ränteintäkter från medlemmarnas lån beräknas och redovisas med tillämpning av effektivräntemetoden. Effektivräntan är den ränta som gör att nuvärdet av alla uppskattade framtida inbetalningar under den förväntade löptiden blir lika med det redovisade värdet av fordran. Räntan inkluderar i förekommande fall periodiserade belopp av erhållna avgifter som medräknas i effektivräntan.

Ränteintäkter från utlåning till allmänheten och avkastning på likvida medel samt likviditetsreserv m.m. består till största delen av:

- Intäkter på finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde enligt effektivräntemetoden inklusive intäkter från förlustreserver stadie 1 och stadie 2.
- Negativa ränteintäkter redovisas som en minskning av ränteintäkten.
- Räntekostnaderna består av avgifter för insättningsgaranti och resolutionsavgift.
- För ytterligare information se **Not 4 Räntenetto**.

PROVISIONS- OCH AVGIFTSINTÄKTER

Banken erhåller avgifter och provisioner för utförda tjänster som intäktsredovisas på två olika sätt enligt följande.

1. *Provisioner och avgifter som inräknas i den effektiva räntan*
Provisioner och avgifter som är en integrerad del av effektivräntan redovisas inte som provisionsintäkt utan som justering av effektivräntan på resultatraden ränteintäkter. Sådana avgifter utgörs, utöver intäkt från utlåning till allmänheten, av avgifter för förtida inlösen.
2. *Provisioner och intäkter som är intjänade när en viss tjänst utförts*
Till dessa avgifter och provisioner hör olika typer av intäkter från hantering av säkerheter, intäkter för kredit- och betalkort

och UC för låntagarens räkning samt intäkter från påminnelseavgifter. Dessa provisioner och avgifter är i allmänhet relaterade till en utförd transaktion och redovisas omedelbart som intäkt med undantag av årsavgifter från kredit- och betalkort som periodiseras över löptiden.

PROVISIONSKOSTNADER

Här redovisas kostnader för mottagna tjänster i den mån de inte är att betrakta som ränta, t.ex. kostnader för clearing, plus- och bankgiro, kostnader för kredit- och betalkort, omkostnader för säkerheter och avgifter till UC.

NETTORESULTAT AV FINANSIELLA TRANSAKTIONER

Posten nettoresultat av finansiella transaktioner innehåller realiserade och orealiserade värdeförändringar som uppstått med anledning av finansiella transaktioner. För JAKs del innehåller posten förändring av verkligt värde på tillgångar som värderas över resultatet.

ÖVRIGA RÖRELSEINTÄKTER

Bland övriga rörelseintäkter ingår medlemsavgifter. Medlemsavgiften är årlig och betalas av alla medlemmar som är över 18 år. Medlemsavgift betalas inte medlemmens första medlemsår, då erläggs i stället en grundinsats. Avgiften redovisas som en intäkt jämt fördelad över året.

ALLMÄNNA ADMINISTRATIONSKOSTNADER

Allmänna administrationskostnader omfattar personalkostnader, inklusive löner och arvoden, pensionskostnader, arbetsgivaravgifter och andra sociala avgifter. Här redovisas också bl.a. lokalkostnader, porto, tele- och datakommunikation, konsulttjänster och fastighetens kostnader.

SKATTER

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen utom då underliggande transaktion redovisats i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekter redovisas på samma sätt.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Banken redovisar för de senaste åren ingen skatt på årets resultat, då banken tidigare år redovisat förluster. I resultaträkningen under rubriken *Fem år i sammandrag* redovisas uppskjuten skattefordran som under 2015 återförts och genererat ett negativt resultat. För ytterligare information se [Not 12 Skatter](#).

FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan lånefordringar inklusive upplupna räntor, belåningsbara statsskuldförbindelser, obligationer och andra räntebärande värdepapper och andelar. Bland skulder och eget kapital återfinns leverantörsskulder och medlemmarnas sparande i banken.

REDOVISNING I OCH BORTTAGANDE FRÅN BALANSRÄKNINGEN

En finansiell tillgång eller finansiell skuld tas upp i balansräkningen när banken blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor.

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserats, förfaller eller banken förlorar kontrollen över dem. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelserna i avtalet fullgjorts eller på annat sätt utsläckts.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då banken förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången. Lånefordringar redovisas i balansräkningen i samband med att lånebelopp utbetalas till låntagaren.

KLASSIFICERING OCH VÄRDERING

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan.

Bankens nya principer för klassificering och värdering av finansiella tillgångar baseras på en bedömning av både affärsmodell för förvaltning av finansiella tillgångar och egenskaperna hos de avtalsenliga kassaflödena från den finansiella tillgången.

Följande finansiella tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde på grund av att tillgångarna innehas inom ramen för en affärsmodell vars mål är att inneha finansiella tillgångar i syfte att inkassera avtalsenliga kassaflöden samt att de avtalade villkoren för tillgångarna ger vid bestämda tidpunkter upphov till kassaflöden som bara är betalningar av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet:

- Kassa och tillgodohavande hos centralbanker
- Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.
- Utlåning till kreditinstitut
- Utlåning till allmänheten, inklusive upplupna räntor
- Obligationer och andra räntebärande värdepapper

De flesta av ovanstående tillgångar redovisades även tidigare till upplupet anskaffningsvärde enligt tidigare principer. Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m. redovisades enligt tidigare regelverk dels till upplupet anskaffningsvärde i form av tillgångar som hålls till förfall, dels till verkligt värde via övrigt totalresultat i form av tillgångar som kan säljas. Obligationer och andra räntebärande värdepapper redovisades enligt tidigare regelverk till verkligt värde via övrigt totalresultat i form av tillgångar som kan säljas, dock ej värdeförändringar som beror på nedskrivningar. För dessa instrument kom eventuella transaktionskostnader att ingå i anskaffningsvärdet vid redovisningen för första tillfället och därefter ingå vid löpande värdering till verkligt värde, beaktat skatteeffekt, till dess att instrumentet förföll eller avyttrades.

Om banken ändrar affärsmodell så kommer en omklassificering att genomföras och redovisas. Sådana förändringar förväntas dock inträffa mycket sällan och fastställs av verkställande ledning till följd av yttre eller inre förändringar.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR

FINANSIELLA INSTRUMENT, NOTERADE PÅ EN AKTIV MARKNAD

Denna kategori består av placeringar i statsskuldväxlar, obligationer och andra räntebärande värdepapper som numera värderas till upplupet anskaffningsvärde med målet att realisera instrumentens kassaflöde genom att erhålla avtalsenliga kassaflöden som endast består av kapitalbelopp och ränta. För dessa instrument kommer eventuella transaktionskostnader att ingå i anskaffningsvärdet vid redovisningen för första tillfället. Försäljningar i förtid kan undantagsvis förekomma. Ett krav för att en finansiell tillgång ska kunna redovisas till upplupet anskaffningsvärde är att de avtalsenliga kassaflödena enbart utgörs av återbetalning på utestående fordran och ränta på utestående fordran.

För jämförelseåret redovisas dessa tillgångar mestadels till verkligt värde via totalresultatet och tillgångar som kan säljas med värdeförändring över fondförverkligt värde. En mindre del av statsskuldväxlar mm redovisades till upplupet anskaffningsvärde och tillgångar som hålles till förfall. Under rubriken *Ändrade redovisningsprinciper* föranledda av ny eller ändrade IFRS finns en redogörelse för den kvantitativa förändringen som är en följd av ändrade redovisningsprinciper som följer av IFRS 9.

FINANSIELLA TILLGÅNGAR SOM KAN SÄLJAS

Tillämpade redovisningsprinciper före 1 januari 2018

Denna kategori består av placeringar i statsskuldväxlar, obligationer och andra räntebärande värdepapper samt aktier och andelar. Statsskuldväxlar och obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i övrigt totalresultat, dock ej värdeförändringar som beror på nedskrivningar. För dessa instrument kommer eventuella transaktionskostnader att ingå i anskaffningsvärdet vid redovisningen för första tillfället och därefter ingå vid löpande värdering till verkligt värde, beaktat skatteeffekt, till dess att instrumentet förfaller eller avyttras. Aktier och andelar är upptagna till respektive instruments anskaffningsvärde då ingen eller liten handel förekommer och verkligt värde inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. För ytterligare information se [Not 17 Aktier och andelar](#).

FINANSIELLA TILLGÅNGAR SOM HÅLLS TILL FÖRFALL

Tillämpade redovisningsprinciper före 1 januari 2018

Finansiella tillgångar som hålls till förfall består av belåningsbara statsskuldförbindelser som banken har för avsikt och förmåga att behålla till förfall. Dessa har en fastställd löptid, är inte derivat och är noterade på en aktiv marknad. Investeringar redovisas initialt till anskaffningsvärde och därefter till upplupet anskaffningsvärde med eventuellt avdrag för nedskrivningsbehov.

LÅNEFORDRINGAR

Lånefordringar är finansiella tillgångar som har fastställda betalningar som avser amortering och ränta och som inte är noterade på en aktiv marknad. Dessa tillgångar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades vid anskaffningstidpunkten. Lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, d.v.s. efter avdrag för nedskrivna fordringar. Från och med januari 2018 ingår också en beräknad förlustrereserv för förväntade kreditförluster i redovisat värde, för ytterligare beskrivning se under rubriken Ändrade redovisningsprinciper föranledda av nya eller ändrade redovisningsprinciper. Redovisat värde av balansposterna in- och utlåning till/från allmänheten överensstämmer med verkligt värde beaktat lånevillkoren i banken där en avyttring av balansposterna isolerat inte är möjligt beaktat tillgångens/skuldens egenskaper. En annan värdering enligt IFRS 13 bedöms inte uppfylla kraven i Årsredovisningslagen eller aktuell IFRS som förutsätter att instrumenten kan säljas. Upplupna räntor redovisas separat under interimfordringar.

ÖVRIGA FINANSIELLA TILLGÅNGAR

Aktier och andelar redovisas till verkligt värde via resultaträkningen från och med 1 januari 2018, då kassaflödeskriterierna för att ingå i annan grupp inte uppfylls. Tidigare redovisades posten till anskaffningsvärde men redovisas nu till verkligt värde där värdeförändring redovisas i resultatposten nettoresultat av finansiella transaktioner.

Bland övriga finansiella tillgångar finns också behållning på skattekonto. För ytterligare information se [Not 28 Finansiella tillgångar och skulder](#).

ÖVRIGA FINANSIELLA SKULDER

Medlemmarnas sparande och leverantörsskulder värderas till upplupet anskaffningsvärde. I balansposten inlåning från allmänheten ingår så kallat bundet sparande där redovisning sker till upplupet anskaffningsvärde vilket här motsvarar anskaffningsvärdet beaktat bankens sparpoängssystem relaterat till utlåning och inlåning. En strikt värdering enligt effektivränteansatsen enligt IFRS bedöms inte återspegla bankens verksamhet på ett rättvisande sätt enligt grundläggande krav i Årsredovisningslagen.

LIKVIDA MEDEL OCH LIKVIDITETSRESERVER

Utlåning till kreditinstitut och kortfristiga placeringar har klassificerats som likvida medel då de har en liten eller obetydlig risk för värdefluktationer, lätt kan omvandlas till kassamedel och har till övervägande del en löptid om högst tre månader från anskaffningstidpunkten. Statsskuldväxlar, obligationer och kommuncertifikat är bankens likviditetsreserv med en liten risk för värdefluktationer,

som lätt kan omvandlas till kassamedel. Även obligationer och andra räntebärande värdepapper och utlåning till kreditinstitut ingår i bankens likviditetsreserv. För ytterligare information se [Not 3 Riskhantering](#).

EVENTUALFÖRPLIKTELSE

Eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas eller legala hinder finns.

LÅNELÖFTEN

Med lånelöfte avses i detta sammanhang dels de lån där låne- och sparavtal är framtaget, men där medlemmen ännu ej sänt in underskrivet original till banken, dels löfte om lån till medlemmar som vill köpa bostad och önskar ett förhandsbesked från banken. Båda typerna av lånelöfte gäller i tre månader. Därefter förfaller lånelöftet om inte annat avtalas. En förlustrereserv på lånelöfte beräknas men bokas inte upp om beloppet är oväsentligt. För ytterligare information se [Not 26 Eventualförpliktelser och åtaganden](#).

BETAL- OCH KREDITKORT

Under 2014 lanserades bankens betal- och kreditkort. Det beviljade icke utnyttjade beloppet för samtliga beviljade icke utnyttjade kortkrediter redovisas till nominellt belopp. Förlustrereserven för kreditkort så väl utnyttjat som ej utnyttjat belopp redovisas som en minskning av balansposten utlåning till allmänheten. För ytterligare information se [Not 26 Eventualförpliktelser och åtaganden](#).

KREDITFÖRLUSTER OCH NEDSKRIVNINGAR PÅ FINANSIELLA INSTRUMENT

RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Räntebärande värdepapper består av utlåning till stat och kommun, säkerställda obligationer samt företagscertifikat. Förlustrereserver beräknas även på räntebärande värdepapper som efter omklassificering redovisas till upplupet anskaffningsvärde i balansräkningen. Ursprunget till använda parametrar PD, LGD och EAD skiljer sig dock åt jämfört med utlåning till allmänheten. PD härleds utifrån den externa rating som värdepappren har och LGD-faktorn bestäms av om värdepappren är säkerställda, har annan förmånsrätt samt typ av motpart. Då bankens placeringar i värdepapper har låg risk uppgår de förväntade kreditförlusterna till oväsentliga belopp och förlustrereserven beräknas men redovisas inte. Om framräknat reserveringsbelopp, totalt för värdepapper, utlåning till kreditinstitut, garantiförbindelser och åtaganden hamnar under beslutat väsentlighetsbelopp så tas beloppet inte upp i redovisningen. Beslutat väsentlighetsbelopp är 1 procent av omsättningen för påverkan på resultaträkning och 1 procent av kapitalbasen för påverkan på balansräkning.

Även i tidigare redovisningsprinciper gjordes nedskrivningsprövning för finansiella tillgångar som kan säljas och tillgångar som hölls till förfall.

REDOVISNING AV FÖRVÄNTADE KREDITFÖRLUSTER – UTLÅNING TILL ALLMÄNHET INKLUSIVE UPPLUPNA RÄNTOR FRÅN UTLÅNING TILL ALLMÄNHETEN

Fastställande av en betydande ökning av kreditrisk

En kredit som varit föremål för en betydande ökning av kreditrisk ingår inte längre i stadie 1 utan i stadie 2 (förutsatt att den inte är kreditförsämrad). Banken bedömer om det skett en betydande ökning av kreditrisk i modellerna för utlåning till allmänheten baserat på kreditens aktuella PD-värde jämfört med dess ursprungliga PD-värde. Om PD-värdet i absoluta tal har ökat med mer än 10 procentenheter anses en betydande ökning av kreditrisk föreligga. När en låntagare har förfallna obetalda belopp äldre än 30 dagar, så betraktas dessa exponeringar alltid som exponeringar som har en väsentlig ökning av kreditrisk. Om värden i den statistiska modellen i ett senare skede har förbättrats i tillräcklig grad och med en tillräcklig tidshorisont (vanligtvis mellan 6 och 12 månader men även 24 måna-

der kan förekomma) så att en betydande ökning av kreditrisk inte längre föreligger kommer krediten att återföras till föregående stadie.

Kreditförsämrade lån

För kreditförsämrade exponeringar, stadie 3, kommer förlustreserven att redovisas för den återstående löptiden när en eller flera händelser som har en negativ inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena för den finansiella tillgången har inträffat. Ett lån anses vara kreditförsämrat när det är 90 dagar sent i betalningar eller när det finns andra belägg i form av observerbara uppgifter:

- Betydande finansiella svårigheter hos emittent eller låntagare.
- Ett avtalsbrott, så som uteblivna eller oreglerade betalningar.
- Långgivaren har beviljat eftergift till låntagaren med anledning av att denne har ekonomiska svårigheter som långgivaren annars inte skulle överväga.
- Det är sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller annan finansiell rekonstruktion.

Värdering av förväntade kreditförluster lån

Beräkningen av förlustreserven görs med utgångspunkt från interna riskklassificeringsmodeller och utifrån tillgångarnas kontrakterade kassaflöde. Nuvärdet av den förväntade kreditförlusten beräknas genom att multiplicera den förväntade exponeringen vid fallissemang (EAD) med risken för fallissemang (PD) och förlust givet fallissemang (LGD). Dessa beräkningar härleds från egenutvecklade statistiska modeller som tar både historiska data och sannolikhetsviktade framåtblickande scenarier i beaktning, genom att använda en Cox PH-modell som är en regressionsanalys för att prediktera tid till händelse; i vårt fall är händelsen att en kredit fallerar. I analysen som ligger till grund för modellerna har statistik på alla lån från 2010 eller när de utbetalades använts. Diskonteringsräntan som används är exponeringens ursprungliga effektivränta. Den övervägande delen av alla krediter löper med fast ränta. I beräkning av makroekonomisk påverkan på sannolikhet för fallissemang används sannolikhetsviktade scenarier för den kommande utvecklingen. Banken tar hänsyn till minst tre scenarier, ett basscenario, ett positivt och ett negativt scenario. Parametrar som används är bland annat utvecklingen på fastighetsmarknaden, BNP-gap och Riksbankens reporänta.

Varje finansiell tillgång hänförs till stadie 1 då den redovisas första gången med undantag för tillgångar som det finns objektiva belegg för att de har en betydande ökad risk eller är kreditförsämrade. För tillgångar i stadie 1 redovisas den förväntade kreditförlusten för de kommande 12 månaderna. Om tillgångens kreditrisk ökar väsentligt sedan den initiala redovisningen så kommer förlustreserven för exponeringen i stället att beräknas och redovisas på den förväntade återstående löptiden och flyttas till stadie 2. En betydande ökning av kreditrisk anses vara när en betalning är 30 dagar sen eller när statistiskt beräknade interna kreditrisker ökat. När en tillräcklig förbättring av krediten skett och internt bedömda kriterier för kreditrisk inte längre föreligger kan krediten återföras till föregående stadie. I stadie 1 och 2 beräknas ränteintäkten utifrån effektivräntan på det bokförda värdet utan hänsyn tagen till någon reservering av förlustreserv. Kredit flyttas till stadie 3 om de är 90 dagar sena med betalning eller om annan indikation på att förlustrisken ökat finns.

Bankens definition av fallissemang är när en kredit är förfallen med 90 dagar eller mera, tidigare år var definitionen från 60 dagar.

Om särskild information finns om kreditengagemang görs som tidigare även individuella reserveringar som grundar sig på information om den specifika krediten och låntagarens aktuella finansiella situation. Dessa krediter hamnar då i stadie 3. Vid individuell nedskrivning upptas ett belopp som motsvarar skillnaden mellan lånefordrans redovisade värde och bedömt återvinningsvärde. Som befarad förlust redovisas hela eller delar av fordran som inte bedöms indrivningsbar eller som kan erhållas vid realisering av säkerheten. Lånefordran skrivs även ned med hänsyn tagen till upplupna räntor. Då antalet manuellt reserverade krediter är få till antalet och utvärdering sker individuellt sker ingen diskontering av kassaflöden då det bedöms vara oväsentligt.

Ränteintäkten i stadie 3 beräknas utifrån effektivräntan på upplupet anskaffningsvärde, efter avdrag för reserveringar.

Ett instruments löptid är relevant för både bedömningen av väsentligt ökad kreditrisk, vilken tar hänsyn till förändringar i sannolikheten för fallissemang för återstående löptid och värderingen av

förväntade kreditförluster för tillgångens återstående löptid. Flera typer av krediter i det så kallade sparlänssystemet är bundna under hela lånets löptid men har också avtal om ett bundet sparande parallellt med amortering. Inbetalt sparandet är också säkerhet för lånen. För bankens kreditkort beräknas en löptid om tre år då ingen fastställd sluttid för krediten finns.

Beräkningen av förlustreserv på upplupna räntor för lån tagna före 2011 skiljer sig från utlåning till allmänheten. För krediter tagna före 2011 betalar låntagaren samma summa i ränta vid alla betalningstillfällen och inte i förhållande till aktuell skuld. Från 2007 intäktsförs ränta i förhållande till aktuell skuld vilket innebär en diskrepans mellan vad som har intäktsförts och vad som har inbetalats av lånets ränta. Den upplupna ränteposten som skapas har dels risken för fallissemang för den underliggande krediten, dels risken för att krediten löses in i förtid. Den upplupna posten hamnar i samma stadie som den underliggande krediten och följer även med vid stadieflyttningar. Utöver detta görs ytterligare beräkningar för sannolikheten att krediten förtidsinlöses, dessa beräkningar bygger på historiska data för tidigare förtidsinlösen. Posten saknar säkerhet vid beräkningen av förlustreserv. Ytterligare information om förlustreserver m.m. gällande upplupna räntor finns i **Not 15 Utlåning till allmänheten**.

När ett lån modifieras men inte tas bort från balansräkningen görs fortsättningsvis en bedömning av väsentliga ökning av kreditrisken jämfört med den ursprungliga kreditrisken i nedskrivningssyfte. Modifieringar resulterar inte automatiskt i en minskning av kreditrisken utan krediten kommer att fortsätta att bedömas. Vidare kommer en modifieringsvinst eller förlust att redovisas i resultaträkningen på raden för kreditförluster. När ett lån modifieras och tas bort från balansräkningen anses datumet då modifieringen gjordes vara det första redovisningstillfället för det nya lånet i syfte att bedöma nedskrivningsbehov. När ett nytt lån bedöms vara osäkert vid första redovisningstillfället klassificeras det som en utgiven osäker fordran och stannar i stadie 3 till dess lånet är återbetalat eller avskrivet.

HANTERING VID FÖRFALLNA FORDRINGAR

All hantering av obetalda krediter sker individuellt genom bedömning av varje enskilt ärende. Påminnelse av förfallen kredit ska ske 10 dagar efter förfallodag och en andra påminnelse efter 20 dagar. Vid andra påminnelsen får även eventuella borgenspersoner en påminnelse. Efter ytterligare 10 dagar görs en bedömning om ärendet ska skickas till inkassobyrå för inkassokrav. Har inte betalning skett 30 dagar efter inkassokravet ska, efter bedömning, krediten sägas upp.

Innan uppsägning sker ska låntagaren, på bankens initiativ, kontaktas för att diskutera vad som är orsak till utebliven betalning. Målsättningen ska vara att finna en lösning där laga åtgärder kan undvikas. Vid fastighets- och bostadsrättsbelåning ska diskuteras frivillig försäljning av egendomen om ingen annan lösning står till buds. Räcker inte försäljningssumman ska banken ha en positiv inställning till en avvecklingskredit med för låntagaren rimlig amorteringsplan.

Kan inte uppgörelse träffas eller förutsättningar saknas ska krediten sägas upp och laga åtgärder ska vidtas.

BORTSKRIVNINGAR AV LÅNEFORDRINGAR

Lånefordringar som klassificerats som osäkra skrivs bort från balansräkningen när kreditförlusten anses vara konstaterad, vilket är när konkursförvaltare lämnat uppskattning om utdelning i konkurs, ackordsförslag antagits eller fordran eftergivits på annat sätt.

Efter bortskrivning redovisas lånefordringarna inte längre i balansräkningen. Återvinning på tidigare redovisade bortskrivningar redovisas som en minskning av kreditförluster på resultatraden Kreditförluster netto.

MATERIELLA TILLGÅNGAR

ÄGDA TILLGÅNGAR

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma banken till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar med tillägg för eventuella uppskrivningar.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

LEASADE TILLGÅNGAR

Samtliga leasingavtal redovisas enligt reglerna för operationell leasing. Operationell leasing innebär att leasingavgiften kostnadsförlinjärt över leasingperioden.

TILLKOMMANDE UTGIFTER

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma banken till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer. Reparationer kostnadsförlöpande.

AVSKRIVNINGSPRINCIPER

Avskrivning av bankens byggnad sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Marken skrivs inte av. Komponentavskrivning har inte tillämpats på fastigheten då beräkningar utvisar att denna metod inte skulle medföra någon väsentlig påverkan på resultatet jämfört med nuvarande linjära avskrivning på hela byggnadens anskaffningsvärde. Avskrivningar sker på 50 år.

För övriga materiella anläggningstillgångar anser banken att det inte heller finns några separata komponenter med väsentligt olika avskrivningsperioder. Avskrivning sker systematiskt över tillgångarnas förväntade nyttjandeperiod, som här är fem år. Datorer skrivs dock av på tre år.

IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR

UTVECKLING

Utgifter för utveckling av helt nya produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen. Det redovisade värdet inkluderar samtliga direkt hänförliga utgifter. Utgifter för utveckling aktiveras om produkten eller processen är tekniskt och kommersiellt användbar och banken har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. Övriga utgifter för utveckling, t.ex. anpassning av befintliga produkter och processer, redovisas i resultaträkningen som kostnad när de uppkommer. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar.

AVSKRIVNINGSPRINCIPER

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den immateriella tillgångens beräknade nyttjandeperiod. Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Den beräknade nyttjandeperioden är fem år. För inköpt nytt bank- och ekonomisystem kommer den beräknade nyttjandeperioden att vara tio år.

ERSÄTTNING TILL ANSTÄLLDA

RIKTLINJER FÖR ERSÄTTNINGAR

Banken följer Finansinspektionens föreskrifter FFFS 2011:1 inklusive tillämpliga ändringsföreskrifter om ersättningssystem i kreditinstitut. Bankens riktlinjer visar beslutsprocesser, ersättningssystemets uppbyggnad, funktion och kontroll. Styrelse har beslutat om en sådan riktlinje för ersättning, *Riktlinjer för JAK Medlemsbank*. Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls. För ytterligare information se **Not 9 Allmänna administrationskostnader**.

PENSIONERING GENOM FÖRSÄKRING

Bankens pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal med Folksam. Från och med 1 janu-

ari 2009 är pensionsplanerna för den del av bankens personal som är födda 1979 och senare försäkrade genom avtal med Collectum⁸. Enligt IAS 19 är en avgiftsbestämd pensionsplan en plan för ersättningar efter avslutad anställning enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter om den juridiska enheten inte har tillräckliga tillgångar för att betala alla ersättningar till anställda som hänförs till anställdas tjänstgöring under innevarande period och tidigare.

Pensionsplanen i Folksam är en förmånsbestämd pensionsplan, vilken definieras som annan plan för ersättningar efter avslutad anställning än avgiftsbestämd plan. Pensionsplanen har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Banken har dock gjort bedömningen att UFR 10 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare är tillämpliga även för bankens pensionsplan hos Folksam.

Pensionsplanen i Collectum är en premiebestämd pensionsplan och därmed avgiftsbestämd enligt IAS 19.

Bankens förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt banken under en period. Premier betalas till Folksam baserat på fast aktuell årslön och premier som betalas till Collectum baseras på aktuell månadslön. Årets kostnader för dessa försäkringspremier framgår av **Not 9 Allmänna administrationskostnader**.

ERSÄTTNINGAR VID UPPSÄGNING

En kostnad för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktigt, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten.

EGET KAPITAL

BUNDET EGET KAPITAL

Bankens bundna egna kapital består av grundinsatser, låneinsatser, frivilliga medlemsinsatser, reservfond. Under jämförelseåret fanns även fond för utvecklingsavgifter som nu är upplöst.

Varje myndig medlem i banken måste skjuta till en grundinsats om 300 kronor. Då man utträder som medlem förs insatsen till reservfonden.

Varje låntagare skjuter till en låneinsats. Insatsbeloppet uppgår till ett belopp motsvarande högst 8 procent av ursprungsskulden och återbetalas då lånet är slutamorterat, under förutsättning att godkännande av Finansinspektionen ges. Låneinsatserna ingår i kärnprimärkapitalet, så kallat Tier 1 Capital.

Låneinsatser ska klassas som eget kapital enligt gällande lag även om insatsen skulle klassas som skuld enligt IFRS/IAS.

Under 2016, 2017 och 2018 har frivilliga medlemsinsatser inbetalats. Insatserna är bundna i minst fem år.

Reservfonden består av utträdde medlemmars grundinsatser samt viss avsättning från tidigare års vinster.

Fond för utvecklingsavgifter utgörs av aktiverat belopp på immateriella tillgångar (egenutvecklat banksystem) från 2016 och som omförs från fritt eget kapital till bundet. Fonden är i sin helhet upplöst från december 2018 då tidigare egenutvecklade immateriella tillgångar utranterats eller skrivits ner.

Informationen om att medlemsinsatser räknas in i kärnprimärkapitalet finns publicerad på EBA:s (European Banking Authority) hemsida, Capital instruments in EU member states qualifying as Common Equity Tier 1 instruments by virtue of Article 26 (3) of Regulation (EU) No 575/2013.

FRITT EGET KAPITAL

Fritt eget kapital består av balanserat resultat samt årets resultat. Tidigare fanns fond för verkligt värde som nu är återförd i samband med omklassificering av tillgångar i samband med tillämpningen av IFRS 9. För upplysning om förändring av eget kapital hänvisas till rapport om förändring av eget kapital

⁸ Collectum administrerar bankens tjänstepensioner men förvaltas av tjänstemannens individuellt valda försäkringsbolag.

Not 3 Riskhantering

MÅL MED BANKENS RISKHANTERING

En risk innebär den samlade bedömningen av sannolikheten för en oönskad händelse och konsekvensen om händelsen skulle inträffa. En risk är en framtida händelse som negativt kan påverka bankens måluppfyllelse. Risktagandet inom banken ska begränsas inom ramen för vad som är ekonomiskt försvarbart och främjar medlemmarnas ekonomiska intressen. Bankens värdegrund så som den är formulerad i organisationens reglemente, ska ligga till grund för riskhanteringsinriktning och prioritering.

I syfte att begränsa och kontrollera risktagandet i verksamheten fastställer styrelsen, som ytterst ansvarig för den interna kontrollen i banken, styrdokument för verksamheten.

Exempel på relevanta riskområden för banken är kreditrisker, likviditetsrisker, operativa risker, marknadsrisker, ryktesrisker, koncentrationsrisker, intjäningsrisker och strategiska risker. Se vidare nedan under rubriken *Risker*.

RISKORGANISATION

STYRELSEN

Styrelsen har det övergripande ansvaret för bankens riskhantering. Riskhanteringen ska utgå från den av styrelsen fastställda riskaptiten och bör i så stor utsträckning som möjligt relateras till mål och av styrelse och ledning fastställda limiter. Analys och värdering av sannolikhet och konsekvens för olika risker sker löpande, liksom uppföljning av att kontroller finns på plats och är ändamålsenliga. En mer genomgripande analys med uppföljning och prioritering av åtgärder för riskhantering sker årligen, där konstaterade risker värderas mot varandra och handlingsplaner med prioriterade åtgärder tas fram. Denna analys följs sedan upp och revideras löpande under året. Därutöver ska en riskanalys göras inför större förändringar i verksamheten (system, leverantörer, inriktning eller organisation), där konsekvenser presenteras inför beslut.

VD

Vd ansvarar för den löpande riskhanteringen i banken och att denna sker i linje med av styrelsen fastställda styrande dokument. Vd ansvarar för att riskerna löpande följs upp och återrapporteras till styrelsen.

Den övergripande processen för riskhantering bygger på fem steg:

- Identifiera risk
- Värdera risk (sannolikhet och konsekvens)
- Åtgärda och prioritera (begränsa, eliminera, kostnadsbestämma och/eller behålla)
- Genomföra
- Följa upp och rapportera

RISKANSVARIG

Riskansvarig har en samordnande roll i bankens riskhanteringsarbete och ansvarar för att bankens ramverk för riskhantering är effektivt och ändamålsenligt. Riskansvarig är direkt underställd vd och rapporterar direkt till denne och till styrelsen eller dess riskutskott.

FÖRSTA FÖRSVARSLINJEN

En fungerande riskhantering innebär att riskbedömningar och analyser ingår i den löpande styrningen och verksamhetsplaneringen som t.ex. fastställande av mål, budget och aktiviteter. Riskhanteringen tar sin utgångspunkt i den dagliga verksamheten och inkluderar alla medarbetare. Ansvarig chef utgör första försvarslinjen mot risker inom respektive avdelning i organisationen och säkerställer att tillräckliga rutiner och processer finns för att anställda ska hantera organisationens löpande risker.

ANDRA FÖRSVARSLINJEN – REGELEFTERLEVAD OCH RISKKONTROLL

I banken finns samlade funktioner för självständig riskkontroll och regelefterlevnad (compliance) direkt underställda vd. Funktionerna granskar, utvärderar och avlämnar rapporter till ledning och styrelse avseende risker och regelefterlevnad. Detta arbete regleras av in-

struktioner fastställda av styrelsen och i linje med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2014:1) om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut. Funktionerna ska vara oberoende i förhållande till övrig verksamhet inom banken.

Riskkontrollfunktionens ansvar omfattar att oberoende övervaka och analysera hur risker på aggregerad nivå utvecklas över tid, samt att rapportera dessa till styrelse och ledning. I funktionens ansvar ingår även att bidra till vidareutvecklingen av riskhanteringsprocesser, bland annat genom att tillhandahålla metoder för identifiering, mätning, analys och rapportering av risker.

Regelefterlevnadfunktionen utgör även den en del av andra försvarslinjen. Syftet med denna funktion är att fungera som ett stöd och att se till att verksamheten drivs enligt gällande regler. Funktionen ska också följa upp regelefterlevnaden inom banken och genom proaktivt arbete minimera de risker som finns i verksamheten.

Tillsättning av riskkontroll- och regelefterlevnadfunktion godkänns och beslutas av bankens styrelse, efter förslag från vd.

TREDJE FÖRSVARSLINJEN – INTERNREVISION

Internrevisionen utgör den tredje försvarslinjen. Syftet är att på styrelsens uppdrag granska och utvärdera den interna kontrollen hos banken. Den interna kontrollen innefattar riskhantering, riskkontroll och regelefterlevnad. Funktionen ska sträva efter att bidra till verksamhetens utveckling genom att komma med rekommendationer för att förbättra effektiviteten i riskhantering, styrning och kontroll.

RISKER

KREDITRISK

Med kreditrisk avses risken för förlust på grund av att en kredit inte fullgörs. Kreditrisk är en väsentlig del av bankens verksamhet och regleras i bankens styrdokument.

MARKNADSRISK

Marknadsrisk avser risken för att bankens tillgångar, resultat, åtaganden eller egna kapital påverkas av olika typer av riskfaktorer på den finansiella marknaden. I marknadsrisk ingår räntenettorisks, räntepreisrisk, motpartsrisk, aktiekursrisk samt likviditetsrisk i finansiella instrument.

OPERATIV RISK

Med operativ risk avses risken för förluster till följd av att interna processer och rutiner är felaktiga eller inte ändamålsenliga, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser inklusive legala risker. Exempel på operativa risker är personalrisk, processrisk, IT-risk, informationssäkerhetsrisk, legal risk och risker hänförliga till interna oegentligheter och extern brottslighet.

LIKVIDITETSRISK

Med likviditetsrisk avses risken för att banken inte kan infria sina betalningsförpliktelser vid förfallotidpunkten utan att kostnaden för att erhålla betalningsmedel ökar avsevärt.

STRATEGISK RISK

Med strategisk risk avses risken för skada som uppkommer om banken gör fel vägval i sin strävan efter att främja medlemmarnas ekonomiska intressen. Strategisk risk hanteras inom ramen för bankens strategiska planering där den bl.a. beaktas i omvärldsanalyser.

RYKTESRISK

Om banken utsätts för ryktesspridning finns en stor risk för att förtroendet för banken rubbas. Dessa risker återfinns i alla de övriga tidigare uppräknade riskerna.

INTJÄNINGSRISK

Med intjäningsrisk avses risken för att intäkter och/eller kostnader avviker på ett för banken negativt sätt från prognoser. För JAK innebär intjäningsrisk främst risken för att bankens nyutlåning inte sker i prognosticerad takt samt risken att medlemmar förtidsinlöser lån i större utsträckning än beräknat.

KONCENTRATIONSRIK

Med koncentrationsrisk avses en förhöjd kreditrisk till följd av exponering mot motparter med inbördes anknytning, inom samma ekonomiska sektor, geografiska område eller exponeringar som avser samma verksamhet inom samma branschtillhörighet.

PENSIONSRIK

Med pensionsrisk avses risker som är hänförliga till om banken inte skulle kunna fullgöra sina förpliktelser avseende ersättningar till personal efter avslutad anställning i form av pensioner.

KREDITRIK

Banken strävar efter att minimera kreditrisken genom en kontinuerlig prövning och översyn av bankens kreditbeviljningsrätt. All kreditbeviljningsrätt tillkommer bankens styrelse. Styrelsen har i sin tur delegerat delar av denna rätt till bankens kreditutskott och låne-delegation.

Den avgörande bedömningsgrunden för bankens kreditgivning, som är geografiskt hänförlig till låntagare boende i hela Sverige och i liten grad till låntagare som flyttat utomlands under lånets löptid, är låntagarnas återbetalningsförmåga. För att ytterligare minska risken är merparten av bankens krediter dessutom säkerställda med pantbrev i fastigheter och andra bankmässiga säkerheter.

Större kreditengagemang omprövas minst en gång årligen i styrelsen. Bankens rutiner för övervakning av förfallna betalningar och oreglerade fordringar syftar till att minimera kreditförlusterna genom

en tidig upptäckt av betalningsproblem hos kredittagarna och en åtföljande snabb handläggning av förekommande kravärende.

KREDITRIKEXPONERING

Med kreditriskexponering förstås även risken för att kreditinstitut eller annan emittent helt eller delvis inte fullgör sina betalningsförpliktelser mot banken. Av notupplysningarna till berörda balansposter ([Not 14 Utlåning till kreditinstitut](#), [Not 15 Utlåning till allmänheten](#) och [Not 17 Aktier och andelar](#)) framgår hur bankens kreditriskexponering mot dessa motparter fördelar sig. De bokförda värdena ger uttryck för den maximala kreditriskexponeringen i dessa placeringar. Kreditriskexponering brutto och netto, lånefordringar per kategori samt koncentrationer avseende motparter visas i nedanstående tabeller.

Förlustreserver beräknas inte för Kassa och tillgodohavande hos centralbanker, förlustreserv beräknas inte heller för tillgångar som finns på skattekontot som återfinns under övriga tillgångar i balansräkningen. För posterna Belåningsbara stasskultförbindelser, Utlåning till kreditinstitut, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt lånelöfte och garantier beräknas en förlustreserv. Om en sammanlagd förlustreserv för dessa poster understiger beslutade väsentlighetsbelopp bokförs inte förlustreserven. Beslutade väsentlighetsbelopp är 1 procent av omsättningen för poster som påverkar resultatet och 1 procent av kapitalbasen för poster som påverkar balansräkningen.

KREDITRISKEXPONERING BRUTTO OCH NETTO 2018

Krediter ⁹ mot säkerhet av:	Total kreditrisk- exponering före nedskrivning	Förlustreserv	Redovisat värde	Värde av säkerheter	Total kreditrisk- exponering efter avdrag av säkerheter
Kommunal borgen	150	0	150	150	0
Exponeringar säkrade genom panträtt i bostads- fastighet upp till 80 % ¹⁰	462 481	608	461 873	461 873	0
Exponeringar säkrade genom panträtt i bostads- fastighet 80 - 100 %	21 870	30	21 840	21 840	0
Exponeringar säkrade genom panträtt i fast egendom	48 451	4	48 447	48 447	0
Pantbrev i andra näringsfastigheter	53 388	6	53 382	53 382	0
JAK-konto	226 841	0	226 841	226 841	0
Blancokrediter	79 873	3 878	75 995		75 995
Exponeringar mot hushåll	37 803	672	37 131	37 131	0
Exponeringar mot institut	601	0	601	601	0
Summa utlåning till allmänheten	931 458	5 198	926 260	850 265	75 995
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	72 712	0	72 712	0	72 712
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	172 441	0	172 441	0	172 441
Utlåning till kreditinstitut	181 004	0	181 004	0	181 004
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	156 843	0	156 843	0	156 843
Aktier och andelar	349	0	349	0	349
Upplupna räntor ¹¹	19 773	0	19 773	0	19 773
Summa övriga finansiella tillgångar	603 122	0	603 122	0	603 122
Utställda finansiella garantier	1 808	0	1 808	1 808	0
Beviljade ej utbetalda krediter	28 532	0	28 532	0	28 532
Lånelöfte	22 760	0	22 760	0	22 760
Eventualförpliktelser och åtaganden	53 100	0	53 100	1 808	51 292
Total kreditriskexponering	1 587 680	5 198	1 582 482	852 073	730 409

⁹ Med krediter avses lånefordringar och andra placeringar redovisade i balansräkningen. Säkerheterna är upptagna till bedömda marknadsvärden vid utlåningstillfället eller senare uppdatering.

¹⁰ Inklusiva bostadsrätter.

¹¹ Initialt för varje fordran saknas säkerhet för posten upplupna räntor, men i takt med att fordran under utlåning amorteras finns utrymme för säkerhet även för posten upplupna räntor.

KREDITRISKEXPONERING BRUTTO OCH NETTO 2017

	Total kreditrisk- exponering före nedskrivning	Nedskrivning	Redovisat värde	Värde av säkerheter	Total kreditrisk- exponering efter avdrag av säkerheter
Krediter¹² mot säkerhet av:					
Kommunal borgen	485	0	485	485	0
Pantbrev i villa- och fritidsfastigheter ¹³	508 740	1 050	507 690	507 690	0
Pantbrev i flerfamiljsfastigheter	7 831	0	7 831	7 831	0
Pantbrev i jordbruksfastigheter	22 269	0	22 269	22 269	0
Pantbrev i andra näringsfastigheter	52 989	0	52 989	52 989	0
JAK-konto	252 094	0	252 094	252 094	0
Blancokrediter	97 465	1 857	95 608	0	95 608
Borgen	31 872	445	31 427	31 427	0
Övriga	8 454	453	8 001	0	8 001
Summa utlåning till allmänheten	982 199	3 805	978 394	874 785	103 609
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	78 577	0	78 577	0	78 577
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	104 005	0	104 005	0	104 005
Utlåning till kreditinstitut	170 496	0	170 496	0	170 496
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	336 027	0	336 027	0	336 027
Aktier och andelar	536	0	536	0	536
Upplupna räntor ¹⁴	26 196	0	26 196	0	26 196
Summa övriga finansiella tillgångar	715 837	0	715 837	0	715 837
Utställda finansiella garantier	1 921	0	1 921	1 921	0
Beviljade ej utbetalda krediter	23 365	0	23 365	0	23 365
Lånelöfte	40 157	0	40 157	0	40 157
Eventualförpliktelser och åtaganden	65 443	0	65 443	1 921	63 522
Total kreditriskexponering	1 763 479	3 805	1 759 674	876 706	882 968

¹² Med krediter avses lånefordringar och andra placeringar redovisade i balansräkningen. Säkerheterna är upptagna till bedömda marknadsvärden vid utlåningstillfället eller senare uppdatering.

¹³ Inklusivt bostadsrätter.

¹⁴ Initialt för varje fordran saknas säkerhet för posten upplupna räntor, men i takt med att fordran under utlåning amorteras finns utrymme för säkerhet även för posten upplupna räntor.

KREDITRISKEXPONERING UPPDELAD PÅ KREDITBETYG FÖR FINANSIELLA TILLGÅNGAR 2018

	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3	Totalt
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker				
Låg risk	72 712			72 712
Förlust reservering				
Totalt redovisat värde				72 712
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.				
AAA-AA	172 441			172 441
A				
Totalt redovisat värde				172 441
Utlåning till kreditinstitut				
Låg risk	129 921			129 921
Normal risk	51 083			51 083
Totalt redovisat värde				181 004
Utlåning till allmänheten				
Låg risk till normal risk	500 201	14 597	2 918	517 716
Förhöjd risk	309 642	27 566	16 895	354 103
Hög risk	43 503	11 153	4 983	59 639
Förlust reservering	-685	-541	-3972	-5 198
Totalt redovisat värde				926 260
Obligationer och andra räntebärande värdepapper				
AAA-AA	75 204			75 204
A	26 595			26 595
Icke ratade kommuner	55 044			55 044
Totalt redovisat värde				156 843
Aktier och andelar	349			349
Upplupna räntor¹⁵				
Låg risk till normal risk	21 511			21 511
Förhöjd risk		1 570		1 570
Hög risk			216	216
Förlust reservering	-3 138	-308	-78	-3 524
Totalt redovisat värde				19 773
Finansiella garantier och åtagande				
Utställda finansiella garantier	1 808			1 808

¹⁵ Initialt för varje fordran saknas säkerhet för posten upplupna räntor, men i takt med att fordran under utlåning amorteras finns utrymme för säkerhet även för posten upplupna räntor. Den upplupna posten hamnar i samma stadie som den underliggande krediten och följer också med vid förflyttningar mellan stadier.

Beviljade ej utbetalda krediter ¹⁶	28 532	28 532
Lånelöfte	22 760	22 760
Eventualförpliktelser och åtaganden		53 100
Total kreditriskexponering		1 582 482

Nedanstående tabell utvisar för jämförelseåret använd kreditkvalitet och har för innevarande år ersatts med ovanstående tabell,

Kreditriskexponering uppdelad på kreditbetyg för finansiella tillgångar 2018.

KREDITKVALITET FINANSIELLA TILLGÅNGAR 2017

	Kreditbetyg 1-3, låg- till medelrisk	Kreditbetyg 4-5, hög risk	Individuellt nedskrivet 2017
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	78 577		
Belåningsbara statsskuldförbindelser	104 005		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	336 027		
Utlåning till kreditinstitut	170 496		
Utlåning till allmänheten – Hushållssektor	863 857	11 342	3 805
Utlåning till allmänheten – Företagssektor inklusive övriga	98 449	4 746	
Aktier och andelar		536	
Upplupna räntor	20 957	5 239	
Summa	1 672 368	21 863	3 805

Nedanstående tabell har ej upprättats för innevarande år då IFRS 9-modellerna tar hänsyn till en beräknad risk där även antal förfallna

dagar ingår och förflyttar krediterna i stadie.

ÅLDERSANALYS, OREGLERADE, MEN EJ NEDSKRIVNA LÅNEFORDRINGAR

Med oreglerade fordringar avses fordringar som förfallit till betalning > 60 dagar. Nedanstående fordringar är redovisade med bruttofordran, det finns också i flera fall säkerhet i form av bundet sparande.

	2017
Fordringar förfallna > 1 dgr–30 dgr	49 962
Fordringar förfallna > 30 dgr–60 dgr	10 876
Fordringar förfallna > 60 dgr–90 dgr	10 356
Fordringar förfallna > 90 dgr–180 dgr	2 697
Fordringar förfallna > 180 dgr–360 dgr	1 262
Fordringar förfallna > 360 dgr	1 286
Summa	76 439

LIKVIDITETSRIK

Likviditetsrisk är risken för att banken får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med sina finansiella skulder. Likviditetsrisk kan även uttryckas som risken för förlust eller försämrad intjäningsförmåga till följd av att bankens betalningsåtaganden inte kan fullgöras i rätt tid. Likviditetsrisker uppstår då tillgångar och skulder har olika löptider.

STRATEGI GÄLLANDE LIKVIDITETSRIK

Banken finansierar sin utlåning genom inlåning från medlemmar, som kan vara både fritt eller bundet sparande. Inlåningen från medlemmarna är grunden för bankens finansiering av utlåningen. I sparlånesystemet är det inbyggt att medlemmarna lånar av varandra och rättvisan mellan medlemmarna regleras genom bankens sparpoängsystem. Sparpoängen i sig ger inte medlemmen rättighet till lån och

¹⁶ Bankens kreditkort innehåller en del som är utnyttjad kortkredit och en beviljad men ej utnyttjad limit som redovisas under eventalförpliktelser, se ovan samt **Not 15 Utlåning** till allmänheten och **Not 26 Eventualförpliktelser och åtaganden**. Då kortkrediter är en sammansatt produkt redovisas den totala förlustreserven under utlåning till allmänheten. Utnyttjat belopp kortkrediter före reservering 5 090 tkr och beviljat ej utnyttjat belopp kortkrediter 9 695 tkr per 2018-12-31.

kräver heller inget åtagande från medlemmens sida. Om likviditetsbrist skulle uppstå fördelas det utrymme som finns för nyutlåning dels via en medlemsdel som är så mycket som medlemmen kan låna utan att ha sparpoäng sedan tidigare, dels avsätts en pott som fördelas utifrån hur många sparpoäng de medlemmar har som söker lån.

För att hantera likviditeten har banken ett regelverk som styrelsen kan använda för att minska utlåningen under perioder med minskande likviditet, därmed minskas likviditetsrisken. Banken har framtagna planer på att hantera olika eventuella situationer för att hantera likviditetsrisken.

RIKTLINJER FÖR LIKVIDITETSRIK

Riktlinjerna för bankens hantering av likviditetsrisk är:

- att likviditeten ska vara betryggande, både på kort (30 dagar) och lång sikt (minst ett år framåt),
- att likviditetshanteringen ska baseras på prognoser som ska följas upp för att bestämma deras riktighet,
- att banken har ett regelverk med koefficienter som kan reglera utlåningen, samt
- att bankens likviditet ska vara placerad så att likviditetsrisken hålls låg.

ANSVARSFÖRDELNING FÖR LIKVIDITETSRIK

Ansvar för riskhantering delas mellan styrelse och vd. Styrelsen reviderar och beslutar om risktolerans, strategier, riktlinjer och instruktioner en gång per år. Styrelsen följer löpande upp likviditetsrisker samt ger i uppdrag åt oberoende granskning om löpande revisioner gällande likviditetsrisken.

Vd ansvarar för att följa styrelsens beslutade risktolerans, strategier, riktlinjer och instruktioner samt beslutade koefficienter. Vd med hjälp av ekonomiavdelningen, ansvarar för den dagliga hanteringen av likviditeten i banken samt med att ta fram planer för att hantera likviditetsrisken.

Banken utsätts för regelbundna granskningar och oberoende utvärderingar av bankens styrning och kontroll av likviditetsrisker. En funktion för oberoende granskning (internrevision) är direkt underställd bankens styrelse. Bankens internrevision ansvarar för att den oberoende granskningen utförs regelbundet samt att resultatet av granskningen rapporteras till styrelsen regelbundet.

Styrdokument avseende bankens hantering av likviditetsrisk ses över årligen.

Det finns i banken en central funktion för oberoende kontroll av likviditetsrisker (likviditetsriskkontroll) som inte är ansvarig för positionstagande enheter och är underställd vd. Den centrala likviditetsriskkontrollen har goda kunskaper om finansiella instrument, bankens likviditetsrisker och metoder för styrning och kontroll av likviditetsrisker. Likviditetsriskkontrollen har till uppgift att med jämna mellanrum utvärdera att bankens hantering av likviditetsrisken är fullgod.

RISKRAPPORTERINGS- OCH RISKMÄTNINGSSYSTEM FÖR LIKVIDITETSRIK

Enligt de instruktioner för hantering av likviditetsrisk som banken arbetar efter ska betalningsberedskapen (utlåning till kreditinstitut, statsskuldväxlar, placeringar i obligationer och andra räntebärande värdepapper), motsvara 10 procent av det totalt fria sparandet men kan tillfälligt tillåtas sjunka under 10 procent. Bankledningen har en daglig rutin för att hantera likviditetsrisken och behovet av likviditet de kommande månaderna.

Banken har i sin instruktion gällande hantering av likviditetsrisker två nivåer av likviditetsreserven. Kort likviditetsreserv som är 10 procent av det fria sparandet och lång likviditetsreserv som är över 10 procent av det fria sparandet. I den korta reserven finns medel som snabbt är tillgängliga för att hantera medlemmars uttag medan det i den längre likviditetsreserven kan finnas längre placeringar.

Under hela 2018 låg likviditet och likviditetsreserv över 53,2 procent av den fria inlåningen.

LIKVIDITETSEXPONERING

I tabellen nedan redovisas de förväntade tidpunkterna för återvinning eller bortbokning av samtliga tillgångar och skulder i balansräkningen. Det är ingen väsentlig skillnad mellan diskonterade och nominella kassaflöden varför löptidsexponeringen motsvarar likviditetsexponeringen. Se även Kassaflödesanalys på sida 27 som belyser bankens likviditetssituation. Ytterligare information om bankens likviditetshandling lämnas på bankens hemsida jak.se under finansiell information.

KONTRAKTUELLT ÅTERSTÅENDE LÖPTID 2018¹⁷

Tillgångar	På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Totalt redovisat värde
Kassa och centralbanker	72 712						72 712
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m. ¹⁸		35 057	20 098	117 286			172 441
Utlåning till kreditinstitut	66 819	98 185	15 000	1 000			181 004
Utlåning till allmänheten	7 003	280	4 174	95 383	819 420		926 260
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ¹⁹		115 074	15 014	26 755			156 843
Upplupna räntor ²⁰	2	99	165	3 131	45 255	-28 879	19 773
Övriga tillgångsposter	4	2 008	106 104	13		9 711	117 840
Summa tillgångar	146 540	250 703	160 555	243 568	864 675	-19 168	1 646 873
Skulder och eget kapital							
Skulder till kreditinstitut				1 000			
Inlåning från allmänheten	1 084 461	97 586	28 705	117 004	193 379		1 521 135
Övriga skuldposter	311	5 867	291				6 469
<i>Eget kapital:</i>							
Medlemsinsatser ²¹	32 168		3 116	21 270	75 883		132 437
Övrigt eget kapital						-14 168	-14 138
Summa skulder och eget kapital	1 116 940	103 453	32 112	139 274	269 262	-14 168	1 646 873
Skillnad redovisade tillgångar och skulder	-970 400	147 250	128 443	104 294	595 413	-5 000	0

¹⁷ Beloppen avser redovisade värden som motsvarar i allt väsentligt nominella värden, varför ytterligare tabell ej inkluderas.

¹⁸ För nominellt värde se Not 13 Belåningsbara statsskuldförbindelser.

¹⁹ För nominellt värde se Not 16 Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

²⁰ Bruttoredoisning är gjord på upplupna räntor. Periodiserad del har redovisats som "post utan löptid", då den inte direkt påverkar likviditetsexponeringen. Lån utbetalda från och med februari 2011 betalas med en procentsats på aktuell skuld och inte som tidigare en procentsats på ursprunglig skuld. Detta gör att kassaflödet för "nya låns" ränteintäkter inte finns med i ovanstående tabell då framtida betalningar inte finns med i balansräkningen som lån utbetalda till och med februari 2011 gör.

²¹ Innefattar både frivilliga medlemsinsatser och låneinsatser. Belopp som återfinns i "Längre än 3 mån men högst 1 år" består av låneinsatser avseende lån som slutamorterats under juni–augusti 2015. Avsikten är att ansöka om att återbetala dessa under senare delen av 2018, förutsatt att utrymme i kapitalbasen finns. Övriga låneinsatser som per 31 december 2017 väntar på att återbetalas återfinns i "Längre än 1 år men högst 5 år".

KONTRAKTUELLT ÅTERSTÅENDE LÖPTID 2017²²

Tillgångar	På anfordran	Högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan löptid	Totalt redovisat värde
Kassa och centralbanker	78 577						78 577
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m. ²³			20 054	83 951			104 005
Utlåning till kreditinstitut	66 277	98 196	5 023	1 000			170 496
Utlåning till allmänheten	6 705	1 488	5 522	244 705	719 974		978 394
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁴		300 281		35 746			336 027
Upplupna räntor ²⁵	54	258	622	3 775	53 928	-32 441	26 196
Övriga tillgångsposter	5	2 685	3 272	11		10 602	16 575
Summa tillgångar	151 618	402 908	34 493	369 188	773 902	-21 839	1 710 270
Skulder och eget kapital							
Skulder till kreditinstitut				1 000			1 000
Inlåning från allmänheten	1 112 317	37 688	43 078	167 624	229 051		1 589 758
Övriga skuldposter	379	5 315	308				6 002
<i>Eget kapital:</i>							
Låneinsatser			3 161	48 248	76 972		128 381
Övrigt eget kapital						-14 871	-14 871
Summa skulder och eget kapital	1 112 696	43 003	46 547	216 872	306 023	-14 871	1 710 270
Skillnad redovisade tillgångar och skulder	-961 078	359 905	-12 054	152 316	467 879	-6 968	0

MARKNADSRISK

Marknadsrisk är risken för att verkligt värde på aktuella eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i marknadspriser. Det finns tre typer av marknadsrisk: valutarisk, ränterisk och andra prISRISKEN. I finansiell verksamhet utgörs de viktigaste marknadsriskerna av ränterisker, valutarisker och aktiekursrisker. Banken har valt att inte utsätta sig för valuta- och aktiekursrisk. Med ränterisk avses räntenettorisk och ränteprisrisk. Räntenettorisk är risken för att en ändring av ränteläget påverkar räntenetto, och för bankens del innebär det hur stor avkastningen blir på likvida medel och likviditetsreserv. Ränteprisrisk är risken för att en ändring i ränteläget påverkar marknadsvärdet på bankens in-

nehav av räntebärande värdepapper. En förändring av marknadsräntan på en procent minskar/ökar ränteintäkterna med ca 1 405 tusen kronor under kommande tolv månadersperiod. Beräkningen har tagits fram före skatt och på balansdagen genom att de räntebärande rörliga tillgångarna har ändrats med 1 procent. En parallell förskjutning av räntekurvan uppåt med en procent för finansiella tillgångar i bankens värdepappersportfölj skulle få en påverkan på eget kapital exklusive skatt med 2 464 tusen kronor.

Bankens inlåning är räntefri och lånefordringar har samma procentsats under antingen hela löptiden eller under en femårig avtalsperiod och påverkas därför inte av marknadsräntorna. I tabellen nedan visas räntebindningen för bankens tillgångar och skulder.

²² Beloppen avser redovisade värden som motsvarar i allt väsentligt nominella värden, varför ytterligare tabell ej inkluderas.

²³ För nominellt värde se Not 13 Belåningsbara statsskuldförbindelser.

²⁴ För nominellt värde se Not 16 Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

²⁵ Bruttoredovisning är gjord på upplupna räntor. Periodiserad del har redovisats som "post utan löptid", då den inte direkt påverkar likviditetsexponeringen. Lån utbetalade från och med februari 2011 betalas med en procentsats på aktuell skuld och inte som tidigare en procentsats på ursprunglig skuld. Detta gör att kassaflöde för "nya låns" ränteintäkter inte finns med i ovanstående tabell då framtida betalningar inte finns med i balansräkningen som lån utbetalda till och med februari 2011 gör.

RÄNTEBINDNINGSTIDER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER – RÄNTEEXPONERING 2018 PROCENT ²⁶

Tillgångar	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan räntebindning	Totalt redovisat värde
Kassa och centralbanker	72 704							8	72 712
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m. ²⁷	50 101	25 089			82 270	14 981			172 441
Utlåning till kreditinstitut	81 819	83 185	15 000			1 000			181 004
Utlåning till allmänheten	1 966	16 030	23 734	46 197	158 663	123 664	556 006		926 260
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁸	46 757	95 072	15 014						156 843
Upplupna räntor	2	73	91	99	1 333	1 799	45 255	-28 879	19 773
Övriga tillgångsposter								117 840	117 840
Summa tillgångar	253 349	219 449	53 839	46 296	242 266	141 444	601 261	88 969	1 646 873
Skulder och eget kapital									
Skulder till kreditinstitut								1 000	1 000
Inlåning från allmänheten								1 521 135	1 521 135
Övriga skuldposter								6 469	6 469
<i>Eget kapital:</i>									
Låneinsatser								132 437	132 437
Övrigt eget kapital								-14 168	-14 168
Summa skulder och eget kapital	0	0	0	0	0	0	0	1 646 873	1 646 873
Total skillnad	253 349	219 449	53 839	46 296	242 266	141 444	601 261	-1 557 904	0

²⁶ Upplupna räntor är nettot av alla framtida inbetalningar och framtida intäkter från lånefordringar utbetalda till och med februari 2011. Posten läggs därför i denna tabell utan räntebindningstid.

²⁷ För nominellt värde se Not 13 Belåningsbara statsskuldförbindelser.

²⁸ För nominellt värde se Not 16 Obligationer och andra räntebärande värdepapper.

RÄNTEBINDNINGSTIDER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER – RÄNTEEXPONERING 2017²⁹

Tillgångar	Högst 1 mån	Längre än 1 mån men högst 3 mån	Längre än 3 mån men högst 6 mån	Längre än 6 mån men högst 1 år	Längre än 1 år men högst 3 år	Längre än 3 år men högst 5 år	Längre än 5 år	Utan räntebindning	Totalt redovisat värde
Kassa och centralbank	78 568							9	78 577
Belåningsbara statsskuldbindelser m.m. ³⁰	10 061	30 137			63 807				104 005
Utlåning till kreditinstitut	81 277	83 196	5 023	1 000					170 496
Utlåning till allmänheten	6 856	1 337	934	4 588	47 428	197 277	719 974		978 394
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ³¹	120 435	215 592							336 027
Upplupna räntor	258	54	488	133	1 528	2 248	53 928	-32 441	26 196
Övriga tillgångsposter								16 575	16 575
Summa tillgångar	297 455	330 316	6 445	5 721	112 763	199 525	773 902	-15 857	1 710 270
Skulder och eget kapital									
Skulder till kreditinstitut								1 000	1 000
Inlåning från allmänheten								1 589 758	1 589 758
Övriga skuldposter								6 002	6 002
<i>Eget kapital:</i>									
Låneinsatser								128 381	128 381
Övrigt eget kapital								-14 871	-14 871
Summa skulder och eget kapital	0	0	0	0	0	0	0	1 710 270	1 710 270
Total skillnad	297 455	330 316	6 445	5 721	112 763	199 525	773 902	-1 726 127	0

KONCENTRATIONSRIKSK

Bankens utlåning till allmänheten är jämnt fördelad över Sverige med små geografiska koncentrationsrisker. Endast en liten del av utlåningen finns till utlandsboende medlemmar. Dagens regelverk medger kreditgivning till enskilda medlemmar som maximalt motsvarar 20 procent av bankens kapitalbas. Placeringen av bankens likvida medel och likviditetsreserv sker främst hos staten genom statsskuldväxlar och statsobligationer, hos kommuner i form av certifikat och obligationer, hos olika banker i Sverige och i obligationer och andra räntebärande värdepapper.

OPERATIVA RISKER

Med operativ risk avses risken för att fel eller brister i administrativa rutiner leder till oväntade ekonomiska eller förtroendemässiga förluster. Dessa kan exempelvis orsakas av bristande intern kontroll,

bristfälliga system eller teknisk utrustning. Även risken för oegentligheter, internt eller externt, ingår i den operativa risken.

De operativa riskerna motverkas genom intern kontroll. Upprätthållandet av en god intern kontroll är en ständigt pågående process i banken, som bl.a. omfattar:

- ändamålsenliga rutiner och instruktioner,
- klart definierad ansvars- och arbetsfördelning för medarbetarna,
- IT-stöd i form av ekonomi-, kredit- och inlåningssystem med inbyggda maskinella avstämnings- och kontroller,
- behörighetssystem,
- interna informations- och rapporteringssystem för att tillgodose ledningens krav på information om exempelvis bankens riskexponering, samt
- informationssäkerhet och fysisk säkerhet för att skydda bankens och kundernas tillgångar.

²⁹ Upplupna räntor är nettot av alla framtida inbetalningar och framtida intäkter från lånefordringar utbetalda till och med februari 2011. Posten läggs därför i denna tabell utan räntebindningstid.

³⁰ För nominellt värde se Not 12 Skatter.

³¹ För nominellt värde se Not 15 Utlåning till allmänheten.

Not 4 Räntenetto³²

	2018	2017
RÄNTEINTÄKTER		
Utlåning till allmänheten	31 558	29 738
Centralbank, statsskuldväxlar, obligationer och värdepapper	-1 071	-1 217
Utlåning till kreditinstitut	-143	-13
Övriga	0	0
Summa	30 344	28 508
<i>Varav inbetalda intäkter från reserverade krediter stadie 3</i>	<i>185</i>	<i>112</i>
RÄNTEKOSTNADER		
Kostnad för insättningsgaranti	-1 946	-2 479
Resolutionsavgift	-10	-10
Summa	-1 956	-2 489
Summa räntenetto	28 388	26 019

Not 5 Provisionsintäkter

	2018	2017
Förseningsavgifter	655	526
Intäkter kreditupplysningar	127	204
Ersättning omkostnader säkerheter	133	186
Övriga provisionsintäkter ³³	471	564
Summa	1 386	1 480

Not 6 Provisionskostnader

	2018	2017
Upplysningscentralen	260	315
Uttags- och mottagaravgifter	455	479
Övriga provisionskostnader ³⁴	2 327	2 376
Summa	3 042	3 170

³² Samtliga ränteintäkter och räntekostnader hänför sig till poster som inte redovisas till verkligt värde via resultatet och är beräknade enligt effektivräntemetoden.

³³ Inklusivt intäkter från betal- och kreditkort.

³⁴ Inklusivt kostnader för betal- och kreditkort.

Not 7 Nettoresultat av finansiella transaktioner

	2018	2017
Värddeförändring verkligt värde via resultaträkningen, aktier och andelar ³⁵	62	0
Summa	62	0

Not 8 Övriga rörelseintäkter

	2018	2017
Medlemsavgifter	8 525	8 703
Förtida uttag bundet sparande	255	212
Övriga rörelseintäkter ³⁶	20	1 320
Summa	8 800	10 235

Not 9 Allmänna administrationskostnader

PERSONALKOSTNADER	2018	2017
Löner och arvoden	12 770	14 513
Sociala avgifter	3 961	4 556
Kostnad för pensionspremier	840	810
Utbildning	169	335
Övriga personalkostnader	670	893
Summa personalkostnader	18 410	21 107
ÖVRIGA ALLMÄNNA ADMINISTRATIONSKOSTNADER	2018	2017
Konsulttjänster	2 426	2 558
Porto	566	678
Resor och logi	434	437
Revision (intern- och externrevision)	1 779	1 136
IT-kostnader	980	1 320
Tele- och datakommunikation	241	302
Fastighetskostnader	593	541
Sökningar i externa databaser	295	255
Externa lokaler	188	242
Kontorsmaterial	25	34
Övrigt	2 527	1 649
Summa övriga allmänna administrationskostnader	10 054	9 152
Summa allmänna administrationskostnader	28 464	30 259

³⁵ Innehåller värddeförändring av aktier och andelar som klassas som eget kapitalinstrument. Posten innehåller en utdelning om 7 500 kr från andelar i vindkraftsförening.

³⁶ Jämförelseåret innehåller en återbetalning från Folksam Liv som avser pensioner och kommer från överskott i Folksam Liv.

PRINCIPER FÖR BESTÄMMANDE AV ERSÄTTNINGAR

I bankens riktlinjer för ersättning till förtroendevalda och anställda som årligen beslutas av styrelsen, framgår att rörliga ersättningar inte förekommer.

STYRELSENS ORDFÖRANDE

Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 140 000 kronor per år.

STYRELSENS VICE ORDFÖRANDE

Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 55 000 kronor per år.

STYRELSELEDAMÖTER

Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 36 000 kronor per år. Om ordförande, vice ordförande eller ledamöter ingår i kredit- eller arbetsutskott utgår ett fast arvode om 6 000 kronor per år.

FACKLIGT VALDA LEDAMÖTER (ARBETSTAGAR-REPRESENTANTER)

Arvodet bestäms av vd och är rörligt efter närvaro enligt ordinarie fast månadslön och kollektivavtal.

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Ersättning bestäms av styrelsen och avser i sin helhet ordinarie fast månadslön.

ÖVRIG BANKLEDNING (BANKCHEF, IT-CHEF, REDOVISNINGANSVARIG, HR-ANSVARIG SAMT SÄKERHETS- OCH RISKANSVARIG)

Ersättning bestäms av vd och avser i sin helhet ordinarie fast månadslön.

ÖVRIGA FÖRTROENDEVALDA:

VALBEREDNINGEN

Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 46 000 kronor per år för valberedningens sammankallande, samt 30 000 kronor för vice sammankallande och 27 000 kronor per år för övriga.

LEKMANNAREVISORER

Ersättningen bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, 30 000 kronor per år för ordinarie samt 20 000 kronor för suppleant.

ETIKRÅDET

Ersättning bestäms av föreningsstämman. Arvodet är fast, för sammankallande 15 000 kronor per år och för övriga 12 000 kronor per år.

PENSIONSFORMÅNER

STYRELSENS ORDFÖRANDE OCH ÖVRIGA STYRELSELEDAMÖTER

Inga pensionsförmåner utgår.

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR, ÖVRIG BANKLEDNING OCH TILLSVIDAREANSTÄLLD PERSONAL

Pension avser sedvanliga pensionsvillkor enligt lagen om allmän försäkring samt pensionsförmåner som framgick i överenskommelse med KFO (Kooperationens förhandlingsorganisation) och övrigt vad som framförhandlats i överenskommelse med KFO och Finansförbundet. Pensionsplanen för personalen ändrades 1 januari 2009 till följande:

1. Anställda som är födda 1978 och tidigare

Ordinarie fast månadslön utgör pensionsgrundande belopp, dock ej rörliga ersättningar. Pensionsåldern är 65 år. Pension utgår för livstid samt är förmånsbestämd och utgår med 10 procent av ordinarie fast månadslön upp till en årslön om 7,5 inkomstbasbelopp, 65 procent av lönedel mellan 7,5–20 inkomstbasbelopp samt 32,5 procent av lönedel mellan 20–30 inkomstbasbelopp. Utöver detta tillkommer en avgiftsbestämd pension om 2,0 procent av ordinarie månadslön, vilken inte är värdesäkrad.

2. Anställda som är födda 1979 och senare

Den rörliga kontanta bruttolönen var månad (= fast månadslön inkluderande eventuella avdrag och tillägg) utgör pensionsgrundande belopp. Pensionsåldern är 65 år. Pension utgår för livstid samt är avgiftsbestämd ("premiebestämd") och utgår med 4,5 procent av månadslönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp och 30 procent av månadslönen överstigande 7,5 inkomstbasbelopp. Minst 50 procent av pensionen är värdesäkrad och högst 50 procent är inte värdesäkrad.

ÖVRIGA ANSTÄLLNINGSVILLKOR

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Uppsägningstiden är enligt anställningsavtal 9 månader vid uppsägning från bankens sida och 6 månader vid vd:s egen uppsägning. Under uppsägningstiden utgår ordinarie fast månadslön.

ÖVRIG BANKLEDNING

Uppsägningstiden är enligt vid var tidpunkt gällande kollektivavtal mellan KFO och Finansförbundet.

LÖNER, ARVODEN, SOCIALA KOSTNADER OCH PENSIONER

	2018			2017		
	Löner och arvoden	Sociala kostnader	Pensions-premier	Löner och arvoden	Sociala kostnader	Pensions-premier
Nuvarande och tidigare styrelse samt vd, 9 personer	1 153	383	104	1 610	618	214
Övriga förtroendevalda	206	57	0	163	54	0
Övrig bankledning 7 personer	2 168	682	148	2 385	750	64
Övriga anställda	9 243	2 839	588	10 355	3 134	532
Summa	12 770	3 961	840	14 513	4 556	810

LÖNER, ARVODEN, ANDRA SKATTEPLIKTIGA ERSÄTTNINGAR, SKATTEPLIKTIGA FÖRMÅNER OCH PENSIONER UNDER ÅRET TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE 2018

(kr)	Grundlön/ arvode	Skatte- pliktiga förmåner	Pensions- kostnad ³⁷	Övriga skattepliktiga ersättningar ³⁸	Summa
Styrelsens ordförande, Monjia Manai Sonnius	147 536	282	0	0	147 818
Styrelsens vice ordförande, Sten-Inge Kedbäck	64 672	1 482	0	0	66 154
Styrelseledamot, Uffe Madsen	47 200	1 482	0	0	48 682
Styrelseledamot, Maxwell Malavan	38 600	1 388	0	0	39 988
Styrelseledamot, Ali Hamidian	32 200	1 294	0	0	33 494
Styrelseledamot, Mats Brenner	35 200	282	0	0	35 482
Styrelseledamot, Per Rosengren	24 000	0	0	0	24 000
Styrelseledamot, Inger Eriksson ³⁹	25 250	1 482	0	0	26 732
Vd, Johan Thelander	738 658	44 502	103 514	378	887 052
Övrig bankledning: HR-ansvarig, Emma Lustig ⁴⁰ IT-chef, David Rosén Redovisningsansvarig, Marie Gillberg Säkerhets- och riskansvarig, Sara Hjalmarsson ⁴¹ Tf. affärschef för kreditgivning, Björn Anderson ⁴² Bankchef, Magnus Frank ⁴³ Medlemschef, Ann-Marie Franklin ⁴⁴	2 168 436	4 026	147 770	5 675	2 325 907
Summa⁴⁵	3 347 002	56 220	251 284	6 053	3 635 309

³⁷ Rabatt från Folksam på förmånsbestämd ålderspension från 2015-04.

³⁸ Avser bilersättning, restidsersättning och traktamentestillägg enligt kollektivavtal.

³⁹ Medlem i styrelsen från och med stämman 2018.

⁴⁰ Tjänstledig mellan 2018-01-01–2018-07-31.

⁴¹ Medlem i ledningsgruppen från och med 2018-11-01.

⁴² Medlem i ledningsgruppen från och med 2018-11-01.

⁴³ Medlem i ledningsgruppen fram till och med 2018-11-30.

⁴⁴ Medlem i ledningsgruppen fram till och med 2018-05-31.

⁴⁵ Arbetstagarrepresentantens lön redovisas inte då denne får ersättning i form av ordinarie avtalad lön.

LÖNER, ARVODEN, ANDRA SKATTEPLIKTIGA ERSÄTTNINGAR, SKATTEPLIKTIGA FÖRMÅNER OCH PENSIONER UNDER ÅRET TILL LEDANDE BEFATTNINGSHAVARE 2017

(kr)	Grundlön/ arvode ⁴⁶	Arvode efter närvaro	Skatte- pliktiga förmåner	Pensions- kostnad ⁴⁷	Övriga skattepliktiga ersättningar ⁴⁸	Summa
Styrelsens ordförande, Monjia Manai Sonnius	90 000	63 115	0	0	0	153 115
Styrelsens vice ordförande, Sten-Inge Kedbäck	10 000	43 675	2 805	0	0	56 480
Avgående vice ordförande, Lotta Friberg ⁴⁹	5 000	37 505	180	0	0	42 685
Styrelseledamot, Uffe Madsen	0	36 040	2 895	0	0	38 935
Styrelseledamot, Maxwell Malavan	0	24 185	2 490	0	0	26 675
Styrelseledamot, Ali Hamidian	0	18 565	2 670	0	0	21 235
Styrelseledamot, Mats Brenner ⁵⁰	0	19 200	315	0	0	19 515
Styrelseledamot, Per Rosengren ⁵¹	0	8 200	90	0	0	8 290
Avgående styrelseledamot, Andreas Bergqvist ⁵²	0	4 725	180	0	0	4 905
Avgående styrelseledamot, Lotten Svensson ⁵³	0	4 860	0	0	0	4 860
Tf. vd, Johan Thelander ⁵⁴	393 553	0	8 961	26 522	0	429 036
Vd, Sammy Almedal ⁵⁵	851 961	0	315	187 083	908	1 040 267
Övrig bankledning: Bankchef, Magnus Frank Medlemschef, Ann-Marie Franklin Stabschef, Emma Lustig ⁵⁶ IT-chef, Johan Oppmark ⁵⁷ IT-chef, David Rosén ⁵⁸ Redovisningsansvarig, Marie Gillberg	2 385 784	0	4 394	63 973	8 467	2 462 618
Summa	3 736 298	260 070	25 295	277 578	9 375	4 308 616

⁴⁶ Kolumnen "Arvode efter närvaro" är borttagen i och med stämmans beslut 2018 att ge förtroendevalda fasta arvoden.

⁴⁷ Rabatt från Folksam på förmånsbestämd ålderspension från 2015-04.

⁴⁸ Avser bilersättning, restidsersättning och traktamentestillägg enligt kollektivavtal.

⁴⁹ Medlem i styrelsen till och med stämman 2017.

⁵⁰ Medlem i styrelsen från och med stämman 2017.

⁵¹ Medlem i styrelsen från och med stämman 2017.

⁵² Medlem i styrelsen till och med stämman 2017.

⁵³ Medlem i styrelsen till och med stämman 2017.

⁵⁴ Tf. vd sedan 2017-07-01.

⁵⁵ Vd fram till 2017-06-30.

⁵⁶ Tjänstledig mellan 2017-01-01–2017-04-02 samt 2017-10-01–2017-12-31.

⁵⁷ IT-chef mellan 2017-01-01–2017-08-31.

⁵⁸ IT-chef från och med 2017-09-11.

ERSÄTTNINGAR OCH ÖVRIGA FÖRMÅNER TILL ÖVRIGA FÖRTROENDEVALDA 2018

(kr)	Grundlön/ arvode ⁵⁹	Skatte- pliktiga förmåner	Pensions- kostnad	Övriga skattepliktiga ersättningar	Summa
Valberedning, 5 personer	140 672	2 776	0	0	143 448
Etikråd, 3 personer	26 000	1 482	0	0	27 482
Lekmannarevisor, 2 personer	39 085	2 570	0	0	41 655
Summa	205 757	6 828	0	0	212 585

ERSÄTTNINGAR OCH ÖVRIGA FÖRMÅNER TILL ÖVRIGA FÖRTROENDEVALDA 2017

(kr)	Grundlön/ arvode	Arvode efter närvaro	Skatte- pliktiga förmåner	Pensions- kostnad	Övriga skattepliktiga ersättningar	Summa
Valberedning, 5 personer	121 300	0	5 160	0	0	126 460
Etikråd, 4 personer	0	10 370	2 400	0	0	12 770
Lekmannarevisor, 2 personer	31 000	0	2 580	0	0	33 580
Summa	152 300	10 370	10 140	0	0	172 810

ANTAL ARBETADE TIMMAR

	2018	2017
Totalt i banken	61 858	75 496

MEDELANTALET ANSTÄLLDA

- varav kvinnor	19	22
- varav män	11	16
- varav icke-binära	2	
Totalt	32	38

KÖNSFÖRDELNING I LEDNINGEN

Styrelsen⁶⁰

- antal kvinnor	3	1
- antal män	7	7

Övriga ledande befattningshavare inkl. vd

- antal kvinnor	2	3
- antal män	3	3
- antal icke-binära	1	

⁵⁹ Kolumnen "Arvode efter närvaro" är borttaget i och med stämmans beslut 2018 att ge förtroendevalda fasta arvoden.

⁶⁰ Stämmevalda ordinarie ledamöter och suppleanter samt vd, inklusive arbetstagarrepresentanter.

SJUKFRÅNVARO, %	2018	2017
Total sjukfrånvaro som en andel av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid	4,47	2,27
Andel av den totala sjukfrånvaron som avser sammanhängande sjukfrånvaro på 60 dagar eller mer	50,36	0
SJUKFRÅNVARON SOM EN ANDEL AV VARJE GRUPPS ORDINARIE ARBETSTID, %	2018	2017
<i>Sjukfrånvaron fördelad efter kön:</i>		
- Män	2,12	2,26
- Kvinnor samt icke-binära ⁶¹	5,80	2,28
<i>Sjukfrånvaron fördelad efter ålderskategori:</i>		
- 29 år eller yngre	1,57	2,19
- 30–49 år	2,84	2,84
- 50 år eller äldre	6,37	1,68
Framtida minimiavgifter för operationell leasing ⁶²	2018	2017
<=1 år	370	280
1–5 år	985	977
> 5 år	0	0
Summa	1 355	1 257
Arvode och kostnadsersättning till externrevisorer Ernst & Young AB	2018	2017
Revisionsuppdrag ⁶³	939	656
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	238	0
Skatterådgivning	0	15
Övriga uppdrag	34	52
Summa	1 211	723

Not 10 Övriga rörelsekostnader

	2018	2017
Tidningen Grus & Guld ⁶⁴	504	430
Tryckerikostnader	30	96
Försäkringskostnader	704	714
Annonsering	7	37
Möten, kurser, seminarier ⁶⁵	63	89
Profilmateriel	2	13
Övriga rörelsekostnader	342	406
Summa	1 652	1 785

⁶¹ Icke-binära räknas som kvinnor i underlaget då underlaget för sjukfrånvaro baseras på personnummer i redovisningen från aktuellt system.

⁶² Leasing består av hyra för kopiatorer/skrivare, larm, växel och en hyresrätt.

⁶³ Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bankens externrevisor att utföra.

⁶⁴ I kostnader för medlemstidningen ingår även lönekostnader, tryckerikostnader, porto m.m. Totalt för medlemstidningen Grus & Guld uppgick 2018 till 1,1 kronor att jämföra med 1,3 miljoner kronor för 2017.

⁶⁵ Exklusive resor, logi och hyror.

Not 11 Kreditförluster, netto

LÅN TILL UPPLUPET ANSKAFFNINGSVÄRDE ⁶⁶	2018
Förändring kreditförlustreserv steg 1	826
- varav förändring kreditförlustreserv upplupna räntor steg 1	780
Förändring kreditförlustreserv steg 2	28
- varav förändring kreditförlustreserv upplupna räntor steg 2	-8
Kreditförluster netto ej kreditförsämrade utlåning	854
Förändring kreditförlustreserv steg 3	23
- varav förändring kreditförlustreserv upplupna räntor steg 3	66
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	-779
Återvinning på tidigare konstaterade kreditförluster	592
Individuellt bedömda reserveringar	-724
Kreditförluster netto kreditförsämrade utlåning	-888
Totala kreditförluster 2018	-34
SPECIFIK NEDSKRIVNING FÖR INDIVIDUELLT VÄRDERADE LÅNEFORDRINGAR 2017	2017
Årets bortskrivning för konstaterade kreditförluster	-1 344
Återförda tidigare gjorda nedskrivningar för kreditförluster som i årets bokslut redovisas som konstaterade förluster	404
Årets nedskrivning för befarade kreditförluster	-903
Återvinning på tidigare konstaterade kreditförluster	375
Återförda ej längre erforderliga nedskrivningar för kreditförluster	191
Årets nettokostnad för individuellt värderade lånefordringar	-1 277

Not 12 Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen.

År 2007 kom ändrade redovisningsregler, lagbegränsad IFRS som för bankens del innebar att ränteintäkter som tidigare år intäktsförts redovisades direkt mot fritt eget kapital och ett underskottsavdrag på 38 972 tusen kronor genererades. Det finns ingen tidsgräns för att utnyttja det skattemässiga underskottsavdraget. Det totala skattemäss-

iga underskottsavdraget per 2018-12-31 uppgår till 42 218 (43 362) tusen kronor.

I balansräkningen bokades den uppskjutna skattefordran på 7 831 tusen kronor bort 2015. Det bedöms att dessa inte kommer att kunna utnyttjas det kommande året. I övrigt hänvisas till information i förvaltningsberättelsen under avsnittet förväntad framtida ekonomisk utveckling.

Uppskjuten skatt	2018-12-31	2017-12-31
Ingående balans	-138	-105
Återföring föregående års uppskjutna skatt hänförlig till övrigt totalresultat	138	105
Uppskjuten skatt hänförlig till underskottsavdrag tidigare år	0	0
Årets förändring underskottsavdrag	0	0
Aktuell skatt hänförlig till övrigt totalresultat	0	-138
Återfört uppskjuten skatt	0	0
Årets förändring aktuell/uppskjuten skatt	0	-138

⁶⁶ Inklusive upplupna räntor, se förklaring upplupna räntor för lån tagna före 2011 i Not 2 Redovisningsprinciper.

Skattemässigt resultat	2018-12-31	2017-12-31
Årets resultat	1 700	-2 232
Ej skattepliktiga intäkter	0	0
Ej avdragsgilla kostnader	73	189
Återläggning fond för verkligt värde	-629	-479
Årets fond för verkligt värde	0	629
Skattemässigt resultat	1 144	-1 893

Not 13 Belåningsbara statsskuldförbindelser

Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	2018	2017
Emitterade av svenska staten	27 265	28 445
Emitterade av svenska landsting	20 000	
Emitterade av svenska kommuner	125 176	75 560
Summa	172 441	104 005
Värdering av statsskuldförbindelser m.m.		
Upplupet anskaffningsvärde	172 441	103 553
Verkligt värde	172 981	104 524
Nominellt värde	170 000	100 000

Not 14 Utlåning till kreditinstitut

Här redovisas den inlåning banken har hos andra banker för att kunna hålla en likviditetsreserv och transferera likvida medel. År 2003 tecknade banken ett förlagsbevis hos Ekobanken på 5 år, som har förlängts ytterligare till 2023-10-25. Förlagsbeviset har ett nominellt belopp på 1 000 tkr. År 2013 öppnades även ett konto hos Ekobanken.

	2018	2017
Kreditinstitut	181 004	170 496
Summa	181 004	170 496

Not 15 Utlåning till allmänheten

Utestående fordringar, brutto	2018-12-31	2017-12-31
- företagssektor	50 750	58 303
- hushållssektor	842 711	879 004
- övriga	37 997	44 892
Summa	931 458	982 199
Förlustreserv stadie 1 och 2 företag inkl. övriga	-48	
Förlustreserv stadie 3 företag inkl. övriga	-37	
Summa förlustreserver företag inkl. övriga	-85	
Förlustreserv stadie 1 och 2 hushåll	-1 178	
Förlustreserv stadie 3 hushåll	-501	

Individuella nedskrivningar hushåll	-3 434	-3 805
Summa förlustreserver hushåll	-5 113	
Summa förlustreserver	-5 198	-3 805
Summa nettoredovisade lånefordringar	926 260	978 394

FÖRÄNDRINGAR I REDOVISAT BRUTTO OCH NETTOVÄRDE SAMT FÖRLUSTRESERVER

tkr	Ej osäker fordran		Osäker fordran	Summa
	Stadie 1	Stadie 2	Stadie 3 inkl. manuellt reserverade	
Redovisat bruttovärde				
Redovisat bruttovärde 1 januari 2018	901 244	59 379	21 575	982 198
Redovisat bruttovärde 31 december 2018	853 090	53 573	24 795	931 458
Reserveringar för utlåning till allmänheten				
Reserveringar 1 januari 2018	732	576	4 300	5 608
Nya och borttagna finansiella tillgångar, netto	53	37	-114	-24
Förändring i riskfaktorer	-92	-160	-70	-322
Förändringar individuellt bedömda			-371	-371
Överföringar mellan stadie	-9	88	228	307
från 1 till 2	-29	210		181
från 1 till 3	-7		230	223
från 2 till 1	25	-43		-18
från 2 till 3		-85	165	80
från 3 till 1	2		-34	-32
från 3 till 2		6	-133	-127
Reservering 31 december 2018	685	541	3 972	5 198
Redovisat värde				
Ingående balans 1 januari 2018	900 512	58 803	17 275	976 590
Utgående balans 31 december 2018	852 405	53 032	20 823	926 260
Redovisat bruttovärde				
Redovisat bruttovärde 1 januari 2018	24 772	1 127	401	26 300
Redovisat bruttovärde 31 december 2018	21 991	1 091	215	23 297
Reserveringar 1 januari 2018	3 918	300	144	4 362
Nya och borttagna finansiella tillgångar, netto	-198	80	-92	-210
Förändring i riskfaktorer	-577	-63	-1	-641
Förändringar individuellt bedömda				0

Överföringar mellan steg	-5	-9	27	13
från 1 till 2	-77	94		17
från 1 till 3	-11		35	24
från 2 till 1	71	-49		22
från 2 till 3		-67	39	-28
från 3 till 1	12		-23	-11
från 3 till 2		13	-24	-11
Reservering 31 december 2018	3 138	308	78	3 524
Redovisat värde				
Ingående balans 1 januari 2018	20 854	827	257	21 938
Utgående balans 31 december 2018	18 853	783	137	19 773

REDOVISAT BRUTTOVÄRDE OCH FÖRLUSTRESERVER IFRS 9 MOTPARTER GRUPPER 31 DECEMBER 2018

Utlåning till allmänheten inklusive upplupna räntor

Utlåning till allmänheten

	Redovisat bruttovärde	Förlustreserv	Redovisat nettovärde
Hushåll bostad	651 022	-642	650 380
Hushåll övrig säkerhet	76 192	-593	75 599
Hushåll blanco ⁶⁷	110 254	-3 474	106 780
Hushåll kortkrediter ⁶⁸	5 090	-404	4 686
Juridiska personer	88 900	-85	88 815
Summa utlåning till allmänheten	931 458	-5 198	926 260

Upplupna ränteintäkter

Upplupna ränteintäkter	23 297	-3 524	19 773
Summa upplupna ränteintäkter	23 297	-3 524	19 773
Summa utlåning till allmänheten inklusive upplupna ränteintäkter	954 755	-8 722	946 033

REDOVISAT BRUTTOVÄRDE OCH FÖRLUSTRESERV PER STADIE – JÄMFÖRELSE MED ÖPPNINGSBALANS

tkr	2018-12-31	2018-01-01
Utlåning till allmänheten		
<i>Stadie 1</i>		
Redovisat bruttovärde	853 090	901 244
Förlustreserver	-685	-732
Bokfört värde	852 405	900 512
<i>Stadie 2</i>		
Redovisat bruttovärde	53 573	59 379
Förlustreserver	-541	-576
Bokfört värde	53 032	58 803
<i>Stadie 3</i>		
Redovisat bruttovärde	24 795	21 575

⁶⁷ Initialt finns ingen säkerhet för blancolån men i förekommande fall byggs en säkerhet upp av bundet sparande som utgör säkerhet för lånet.

⁶⁸ Förlustreserven för kortkrediter beräknas för både utnyttjat belopp på 5 090 tkr och icke utnyttjat belopp på 9 695 per 31 december. Förlustreserven från kort ingår i ovanstående förlustreserver med 404 tkr.

Förlustreserver	-3 972	-4 300
Bokfört värde	20 823	17 275
Totalt	926 260	976 590
Redovisat bruttovärde stadie 1	853 090	901 244
Redovisat bruttovärde stadie 2	53 573	59 379
Redovisat bruttovärde stadie 3	24 795	21 575
Totalt redovisat bruttovärde	931 458	982 198
Förlustreserver stadie 1	-685	-732
Förlustreserver stadie 2	-541	-576
Förlustreserver stadie 3	-3 972	-4 300
Totalt förlustreserver	-5 198	-5 608
Totalt bokfört värde, utlåning till allmänheten	926 260	976 590
Andel stadie 3 lån, brutto, %	2,66	2,20
Andel stadie 3 lån, netto, %	2,68	2,20

tkr	2018-12-31	2018-01-01
Upplupna ränteintäkter från lån till allmänheten		
<i>Stadie 1</i>		
Redovisat bruttovärde	21 991	24 772
Förlustreserver	-3 138	-3 918
Bokfört värde	18 853	20 854
<i>Stadie 2</i>		
Redovisat bruttovärde	1 091	1 127
Förlustreserver	-308	-300
Bokfört värde	783	827
<i>Stadie 3</i>		
Redovisat bruttovärde	215	401
Förlustreserver	-78	-144
Bokfört värde	137	257
Totalt bokfört värde, upplupna ränteintäkter för lån till allmänheten	19 773	21 938
Redovisat bruttovärde stadie 1	21 991	24 772
Redovisat bruttovärde stadie 2	1 091	1 127
Redovisat bruttovärde stadie 3	215	401
Totalt redovisat bruttovärde	23 297	26 300
Förlustreserver stadie 1	-3 138	-3 918
Förlustreserver stadie 2	-308	-300
Förlustreserver stadie 3	-78	-144
Totalt förlustreserver	-3 524	-4 362
Totalt bokfört värde, upplupna ränteintäkter för lån till allmänheten	19 773	21 938
Andel stadie 3 lån, brutto, %	0,92	1,52
Andel stadie 3 lån, netto, %	1,09	1,83

Not 16 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER	2018	2017
Emitterade av kommuner	110 086	285 508
Emitterade av kreditinstitut	20 161	35 414
Emitterade av bostadsinstitut	0	15 105
Övriga	26 596	
Summa	156 843	336 027
Upplupet anskaffningsvärde	156 843	335 850
Verkligt värde	156 944	336 027
Nominellt värde	156 527	335 000

Not 17 Aktier och andelar

FINANSIELLA TILLGÅNGAR SOM KAN SÄLJAS (ONOTERADE VÄRDEPAPPER)	2018	2017
Andelar i ekonomiska föreningar – vindkraft	336	525
Medlemsandel Ekobanken	13	11
Summa	349	536

Not 18 Immateriella anläggningstillgångar

Datautvecklingskostnader	2018	2017
Ingående anskaffningsvärde	23 137	22 428
Försäljning/utrangering	-1 505	-842
Årets anskaffningar	3 985	1 551
Utgående ackumulerade anskaffningar	25 617	23 137
Ingående avskrivningar	-17 380	-15 058
Försäljning/utrangering	236	647
Årets avskrivningar	-3 350	-2 969
Utgående ackumulerade avskrivningar	-20 494	-17 380
Utgående redovisat värde	5 123	5 757

Not 19 Materiella tillgångar

Inventarier	2018	2017
Ingående anskaffningsvärde	6 480	6 613
Försäljning/utrangering	-148	-220
Inköp	0	87
Utgående ackumulerade anskaffningar	6 332	6 480
Ingående avskrivningar	-5 759	-5 588
Försäljning/utrangering	148	220
Årets avskrivningar	-279	-391
Utgående ackumulerade avskrivningar	-5 890	-5 759
Utgående redovisat värde	442	721
Byggnad		
Ingående anskaffningsvärde	5 744	5 744
Årets anskaffning	0	0
Utgående ackumulerade anskaffningar	5 744	5 744
Ingående avskrivningar	-2 101	-1 986
Årets avskrivningar	-115	-115
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 216	-2 101
Utgående redovisat värde	3 528	3 643
Mark		
Ingående anskaffningsvärde/utgående redovisat värde	619	619
Utgående redovisat värde – byggnad och mark	4 147	4 262
Taxeringsvärde		
Byggnad	3 593	3 593
Mark	900	900
Summa taxeringsvärde	4 493	4 493

Not 20 Övriga tillgångar

	2018	2017
Skattekonto	105 605	2 677
Övriga tillgångar	191	308
Summa	105 796	2 985

Not 21 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2018	2017
Upplupna räntor ⁶⁹	19 773	26 196
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 652	2 140
Summa	21 425	28 336

Information om förlustreserv på upplupna räntor finns i Not 15 Utlåning till allmänheten. Varje post i upplupna räntor hänger ihop

med den underliggande krediten som finns redovisad under utlåning till allmänheten.

Not 22 Skulder till kreditinstitut

	2018	2017
Ekobanken	1 000	1 000
Summa	1 000	1 000

Not 23 Inlåning från allmänheten

INLÅNING FÖRDELAT PER INLÅNINGSART	2018	2017
<i>Fritt sparande:</i>		
Baskonto m.m.	1 040 708	1 076 661
Stödsparende	17 532	18 912
Skogskonto	531	631
Transaktionskonto	13 291	12 745
Preskriberade medel	29	41
Summa fritt sparande	1 072 091	1 108 990
<i>Bundet sparande:</i>		
Eftersparande	436 545	467 079
Pantsatt konto	12 499	13 689
Summa bundet sparande	449 044	480 768
Summa inlåning från allmänheten	1 521 135	1 589 758
INLÅNINGEN PER KATEGORI		
- offentlig sektor	10 850	10 850
- företagssektor	54 078	57 809
- hushållssektor (inkl. enskilda företagare)	1 395 887	1 462 944
- övriga	60 320	58 155
Summa	1 521 135	1 589 758

⁶⁹ Avser upplupna räntor från utlåning till allmänheten.

Not 24 Övriga skulder

	2018	2017
Leverantörsskulder	2 247	1 439
Anställdas källskattemedel	286	400
Övriga skulder	667	673
Summa	3 200	2 512

Not 25 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2018	2017
Upplupna löner	104	85
Upplupna semesterlöner	1 264	1 514
Upplupna sociala avgifter	797	981
Upplupen löneskatt pension	291	308
Diverse upplupna kostnader	813	602
Summa	3 269	3 490

Not 26 Eventualförpliktelser och åtaganden

EVENTUALFÖRPLIKTELSE	2018	2017
Garantiförbindelser	1 808	1 921
Övriga eventualförpliktelser – låneinsatser ⁷⁰	32 168	19 433
Summa	33 976	21 354
ÅTAGANDEN		
Beviljade ej utbetalda krediter	18 837	13 267
Beviljade ej utnyttjade kortkrediter	9 695	10 098
Lånelöften	22 760	40 157
Summa	51 292	63 522

⁷⁰ Då banken befinner sig i ett normalläge återbetalas låneinsatser till medlemmar två gånger om året. På grund av bankens tidigare bristande lönsamhet har återbetalning till medlemmar ej kunnat ske då till stånd från Finansinspektionen ej kunnat erhållas. Under insatsbelopp i anslutning till förslag till behandling av årets resultat finns en redogörelse för hur stort belopp som i normalläge skulle ha återbetalats respektive år.

Not 27 Närstående

NÄRSTÄENDERELATION	År	Försäljning av varor/ tjänster till närstående	Inköp av varor /tjänster från närstående	Utlåning till närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Styrelseledamöter inklusive vd ⁷¹	2018	0	0	358 181	823 026
Övriga ledande befattningshavare ⁷²	2018	0	0	0	290 540
Andra närstående ⁷³	2018	0	0	97 028	3 701 500
Styrelseledamöter inklusive vd	2017	0	0	342 835	654 816
Övriga ledande befattningshavare	2017	0	0	46 636	561 079
Andra närstående	2017	0	0	1 263 447	7 007 980

Samtliga krediter har ordinarie lånevillkor och ränta. Inga krediter till närstående är förfallna. Banken har inte ställt säkerheter eller ingått ansvarsförbindelser för ledande befattningshavare. Uppgifter

om lön, pensioner och andra ersättningar redovisas i [Not 9 Allmänna administrationskostnader](#).

Not 28 Finansiella tillgångar och skulder

2018-12-31	Verkligt värde	Upplupet anskaffningsvärde	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker		72 712	72 712	72 712
Belåningsbara statsskuldförbindelser		172 441	172 441	172 981
Utlåning till kreditinstitut		181 004	181 004	181 004
Utlåning till allmänheten		926 260	926 260	926 260
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		156 843	156 843	156 944
Aktier och andelar	349		349	349
Interimsfordringar		20 264	20 264	20 264
Summa	349	1 529 524	1 529 873	1 530 514
Skulder till kreditinstitut		1 000	1 000	1 000
Inlåning från allmänheten		1 521 135	1 521 135	1 521 135
Övriga finansiella skulder		2 247	2 247	2 247
Summa		1 524 382	1 524 382	1 524 382

⁷¹ Exklusive arbetstagarrepresentanter.

⁷² Ledningsgrupp exklusive vd.

⁷³ Inom Andra närstående ryms lekmanarevisorer och närstående, personal och närstående, närstående till styrelseledamöter, arbetstagarrepresentanter, övriga ledande befattningshavare samt ägarförhållande/firmatecknare.

2017-12-31	Lånefordringar	Tillgångar som hålls till förfall	Finansiella tillgångar som kan säljas	Övriga finansiella skulder	Summa redovisat värde	Verkligt värde
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	78 577				78 577	78 577
Belåningsbara statsskuldförbindelser		28 445	75 560		104 005	104 524
Utlåning till kreditinstitut	170 496				170 496	170 496
Utlåning till allmänheten	978 394				978 394	978 394
Obligationer och andra räntebärande värdepapper			336 027		336 027	336 027
Aktier och andelar			536		536	536
Interimsfordringar	26 183	108	725		27 016	27 016
Summa	1 253 650	28 553	412 848	0	1 695 051	1 695 570
Skulder till kreditinstitut				1 000	1 000	1 000
Inlåning från allmänheten				1 589 758	1 589 758	1 589 758
Övriga finansiella skulder				1 439	1 439	1 439
Summa				1 592 197	1 592 197	1 592 197

BERÄKNING AV VERKLIGT VÄRDE

Följande sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på de finansiella instrument som redovisas i tabellen ovan.

FINANSIELLA INSTRUMENT NOTERADE PÅ EN AKTIV MARKNAD

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (t.ex. courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor.

Sedan införandet av IFRS 9 omklassificerades belåningsbara stasskuldförbindelser mm och samtliga obligationer och räntebärande värdepapper till upplupet anskaffningsvärde.

Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. Sådana instrument återfinns under balansposterna belåningsbara statsskuldförbindelser och obligationer och andra räntebärande värdepapper.

FINANSIELLA INSTRUMENT SOM INTE ÄR NOTERADE PÅ EN AKTIV MARKNAD

Bankens sparlånesystem innebär till övervägande del att varje medlem som lånar också gör en motprestation i form av sparande. I lånevillkoren framgår det att varje kredittagare måste prestera ett sparande av en volym som bestäms av utlåningens storlek och gällande sparfaktor innan sparande kan disponeras fritt av kredittagaren. Lån och sparande hänger ihop och det är därför orimligt att värdera balansposterna var och en för sig liksom det vore osannolikt att endast överföra utlåningsstocken till tredje part. Banken redovisar bunden inlåning och lånefordringar till upplupet anskaffningsvärde i balansräkningen vilket bedöms överensstämma med verkligt värde beaktat lånevillkoren. En annan värdering enligt IFRS 13 bedöms inte

uppfylla kraven i Årsredovisningslagen eller aktuell IFRS som förutsätter att instrumenten kan säljas. I utlåningsstocken finns det lånefordringar utbetalda under åren 2007–2010 som låntagaren måste betala en ifyllnadsbetalning för att lösa i förtid. Denna ifyllnadsbetalning uppgår till 7,4 (8,8) miljoner kronor per sista december i år. Under 2015, 2016 och till och med april 2017 har lån utan krav på bundet sparande beviljats, sparfriheten är tidsbegränsad. Lånen uppgår till ett belopp om 207 (247) miljoner kronor vid utgången av 2018. För vissa lån utan krav på bundet sparande som utbetalats efter 2010, finns krav på ifyllnadsbetalning som utgör en summa av 2,6 (2,4) miljoner kronor per sista december. Under 2017 infördes flexilån där räntesatsen varierar utifrån hur stort bundet sparande som görs i samband med varje amorteringstillfälle. Dessa krediter är bundna i fem år och omfattar per sista december vid förtidsinlösen krav på ifyllnadsbetalning som utgör en summa av 2,1 (1,5) miljoner kronor. I övrigt bedöms det verkliga värdet vara detsamma som det redovisade värdet.

För betalningsmedel samt kortfristiga finansiella skulder bedöms verkligt värde motsvara det redovisade värdet. Det redovisade värdet är en rimlig uppskattning av det verkliga värdet, med hänsyn tagen till den begränsade löptiden och kreditrisken.

Inlåningen från allmänheten har inte värderats till verkligt värde. Den löper utan ränta och det finns både bunden och obunden inlåning. All bunden inlåning har koppling till utlåning varför den inte kan värderas separat. För ytterligare information se [Not 23 Inlåning från allmänheten](#).

Innehavet i Sveriges Vindkraftkooperativ ekonomisk förening, OBV ekonomisk förening och medlemsandel i Ekobanken redovisades föregående år till anskaffningsvärde men redovisas numera till verkligt värde via resultatet, till följd av byte av redovisningsprinciper enligt IFRS 9.

Uppdelningen av hur verkligt värde på finansiella instrument bestäms görs utifrån tre nivåer:

- Nivå 1 – enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.
- Nivå 2 – utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.
- Nivå 3 – utifrån indata som inte är observerbara på marknaden.

Verkligt värde för finansiella instrument som inte värderats till verkligt värde 2018

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Belåningsbara statsskuldväxlar	172 981		
Utlåning till kreditinstitut	129 921	51 083	
Utlåning till allmänheten			926 260
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	101 926	55 018	
Upplupna ränteintäkter som härrör från utlåning till allmänheten			19 773
Inlåning från allmänheten			1 521 135

Verkligt värde för finansiella instrument som inte värderats till verkligt värde 2017

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Belåningsbara statsskuldväxlar	28 964		
Utlåning till allmänheten			978 394
Aktier och andelar			536
Inlåning från allmänheten			1 589 758

Verkligt värde för finansiella instrument som värderats till verkligt värde 2017

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Belåningsbara statsskuldförbindelser m.m.	75 560		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	195 942	140 085	

Not 29 Eget kapital

För specifikation av förändring i eget kapital, se rapport över förändring i eget kapital. Där framgår vilken effekt anpassningen till IFRS 9 hade per 1 januari 2018 på egen rad. För beskrivning över ingående delar i eget kapital hänvisas till [Not 2 Redovisningsprinciper](#).

FÖRSLAG TILL BEHANDLING AV ÅRETS RESULTAT

(kr)	
Balanserat resultat	-50 247 454
Årets resultat	1 699 807
Balanseras i ny räkning	-48 547 647

Not 30 Viktiga uppskattningar och bedömningar

Ledningen har med styrelsen diskuterat utvecklingen, valet och upplysningarna avseende bankens viktiga redovisningsprinciper och uppskattningar, samt tillämpningen av dessa principer och uppskattningar. Viktiga bedömningar vid tillämpning av bankens redovisningsprinciper beskrivs nedan.

FÖRVÄNTADE KREDITFÖRLUSTER

Banken har utvecklat metoder för beräkning och skattning av förväntade kreditförluster. Denna typ av skattning kan göras utifrån några olika modeller. Banken har utformat sin metod utifrån den bäst tillgängliga informationen. I modellutvecklingen har ett antal olika val gjorts av matematiska och statistiska metoder för skattningarna. Valet av dessa metoder och modeller är kritiska för vilket utfall som

erhålls, och ett annat val av metod och modell skulle kunna ha fått ett annorlunda utfall när det gäller de förlustreserver och förändringar i förlustreserver som redovisas i denna årsredovisning.

KLASSIFICERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Klassificering av finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde utgörs av skuldinstrument som förvaltas med målet att realisera instrumentens kassaflöden genom att erhålla avtalsenliga kassaflöden som endast utgörs av kapitalbelopp och ränta på det utestående kapitalbeloppet i enlighet med vad som anges under redovisningsprinciper. I [Not 2 Redovisningsprinciper](#) finns ytterligare information om klassificering av tillgångar och skulder.

VIKTIGA KÄLLOR TILL OSÄKERHET I UPPSKATTNINGAR

NEDSKRIVNINGAR FÖR KREDITFÖRLUSTER

Bankens metoder och modeller för beräkning och redovisning av förväntade kreditförluster kännetecknas av en hög nivå av antaganden om framtiden. Dessa antaganden avser bland annat skattningar av hur historiska erfarenheter kommer att utveckla sig i framtiden utifrån antaganden om olika makrosceuariers utveckling. Närmare beskrivning av dessa antagandens karaktär och känslighet lämnas nedan.

ANTAGANDEN OCH BERÄKNINGSMETODER FÖR ATT FASTSTÄLLA FÖRLUSTRESERV FÖR FÖRVÄNTADE KREDITFÖRLUSTER

FASTSTÄLLANDE AV EN BETYDANDE ÖKNING I KREDITRISK

Banken bedömer om det skett en betydande ökning av kreditrisk i modellerna för utlåning till allmänheten baserat på kreditens aktuella PD-värde jämfört med dess ursprungliga PD-värde. Om PD-värdet i absoluta tal har ökat med mer än 10 procentenheter anses en betydande ökning av kreditrisk föreligga. Denna bedömning bygger på modellen för beräkning av PD, med olika parametrar för de olika modellerna, närmare beskriven nedan under rubriken "Värdering av 12 månaders och återstående löptids förväntade kreditförluster".

Utöver ovanstående så betraktas alltid exponeringar där låntagaren har förfallna obetalda belopp äldre än 30 dagar som exponeringar som har en betydande ökning av kreditrisk och vid 90 dagar obetalda belopp är krediten alltid kreditförsämrad. Om värden i den statistiska modellen i ett senare skede har förbättrats i tillräcklig grad och med en tillräcklig tidshorisont (vanligtvis mellan 6 och 12 månader men även 24 månader kan förekomma) så att en betydande ökning av kreditrisk inte längre föreligger kommer krediten att återföras till föregående stadiet.

Slutligen innebär en individuell bedömning som resulterat i en reservering för kreditförlust alltid att krediten anses kreditförsämrad.

BEAKTANDE AV FRAMÅTBlickANDE MAKROEKONOMISKA SCENARIER

Framåtblickande information ingår i bedömningen av betydande ökning av beräkningen av förväntade kreditförluster. Från analyser av historiska data har banken identifierat och beaktat makroekonomiska faktorer som påverkar kreditrisk och kreditförluster för olika portföljer. Dessa faktorer baseras på låntagare och produkttyp. Banken tar hänsyn till minst tre scenarier; ett basscenario, ett positivt och ett negativt scenario. Parametrar som används är bland annat utvecklingen på fastighetsmarknaden, BNP-gap och Riksbankens reporänta.

Den makroekonomiska utvecklingen övervakas. Detta inkluderar att definiera framåtblickande makroekonomiska scenarier och översätta dem till makroekonomiska prognoser. Dessa prognoser tar hänsyn till intern och extern information och överensstämmer med framåtblickande information som används för andra ändamål såsom ekonomisk planering och prognosarbete. Utgångsscenarioet baseras på antaganden som motsvarar bankens planeringsscenario och utifrån detta skapas alternativa scenarier som tar både en mer positiv och en mer negativ framtidsutsikt i beaktande.

I allmänhet innebär en försämring av en ekonomisk framtidsutsikt, baserad på prognostiserade makroekonomiska faktorer för varje scenario, eller en ökning av sannolikheten för att värsta tänkbara scenario skulle inträffa, en ökning av både antalet lån som övergår från stadiet 1 till stadiet 2 och de beräknade kreditreserveringarna. Därmed kommer en förbättring av framtidsutsiktterna, baserad på prognosticerade makroekonomiska faktorer, eller en ökning i sannolikhet för bästa tänkbara scenario skulle inträffa, ha motsatt effekt. Det är inte möjligt att på ett rimligt sätt isolera effekterna av förändringar i de olika makroekonomiska faktorerna för ett visst scenario på grund av sambandet mellan faktorerna samt inbördes samband mellan nivå av pessimism, som är inneboende i ett visst scenario, och dess sannolikhet att uppstå. Nedan visas kreditreserve-

ringarna som skulle uppstått per den 31 december 2018 med ett negativt respektive positivt scenario, där sannolikheten för att de skulle inträffa bedöms som rimlig, skulle tilldelas sannolikheter om 100 procent.

Scenarier	Reserveringar hänförliga till scenariot	Förändringar i den redovisade sannolikhetsviktade reserveringarna, %
Negativt scenario	642	+13 %
Positivt scenario	-82	-2 %

VÄRDERING AV 12 MÅNADERS OCH ÅTERSTÅENDE LÖPTIDS FÖRVÄNTADE KREDITFÖRLUSTER

Den viktigaste indata som används för att värdera förväntade kreditförluster är:

- sannolikhet för fallissemang (PD);
- förlust vid fallissemang (LGD);
- exponeringar vid fallissemang (EAD); och
- förväntad/avtalad löptid

Dessa beräkningar härleds från egenutvecklade statistiska modeller som tar både historiska data och sannolikhetsviktade framåtblickande scenarier i beaktning, genom att använda en Cox PH-modell som är en regressionsanalys för att prediktera tid till händelse; i vårt fall är händelsen att en kredit fallerar. I analysen som ligger till grund för modellerna har statistik på alla lån från 2010 eller när de utbetalades använts.

SANNOLIKHET FÖR FALLISSEMANG (PD)

PD för 12 månader och PD för återstående löptid motsvarar sannolikheten för fallissemang som förväntas inträffa under de kommande 12 månaderna respektive den finansiella tillgångens hela återstående löptid. Underlaget för alla ingående lån innehåller datauppgifter per den sista varje månad så länge lånet har en kvarvarande skuld. Underlaget omfattar både datauppgifter som är konstanta över hela lånets löptid och datauppgifter som kan förändras per månad. De ingående datauppgifterna är olika för olika modeller för utlåning till allmänheten men gemensamt för flertalet modeller är att banken utgår ifrån en riskklassificering med en tiogradig skala som har sitt ursprung i låntagarens ursprungliga UC-score. PD-modellerna är baserade på homogena delsegment av den totala kreditportföljen, till exempel produktgrupp. De används för att härleda 12 månaders PD och PD för återstående löptid.

INTERN RISKKLASSIFICERING GER INDATA

Riskklassificeringen består av en 10-gradig skala där varje kredit klassificeras utifrån kända riskindikatorer. Riskklassificeringen bygger på låntagarnas genomsnittliga UC-score och liknar UCs egna riskgrupperingar.

FÖRLUST VID FALLISSEMANG (LGD)

LGD motsvarar de beräknade kreditförluster som väntas vid fallissemang med hänsyn tagen till förväntat värde av framtida återvinningar, realisering av säkerheter, när i tiden återvinningarna förväntas ske och pengars tidvärde. Vid beräkning av LGD är säkerhetstyp, typ av låntagare och avtalsinformation ett minimikrav. LGD-beräkningarna baseras på historisk information av förlustdata i homogena delsegment av den totala kreditportföljen, till exempel säkerhetstyp och produkt. Framåtblickande makroekonomiska faktorer återspeglas i LGD-beräkningarna genom dess inverkan på belåningsgraden. En försämring av en ekonomisk framtidsutsikt baserad på makroekonomiska faktorer för varje scenario eller en ökning i att sannolikheten för att värsta tänkbara scenario ska inträffa, resulterar i en högre LGD och även de beräknade kreditreserveringarna och vice versa.

EXPONERINGAR VID FALLISSEMANG (EAD)

Banken bruttoexponering vid förlusttillfället, EAD. Den representerar en beräknad kreditexponering vid ett framtida datum för fallis-

mang med hänsyn tagen till förväntade förändringar i kreditexponeringen på balansdagen. Bankens metod för modellering av EAD återspeglar nuvarande avtalsvillkor för återbetalning av kapital och ränta, förfalldatum och utnyttjande av outnyttjade limiter för kreditkort. Nuvärdet av den förväntade kreditförlusten beräknas genom att multiplicera den förväntade exponeringen vid fallissemang (EAD) med risken för fallissemang (PD) och förlust givet fallissemang (LGD).

FÖRVÄNTAD LÖPTID

Banken beräknar förväntade kreditförluster med hänsyn tagen till risk för fallissemang under återstående löptid. Generellt är förväntad löptid begränsad till den maximala avtalsperiod som banken är utsatt för kreditrisk. Alla avtalsvillkor tas hänsyn till när förväntad löptid fastställs och som är bindande för banken. Det enda undantaget från denna generella princip tillämpas på kreditkort där förväntad betendemässiga löptid är 3 år.

IFRS 9 VS REGLERANDE KAPITALRAMVERK

Beräkningen av förväntade kreditförluster enligt IFRS 9 skiljer sig åt från förväntade kreditförluster enligt Baselregelverket men för ban-

kens del utgörs det av små skillnader. Data som använts för att beräkna IFRS 9 överensstämmer i stort med varandra.

INDIVIDUELLT BEDÖMDA LÅN

Banken bedömer även osäkra kreditexponeringar individuellt när det kommer till kännedom om betydande finansiella svårigheter eller genom analys av finansiella rapporter, inkomstdeklarationer eller på annat sätt i den löpande utvärderingen av medlemmens kreditvärdighet. Som reserveringar för dessa kreditexponeringar upptas ett belopp som motsvarar skillnaden mellan lånefordrans redovisade värde och bedömt återvinningsvärde.

Bedömningar ändras när ny information blir tillgänglig eller när återvinningsstrategier utvecklas, vilket resulterar i regelbundna revideringar av reserveringar för kreditförluster. Totalt uppgår individuellt bedömda lån till 3 434 tkr per 31 december 2018 och förändringen av individuellt bedömda reserveringarna under året uppgår till -371 tkr.

Not 31 Kapitaltäckning

Från och med 2014 regleras upplysningar om kapitaltäckningen främst i förordningen (EU) 575/2013 om tillsyns krav för kreditinstitut och värdepappersbolag (CRR).

Reglerna om kapitaltäckning bidrar till att stärka bankens motståndskraft mot finansiella förluster och därigenom skydda bankens medlemmar. Reglerna innebär att bankens kapitalbas med marginal ska täcka dels de föreskrivna minimikapitalkraven, vilket omfattar kapitalkraven för kreditrisker och operativa risker, dels ska omfatta beräknat kapitalkrav för ytterligare identifierade risker i verksamheten. För att bedöma om det interna kapitalet är tillräckligt för att ligga till grund för aktuell och framtida verksamhet har banken en egen process för intern kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU). Den interna kapital- och likviditetsutvärderingen är en kontinuerlig process som är ständigt pågående. Processen är ett verktyg som säkerställer att banken på ett tydligt och korrekt sätt identifierar, värderar och hanterar alla de risker banken är exponerad för samt gör en bedömning av det interna kapitalbehovet i relation till detta. Information om bankens riskhantering lämnas i [Not 3 Riskhantering](#).

Banken lämnar också upplysningar om kapitaltäckning och riskhantering på bankens hemsida jak.se under ekonomisk information.

Banken uppfyller dels det lagstadgade kravet på kapitaltäckning inklusive buffertkrav, dels det internt bedömda kapitalbehovet.

På nästkommande sidor redovisas kapitalbas, kapitalkrav samt det internt bedömda kapitalbehovet enligt 6 kapitlet Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag (FFFS 2008:25).

Det finns ett pågående hinder att återbetala låneinsatser från kapitalbasen med anledning av att Finansinspektionen per 2017-04-11 lämnat avslag på bankens ansökan om återbetalning av låneinsatser avseende lån lösta mellan 1 juni och 30 november år 2015. Från och med sommaren 2018 görs en intern prövning kvartalsvis om det finns utrymme att göra återbetalningar av medlemsinsatser. Görs bedömningen att det finns utrymme söks tillstånd hos Finansinspektionen om att få återbetala medlemsinsatser inom ramen för detta utrymme

En ny ansökan om återbetalning av låneinsatser överlämnades till Finansinspektionen den 27 november 2018, ansökan avsåg ett belopp om 6,4 miljoner kronor. Något svar har ännu inte erhållits.

KAPITALBAS	LAGKRAV	2018	2017
KÄRNPRIMÄRKAPITAL			
Grundinsats		8 899	9 322
Låneinsats		132 437	122 962
Frivilliga medlemsinsatser		5 474	5 419
Reservfond		20 006	19 219
Fond för verkligt värde		0	491
Fond för utvecklingsavgifter		0	2 306
Balanserat resultat		-50 247	-43 977
Årets resultat			-2 232
Kärnprimärkapital före lagstiftsjusteringar		116 569	113 510
KÄRNPRIMÄRKAPITAL: LAGSTIFTNINGJUSTERINGAR			
Immateriella anläggningstillgångar		-5 123	-5 757
Positiv värdeförändring		0	-491
Kreditriskjustering		0	-411
Sammanlagd lagstiftningsjustering av kärnprimärkapital		-5 123	-6 659
Kärnprimärkapital		111 446	106 851
Supplementärkapital		0	0
Kapitalbas		111 446	106 851
KAPITALRELATIONER, BUFFERTAR MM			
Summa riskvägt exponeringsbelopp		507 655	496 596
Kärnprimärkapitalrelation	4,5 %	21,95	21,52
Primärkapitalrelation	6,0 %	21,95	21,52
Total kapitalrelation	8,0 %	21,95	21,52
BUFFERTKRAV		22 844	22 347
varav kapitalkonserveringsbuffert	2,5 %	12 691	12 415
varav kontracyklisk kapitalbuffert	2,0 %	10 153	9 932
Kärnprimärkapital tillgängligt att använda som buffert		13,95	13,52
KAPITALKRAV OCH RISKVÄGT EXPONERINGSBELOPP			
Kreditrisk enligt schablonmetoden			
Exponeringar mot nationella regeringar eller centralbanker		0	0
Exponeringar mot delstatliga eller lokala självstyrelseorgan och myndigheter		0	0
Exponeringar mot institut		36 290	37 324
Exponeringar mot företag		7 297	0
Exponeringar mot hushåll		78 742	102 698
Exponeringar säkrade genom panträtt i fastighet		267 332	247 730

Fallerande exponeringar	24 942	6 255
Exponeringar i form av säkerställda obligationer	2 016	3 551
Övriga poster	26 746	37 015
Summa riskvägt belopp för kreditrisker	443 365	434 573
Riskvägt belopp för operativa risker enligt basmetoden	64 290	62 023
Totalt riskvägt belopp	507 655	496 596

KAPITALKRAV

	2018	2017
Kapitalkrav för kreditrisk enligt schablonmetoden	35 469	34 766
Kapitalkrav för kreditrisk operativ risk enligt basmetoden	5 143	4 962
Totalt minimikapitalkrav	40 612	39 728
Kapitalkonserveringsbuffert	12 691	12 415
Kontracyklisk kapitalbuffert	10 153	9 932
Samlat kapitalkrav	63 456	62 075
Kapitalkrav enligt Pelare II	16 382	15 719
Totalt kapitalkrav	79 838	77 794
Kapitalöverskott	31 606	29 057

Not 32 Händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser som inträffat efter balansdagen har haft någon påverkan på resultat- och balansräkning.

Skövde den 15 mars 2019

Monjia Manai Sonnius
[namnteckning]

Monjia Manai Sonnius
Ordförande

Ali Hamidian
[namnteckning]

Ali Hamidian
Ledamot

Per Rosengren
[namnteckning]

Per Rosengren
Ledamot

Pernilla Blennmyr
[namnteckning]

Pernilla Blennmyr
Arbetsstagarledamot

Sten-Inge Kedbäck
[namnteckning]

Sten-Inge Kedbäck
Vice ordförande

Mats Brenner
[namnteckning]

Mats Brenner
Ledamot

Uffe Madsen
[namnteckning]

Uffe Madsen
Ledamot

Johan Thelander
[namnteckning]

Johan Thelander
Vd

Maxwell Malavan
[namnteckning]

Maxwell Malavan
Ledamot

Inger Eriksson
[namnteckning]

Inger Eriksson
Ledamot

Vår revisionsberättelse har lämnats den 22 mars 2019
Ernst & Young AB

Micael Engström
[namnteckning]

/Micael Engström/
Auktoriserad revisor
Av stämman utsedd revisor

JAK Medlemsbank, Vasagatan 14

Box 216, 541 25 Skövde

Tel: 0500-46 45 00

Fax: 0500-46 45 61

jak@jak.se

jak.se

Revisionsberättelse

Till årsstämman i JAK Medlemsbank, org.nr. 516401-9969

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för JAK Medlemsbank för år 2018.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av bankens finansiella ställning per den 31 december 2018 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för banken.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till bankens revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till banken enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden. Beskrivningen nedan av hur revisionen genomfördes inom dessa områden ska läsas i detta sammanhang.

Kreditgivning och förlustreserver

Detaljerade upplysningar och beskrivning av området lämnas i årsredovisningen. Kreditriskexponeringar och dess hantering beskrivs i not 3 avsnitt *Kreditrisk*. Bankens redovisade kreditförluster specificeras i not 11 och redovisad förlustreserv specificeras i not 15.

tillhandahållits den granskade banken eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av sidorna 1-12 (men innefattar inte årsredovisningen och min revisionsberättelse avseende denna).

Mitt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och jag gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med min revision av årsredovisningen är det mitt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar jag även den kunskap jag i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om jag, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är jag skyldig att rapportera detta. Jag har inget att rapportera i det avseendet.

Vi har fullgjort de skyldigheter som beskrivs i avsnittet *Revisorns ansvar* i vår rapport om årsredovisningen också inom dessa områden. Därmed genomfördes revisionsåtgärder som utformats för att beakta vår bedömning av risk för väsentliga fel i årsredovisningen. Utfallet av vår granskning och de granskningsåtgärder som genomförts för att behandla de områden som framgår nedan utgör grunden för vår revisionsberättelse.

För området relevanta redovisningsprinciper beskrivs i not 2, avsnitt *Redovisning av förväntade kreditförluster - utlåning till allmänheten inklusive upplupna räntor från utlåning till allmänheten och Redovisning av förväntade kreditförluster - tillgodohavande hos centralbanker samt utlåning till kreditinstitut*. Viktiga uppskattningar och bedömningar beskrivs i not 2, avsnitt *Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna*.

Beskrivning av området	Hur detta område beaktades i revisionen
<p>Utlåning till allmänheten redovisas till 926 260 tkr i bankens balansräkning per 31 december 2018, och består av utestående fordringar brutto till ett belopp om 931 458 tkr med avdrag för förväntade och konstaterade kreditförluster om 5 198 tkr. Banken har per 1 januari 2018 implementerat en ny reserveringsmodell till följd av att IFRS 9 började gälla.</p> <p>Den nya reserveringsmodellen innebär att utlåning till allmänhet delas in i tre stadier, beroende på graden av kreditförsäkring. I stadie 1 motsvarar reserveringen förväntade kreditförluster under kommande 12 månaderna. I stadie 2 och 3 motsvarar reserveringen förväntade kreditförluster under hela den återstående löptiden. Tillgångar i stadie 3 prövas för nedskrivning på individuell nivå.</p> <p>Reserveringsmodellen är framåtblickande vilket innebär att banken uppskattar kreditrisken i varje exponering och den förlust som skulle kunna uppstå. I bedömningen ska makroekonomiska faktorer beaktas och påverkan av olika scenarios bedömas. Reserveringen kräver att banken gör bedömningar och antaganden av exempelvis kriterier för att identifiera en väsentlig ökning i kreditrisk och metoder för att beräkna förväntade kreditförluster.</p> <p>Utlåning till allmänheten och den relaterade kreditrisken uppgår till väsentliga belopp. Det finns en risk att krediter accepteras på felaktiga grunder vilket kan medföra en oönskad kreditexponering. Vidare innebär beräkningen av förlustreserver att banken gör bedömningar och antaganden. Detta sammantaget innebär att bankens process kreditgivning och för beräkning av förväntade kreditförluster har betydande påverkan på bankens resultat och ställning. Därför har vi ansett att kreditgivning och redovisningen av förlustreserver vara ett särskilt betydelsefullt område i revisionen.</p>	<p>Vi har granskat bankens process för att bevilja nya krediter och förlänga befintliga krediter med inriktning på att utvärdera ändamålsenligheten i bankens kontroller för att säkerställa att de krediter som accepteras inte medför en oönskad kreditrisk.</p> <p>Vi har utvärderat bankens modell för beräkning av förlustreserv i förhållande till kraven i IFRS 9. Modellen är framtagen av banken.</p> <p>Vi har genomfört stickprov och utifrån dessa bedömt stadiindelningen av utlåning allmänheten. Vi har även stickprovvis granskat indata till modellen. Avseende fordringar i stadie 3 har vi granskat och bedömt enskilda krediters värdering utifrån tillgänglig information om det enskilda engagemanget och tillhörande säkerheter. Vi har även bedömt bankens bevakningsprocess som bygger på såväl intern som extern information om kredittagarna och beaktat denna vid bedömning av utlåningens stadiindelning och redovisade kreditreserveringar.</p> <p>Vi har även granskat upplysningar i årsredovisningen avseende utlåning till allmänheten, osäkra fordringar och kreditreserveringar.</p>

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bankens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera banken, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om att årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- ▶ identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- ▶ skaffar vi oss en förståelse av den del av bankens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- ▶ utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- ▶ drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bankens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en

väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen och verkställande direktören om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om

betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen och verkställande direktören med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen och verkställande direktören fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av JAK Medlemsbank för år 2018 samt av förslaget till dispositioner beträffande bankens vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att årsstämman disponerar förlusten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorers ansvar*. Vi är oberoende i förhållande till banken enligt god revisions sed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bankens vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bankens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bankens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bankens organisation och förvaltningen av bankens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bankens ekonomiska situation, och att tillse att bankens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bankens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bankens bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorers ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot banken.

- på något annat sätt handlat i strid med lagen om medlemsbanker, lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller stadgar.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bankens vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med lagen om medlemsbanker.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions sed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot banken, eller att ett förslag till dispositioner av bankens vinst eller förlust inte är förenligt med lagen om medlemsbanker.

Som en del av en revision enligt god revisions sed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bankens vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bankens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande medlemsbankens vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med lagen om medlemsbanker.

Ernst & Young AB, Box 7850, 103 99 Stockholm, utsågs till JAK Medlemsbanks revisor av årsstämman den 22 april 2017. Ernst & Young AB och inom revisionsföretaget anställda lagstadgade revisorer har varit valda sedan 1993. Enligt gällande övergångsbestämmelser får revisionsuppdraget inte förlängas efter räkenskapsåret som avslutas den 31 december 2023.

Skellefteå den 22 mars 2019

Ernst & Young AB

/Michael Engström/

Auktoriserad revisor